
R A G I O N E
D I A D O P R A R
S I C V R A M E N T E L ' A R M E
S I D A O F F E S A , C O M E D A D I F E S A ,

Con un Trattato dell'inganno, & con un modo di esser-
citarfi da se stesso, per acquistare forza,
giudicio, & prestezza,

D I G I A C O M O D I G R A S S I .
C O N P R I V I L E G I O .

In Venetia, appresso Giordano Ziletti, & compagni.
M D L X X.

Jeho pravé umění obrany

Giacomo di Grassi

30.09.2013

1	Předmluva překladatele	2
2	Autorův list šlechticům a urozeným pánům	3
3	První část	5
3.1	Pravé umění obrany	5
3.2	O meči	6
3.3	O krocích	11
3.4	O útocích a obraně	15
3.5	System, který bude používán v následujících kapitolách	18
3.6	Jeden rapír	18
3.7	Rapír a dýka	21
3.8	Rapír a plášť	25
3.9	Rapír a pěstní štítek (puklír)	28
3.10	Rapír a hranatý tarč	31
3.11	Meč a kulatý tarč	34
3.12	Dva rapíry	38
3.13	Obouruční meč	41
3.14	O tyčových zbraních, jmenovitě o halapartně, partyzáně, halberdě a korsece	44
4	Druhá část - Pojednání o Klamu a Falších	51
4.1	O secích a bodech	51
5	Použité termíny	62
	Index	64

Contents:

Předmluva překladatele

Vážení čtenáři,

dostala se vám do rukou více než čtyři sta let stará kniha o umění šermu chladnými zbraněmi. Téma evropských bojových umění je stále aktuální a myšlenky staré téměř půl tisíciletí stále žijí. Pořád mohou být zdrojem cenných informací pro šermíře-umělce.

V obecném povědomí dlí názor, že středověký šerm byl spíše záležitostí velké tělesné síly, a že umění šermu by nesneslo srovnání třeba s uměním tance — nebo s tradičními asijskými bojovými uměními. Tato kniha dokazuje, že opak je pravdou. Pojmy “umění” a “věda” měly ve středověku k sobě velmi blízko. Šerm byl vědou i uměním, vyžadoval pozornou a soustředěnou mysl, cit pro strategii, vynikající odhad vzdálenosti a načasování pohybu, gymnastickou hbitost a ohebnost vybudovanou tvrdým každodenním tréninkem.

Tento překlad vznikl díky citelnému nedostatku klasické literatury o šermu na našem trhu. V zásadě lze koupit jen překlad manuskriptu Hanse Talhoffer z 15. století, který je ale spíše obrázkovou knihou určenou k demonstraci mistrovských znalostí, než učebnicí šermu. Přitom díla italských mistrů Camilla Agrippy, Achille Marozza, Salvatora Fabrise, Rodolfo Capoferra jsou krásným příkladem renesančního myšlení, různých strategií a také cenným historickým dokladem vývoje umění šermu a jeho přizpůsobování tehdy používaným zbraním. Narozdíl od starších publikací se nevěnují pouze technické stránce jednotlivých akcí, ale otevřeně hovoří i o tom, jak při šermu myslet a s jakými myšlenkami šerm cvičit. Vytvářejí skutečný systém bojového umění. Takové systémy mohly existovat i dříve, u šermířských mistrů starší doby, ale pokud existovaly, byly žárlivě střeženy jako tajemství.

Vzhledem k aktuálnosti tématu jsem se rozhodl nedržet se archaické řeči originálu z 16. století; kde mi to přišlo vhodné, rozbíjel jsem dlouhé větné celky na kratší a přeformuloval některá, pro současného čtenáře málo srozumitelná, tvrzení. Mým cílem je text čitelný a srozumitelný pro moderního čtenáře.

Kniha je k dispozici dvojjazyčně — anglicko-česky, aby si čtenář mohl vyjasnit části překladu, které by mu mohly připadnout sporné — žádný překlad není dokonalý. Dalším důvodem pro bilingvní edici je ilustrační doprovod. Italský originál knihy vydaný v roce 1570 (Benátky) má nesrovnatelně kvalitnější ilustrace než anglický překlad z roku 1594 (Londýn). Anglická část knihy je tedy doprovázena anglickými ilustracemi, českou část knihy zdobí ilustrace italské, s počeštěnými komentáři.

Tato kniha je mimo jiné k dispozici v elektronické podobě na Internetu. Pro studijní a neziskové účely je volně ke stažení jak ve formátu HTML tak ve formátech T_EX, PostScript, PDF a EPUB. Najdete ji na adrese: <http://jentak.sandbox.cz/books/grassi>. Na stejné adrese naleznete také errata k tištěné verzi knihy.

Uvítám jakékoli gramatické či faktické připomínky k překladu. Můžete mne kontaktovat e-mailem na adrese vit.hrachovy@sandbox.cz. Jako předmět zprávy (Subject) uveďte prosím: “Překlad diGrassiho”

Vít Hrachový, březen 2006

Autorův list šlechticům a urozeným pánům

Kdykoli jsem v životě prosil Boha o nějakou důležitou věc, vždy jsem při každé modlitbě snažně prosil, aby (ačkoli se nyní vyjadřuji neobratně a mé jmění je nevalné) mi přesto daroval milosrdenství vděčnosti a abych si uvědomil všechny dobré zvraty osudu, kterých se mi dostalo. Protože mezi všemi ostudnostmi, které člověk může v tomto světě provést, není dle mého mínění ohavnější špatnost, kterou by si Jej smrtelný člověk mohl znepřátelit (ano, Boha samotného), než nevděk.

Byl jsem v Treusiu vašemi vznešenostmi poctěn dvorskými vyznamenáními a vůbec se mnou bylo zacházeno s úctou, ačkoli jsem se málo nebo vůbec nezabýval tím, abych Vás vyučoval jak zacházet se zbraněmi, což byl důvod, kvůli kterému jsem byl najat a placen slušnou rentou. Abych se tedy odvděčil, rozhodl jsem se zpřístupnit zde cestu jak zacházet výhodně a bezpečně se všemi druhy zbraní.

Protože tato má práce bude zaseta do vašich chrabrých srdcí, dá vyrůst plodům výhodného a bezpečného zacházení se zbraní, pokud bude jedinkrát pozorně přečtena, protože vaše řečené vznešenosti ji budou uskutečňovat činy, o kterých si jiní mohou nechat jen zdát. Vždy jsem byl a pořád jsem vroucně oddán sloužit Vaší výsosti, i když mi (s ohledem na vaše různé záležitosti) není vždy dopřáno takto sloužit, a vynasnažím se vyučovat tak, jak jsem si vždy přál. Tímto jiným způsobem vtisknu do vašich ctěných pamětí vše, co při poctivém cvičení může přivést statečného člověka k dokonalosti.

Takže snažně prosím vaše výsosti, aby přijaly tato má upřímná sdělení k vaší ochraně se stejně velkorysou myslí, s jakou jste přijaly mne. Vždy budu chránit a bránit vaši čest před poskvrnou. Pokud bude toto mé první dílo (vydal jsem je pouze za účelem pomáhat a učit ostatní) přijato k obecné spokojenosti, soustředím své úsilí na další práci, která by mohla za prvé stručně ukázat jak při jízdě na koni zacházet se všemi zbraněmi, které zde jsou vyučovány pro pěší a za druhé jak pracovat naprosto se všemi zbraněmi.

Nejoddanější služebník Vašich vznešeností

Giacomo di Grassi z Medeny

První část

3.1 Pravé umění obrany

Pravé umění obrany exaktně vyučuje jak bezpečně zacházet se zbraněmi útočnými i obrannými. Je doplněno pojednáním o klamu a falších a pojednáním o způsobu, neboli cestě, jak si lze vlastním cvičením vybudovat sílu, odhad a hbitost.

Není pochyb o tom, že řádné cvičení v zacházení se zbraní se zdokonaluje dvěma věcmi: odhadem a silou. Díky prvnímu známe způsob a načasování pro práci se zbraní (jak nebo kdy nastane příležitost). Díky druhému máme schopnost vykonat akci ve správném čase se správnou výhodou.

Znalost způsobu a načasování pro úder a obranu sama o sobě poskytuje pouze umění jak usuzovat a debatovat o těchto věcech. Cíl a záběr působnosti tohoto Umění je však děláním, nikoli uvažováním. Tudíž kdo se chce stát v tomto Umění prohnáným tak, jak je třeba, musí mít nejen odhad, ale také musí být silný a hbitý, aby mohl uskutečnit všechno, co jeho odhad vidí a čemu rozumí, což nelze bez síly a tělesné hbitosti provést. Pokud je tělo chabé, pomalé nebo nemá sílu vydržet tíhu úderů, anebo pokud nevyužije výhody k útoku ve správném čase, dostane se do naprostého nesouladu pohybů a do nebezpečí. Tyto chyby, jak se zdá, vycházejí nikoli z Umění, ale ze špatného zacházení s nástrojem v akci.

Takže necht' se každý člověk, který opravdu chce praktikovat toto Umění, oddá cvičení, aby získal tělesnou sílu a hbitost. Musí být přesvědčen, že samotný odhad bez této hbitosti a síly je málo platný. Opravdu spíše poskytuje příležitost k vlastnímu zranění a škodě. Lidé jsou často zaslepeni vlastními odhady a předpoklady, protože když ví jak a co by měli provést, často začnou podnikat něco, co ale stejně nikdy doopravdy neprovedou když dojde na činy.

I když se tedy nezdá, že bych zakládal toto Umění na snech a neuvěřitelných představách (jak jsem již dříve uvedl, tělesná síla je nezbytná k dosažení dokonalosti v tomto Umění, je to první uvedený ze dvou hlavních základů; zatím nebylo uvedeno jak k síle přijít a osvojit si ji), rozhodl jsem se, že v úvodu této práce popíšu způsob jak získat odhad a na konci stylem pojednání ukážu cestu, po které (v rámci tohoto Umění) si může člověk vybudovat tělesnou sílu a hbitost vlastním úsilím a dřinou. Cílem a účinkem tohoto díla je, že pomocí těchto instrukcí a úvah je možno snadno se stát silným, hbitým a obratným i bez mistra či učitele.

3.1.1 Jak získat odhad

Ačkoliv jsem velmi často viděl ve všech částech Itálie ty nejlepší profesory tohoto Umění při výuce v jejich školách a při soukromém cvičení a trénování jejich studentů v arénách, nepamatuji si, že bych někdy viděl kohokoli z nich věnovat se této první části, to jest odhadu, tak důkladně, kolik je třeba.

Také je možné, že trénink odhadu záměrně utajují, protože mezi různými neuspořádanými údery jste sami mohli zaznamenat některé zasazené s bravurou, které zjevně nechyběl pečlivý odhad. Ačkoli se zdá, že bych mohl dále zdůrazňovat důležitost tohoto Umění, budu dále hovořit o této první části tak stručně a výstižně, jak jen dovedu.

Je třeba vzít v úvahu, že člověk se bojí tím méně, čím více ví jak se vyhnout či vyvarovat nebezpečí.

K získání těchto vědomostí je ale naprosto nezbytné vždy mít na paměti všechny níže uvedené rady, ze kterých vychází všechno vědění v tomto Umění. Bez nich není možno provést žádnou dokonalou akci, kterou by člověk

mohl zdůvodnit. Pokud se přihodí, že nějaký člověk (který nezná tyto rady) provede jakoukoli bezpečnou akci, o které je možno prohlásit, že byla provedena s odhadem, vychází jen a pouze z přirozenosti a ze své mysli, která sama přirozeně obsahuje všechny tyto rady.

- Za první, rovná nebo přímá Linie je nejkratší ze všech: takže pokud chce člověk udeřit po nejkratší dráze, je nezbytné, aby udeřil v přímé linii.
- Za druhé, ten, který je blíže, zasahuje rychleji. Z tohoto ponaučení může být člověku užitečné to, že když vidí nepřítelův meč daleko, zvednutý a připravený k útoku, může zasáhnout nepřítele první dříve, než je sám zasažen.
- Za třetí, pohyb opisující kruh nese více síly blíže okraji kruhu, než uprostřed.
- Za čtvrté, člověk může snáze vydržet malou, než velkou sílu.
- Za páté, každý pohyb vyžaduje čas.

Je zcela jasné, že člověk díky těmto pravidlům může získat odhad, zvláště když je zřejmé, že toto Umění nevyžaduje nic jiného než udeřit s výhodou a bezpečně se bránit.

Toho lze dosáhnout, když člověk udeřil v přímé linii, zasadí bod nebo zasadí sek tou částí meče, která obsahuje nejvíce síly a zasáhne nepřítele dříve, než nepřítel stihne zasáhnout jej. Což lze provést, když člověk spatří, že jeho zbraň je k nepříteli blíže než nepřítelova zbraň k němu. V tom okamžiku musí hbitě zasadit úder. Protože je jen pár lidí nebo vůbec nikdo, kdo by neustoupil (když spatří, že bude zasažen) a nezapomněl dokončit pohyby, které předtím začal.

A dále, když člověk ví, že provedení každého pohybu vyžaduje čas, snaží se útočit a bránit se tak, aby použil co nejméně pohybů a tím ztratil co nejméně času. A jakmile nepřítel provádí mnoho různých pohybů, je možno člověku poradit, aby udeřil na nepřítele v jednom z těchto časů, aby využil všechny čas mezi jednotlivými pohyby.

3.1.2 Rozdělení Umění

Než přejdu k jednotlivým tématům tohoto Umění, je třeba vytvořit nějaké obecné rozdělení. Je třeba pochopit, že toto Umění stejně jako všechna jiná umění obsahuje nový způsob zápasu plný falší a úskoků (lidé opouštějí tu opravdovou vědu s nadějí, že je snad možné přemoci snáze klamem než opravdovou mužností). Protože umění klamu nějak a někdy vyhraje nad těmi, kteří se buď bojí, nebo jsou hloupí a nemají zázemí principů, jsem nucen rozdělit toto Umění na dvě Umění neboli Vědy – jedno je Pravé, druhé je Falešné Umění. Spolu s rozdělením ale musí každý pochopit, že faleš nemá žádnou výhodu proti Pravému Umění, spíše je nebezpečnější a snáze způsobí zranění tomu, kdo ji používá.

Takže nyní odložím faleš, které se budu věnovat na patřičném místě, a omezím se na základ Pravého Umění, které je mému srdci blízké. Předpokládám, že spravedlnost (která je za každých okolností nejbližší pravdě) vždy vítězí. Tvrdím tedy, že kdokoli se chce cvičit v pravém a čestném Umění nebo Vědě, nezbytně musí být obdařen hlubokým porozuměním a odhadem, statečným srdcem a velkou hbitostí. Tyto tři vlastnosti je třeba cvičit pro vlastní potěchu, rozvoj a živost pohybu.

3.2 O meči

Je nekonečno zbraní útočných i obranných, protože dle mého mínění lze nazvat zbraní vše, s čím může člověk zacházet tak, aby mohl někoho zranit nebo aby se mohl bránit, hodem nebo pevným držením v ruce. Jak jsem tedy řekl, zbraní je nespočetně, takže kdybych se měl věnovat každé, znamenalo by to pro mne velkou dřinu a soužení a bezpochyby by to nemělo smysl, protože principy a základy, které jsou budovány v tomto Umění, se týkají pouze zbraní, se kterými se běžně zachází, nebo zbraní, které lidé mohou náhodou použít. Takže když vynechám všechny zbraně, které nyní nemá smysl probírat vzhledem k tomu, co je mým cílem, tvrdím, že mezi všemi zbraněmi, které se v současnosti používají, není žádná čestnější, běžnější nebo bezpečnější než meč.

Dostali jsme se tedy nyní ke zbraní, na které je založena pravá znalost tohoto Umění. Zbraň má rozumnou délku, ostří a hrot na podobném místě, kde je, zdá se, mají všechny zbraně. Jelikož meč má pouze dvě ostří a jeden hrot, je třeba vzít v úvahu, že by člověk neměl použít k útoku nic jiného než tyto části a bránit se pouze těmito částmi. Dále všechny seký zprava i zleva opisují kruh nebo část kruhu, jehož středem je ruka a poloměrem délka meče.

Dále ten, kdo chce zasadit sek po velkém kruhu, nebo bod hrotem meče, musí mít nejen hbitou ruku, ale také si musí uvědomovat vhodné načasování, což znamená vědět, kdy je jeho vlastní meč blíže nepříteli a pohotovější k útoku, než nepřítelův meč k němu. Například když nepřítel při zasazování úderu opisuje mečem kruh na délku paže, a obránce si všimne, že je nepříteli blíže o půl délky paže, neměl by se věnovat vlastní obraně, ale co nejrychleji udeřit. Protože když zasáhne nepřítele dříve, zabrání dopadu jeho meče. Pokud je ale přinucen k obraně před jakýmkoli sekem, musí pro svou bezpečnost a snazší obranu jít, a čelit nepřítelově meči v jeho zadní polovině¹. V tomto místě nepřítelův meč nese méně síly a také obránce je blíže u jeho ruky, aby jej mohl zranit.

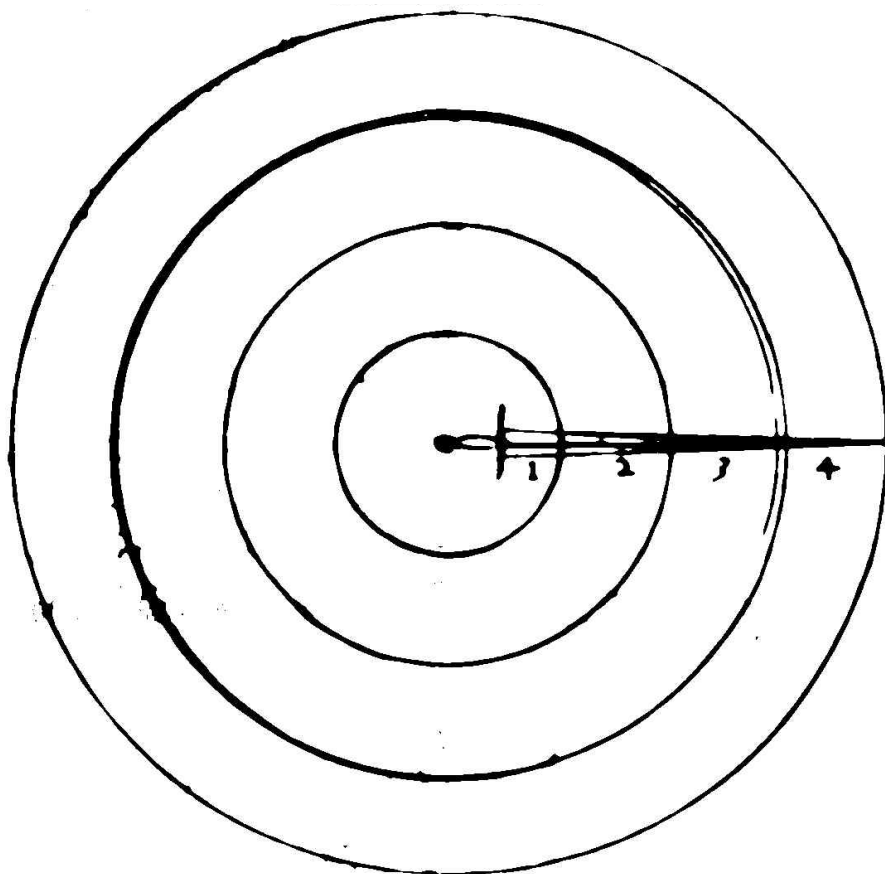
3.2.1 Ohledně bodání

Co se týče bodání, neboli nejnebezpečnějších úderů hrotem, je třeba stát tělem, nohama a rukama tak, aby se při provedení bodu neztrácel čas. Čas by se ztrácel, kdyby měl člověk ruku příliš vpředu, nohy příliš vzadu nebo tělo tak neuspořádané, že by musel před provedením bodu stáhnout ruku, pomoci si pohybem nohou nebo použít nějaký nebezpečný pohyb těla, který může nepřítel zpozorovat, a zaútočit dříve, než je sám zasažen. Pokud ale člověk stojí ve správně uspořádaném postoji (který bude níže popsán) a všimne si, že vzdálenost mezi hrotem jeho meče a tělem nepřítele je menší, než mezi hrotem nepřítelova meče a vlastním tělem, musí v takovém případě hbitě zarazit mocný bod, aby zasáhl nepřítele jako první.

Protože síla, která vychází z délky meče, není v každé části meče stejná nebo podobná, je to důvod nejen pro popis, proč tomu tak je, ale také pro zobrazení a pojmenování schopností každé části meče, aby mohl každý člověk pochopit, kterými částmi čepele by měl útočit a kterými částmi se musí bránit.

Již jsem uvedl, že meč při úderu opisuje kruh nebo část kruhu, jehož středem je ruka. Je známo, že kolo, které se pohybuje po kruhu, je silnější a rychlejší na obvodu kruhu než blíže ke středu. Tomuto kolu se meč při úderu podobá. Takže se zdá vhodné rozdělit meč na čtyři stejné části: tu, která je nejbližší ruce, vzhledem k mému záměru nazvu první částí. Další nazvu druhou, pak třetí a nakonec čtvrtou. Čtvrtá část obsahuje hrot meče. Z těchto čtyř částí by měly být pro zasazení úderu použity třetí a čtvrtá část. Vidíme, že jsou nejbližší k obvodu kruhu, a proto jsou nejrychlejší. Čtvrtá část (nemám na mysli samotný hrot meče, ale hrot a čtyři prsty délky čepele) je nejrychlejší a neúčinnější ze všech, protože kromě toho, že se nachází u obvodu kruhu, což ji dělá nejrychlejší, má také čtyři prsty délky, což dává pohybu více razance. Zbylé dvě části, první a druhou, je třeba použít k obraně, protože při úderu opisují jen malý kruh a tudíž nesou jen málo síly. A protože jsou blíže u ruky, mají díky tomu sílu čelit každému útoku.

¹ blíže k záštitě nepřítelova meče

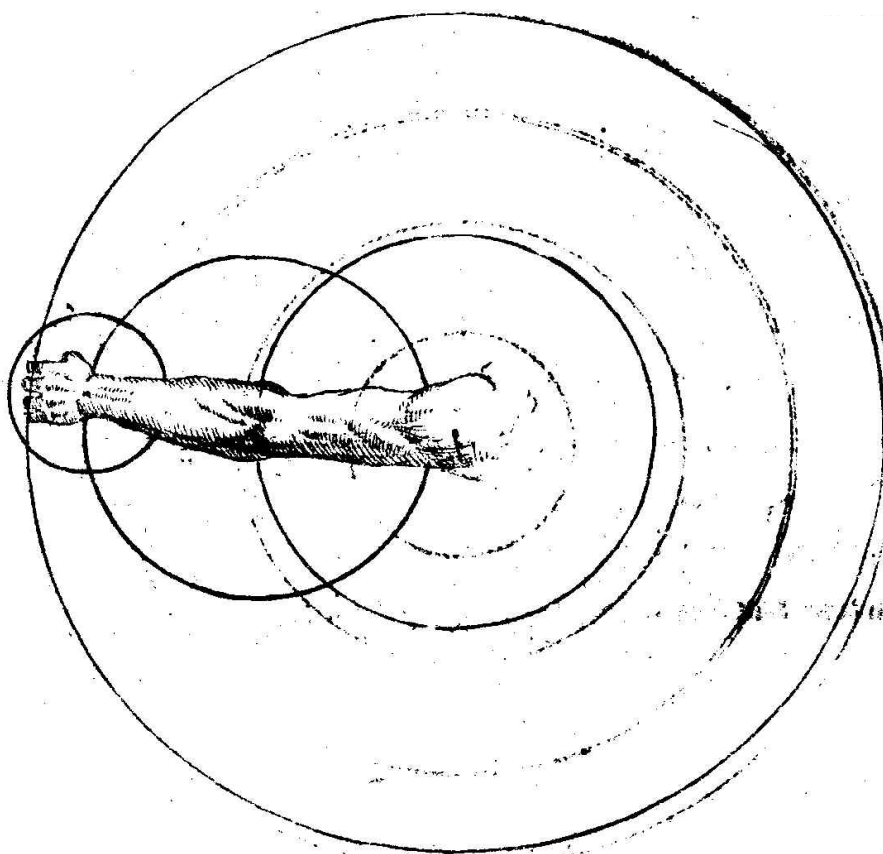

3.2.2 Ruka

Jednotlivé části ruky si nejsou rovnocenné silou a rychlostí. Liší se v každém ohybu, tzn. v zápěstí, lokti a rameni. Údery vedené zápěstím jsou rychlejší, ale také méně silné. Údery vedené z lokte a ramene jsou silnější, ale také pomalejší, protože opisují velkou kruhovou dráhu. A proto radím, aby ten, který vede úder ostřím, nepohyboval ramenem, protože zatímco vede svůj meč po delší dráze, dává čas připravenému nepříteli, aby zaútočil první. Měl by vést úder jen z lokte a zápěstí, které jsou nejrychlejší a zároveň jsou při správném provedení dostatečně silné.

Jak jsem již řekl dříve (a ustanovil jako jeden z principů), přímá linie je nejkratší ze všech (což je pravda). Abychom však mluvili pravdu, je zapotřebí říci, že bod není přímý úder. Dříve než půjdeme dále, bude vhodné ukázat, jakým způsobem jsou body vedeny po kruhu a jak přímo. To se budu snažit předvést co nejjednodušeji a nejstručněji. Nebudu se rozepisovat o důvodech pro seky nebo o tom, jak všechny údery jsou vedeny po kruhu, protože to je dostatečně a jasně vyřešeno v kapitole Ruky a meče. Abych se dostal k tomu, co zde chci především objasnit, nejprve ukáži, jak ruka, která vede bod, vede jej po kruhu.

Je jasné, že všechna tělesa rovného nebo dlouhého tvaru, myslím tím, když mají pevný a nepohyblivý začátek nebo hlavu a pohybují koncem neboli druhou hlavou, vždycky z podstaty jejich pohybu opisují kruh nebo kruhovou výseč. Pokud pak vidíme paži na lidské postavě, jak je nehybně zabudovaná do ramene a dále se pohybuje pouze ta část, která je pod ramenem, není pochyb o tom, že tento pohyb také vytváří kruh nebo jeho část. A toho si může všimnout a vyzkoušet sám na sobě každý člověk, když pohne svou paží.

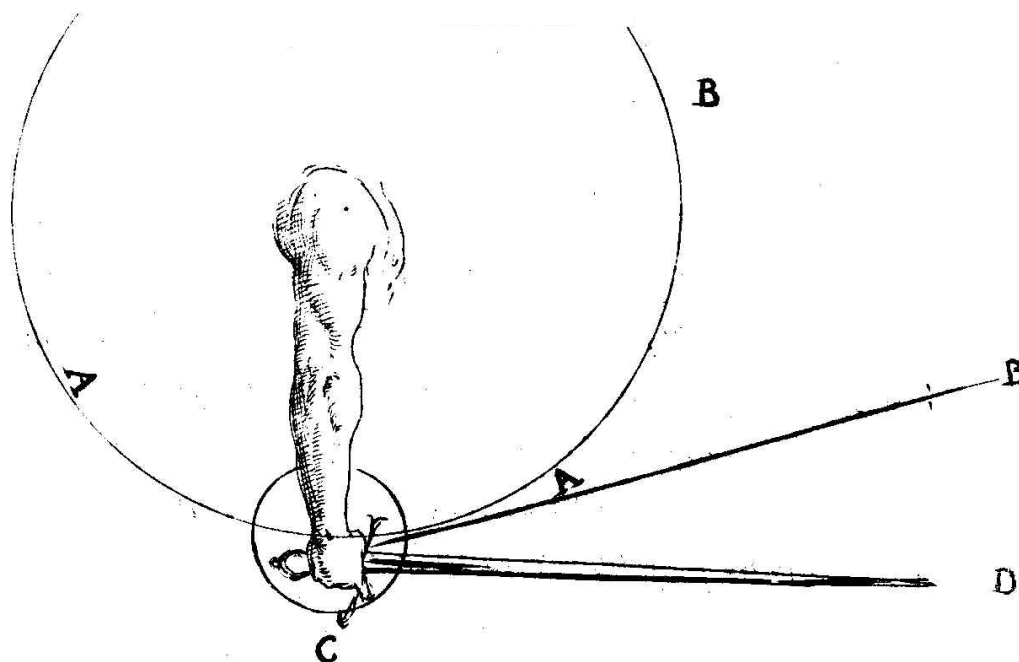
Shledáte-li toto tvrzení pravdivým a nekontroverzním, musí být také pravda, že všechny ty věci, které jsou v paži zabudované a pohybují se spolu s paží, musí se pohybovat po kruhu. Především tato definice je prvním účelem tohoto pojednání.

Nyní přejdu k druhému účelu a popíšu, jak a proč vede člověk, který chce udeřit hrotem ², svůj úder po přímce. Tvrdím, že když každý jednotlivý pohyb Paže pohybuje mečem, musí vždy nezbytně opisovat kruh z důvodů, které byly popsány dříve. Ale když se to provede normálním způsobem, když paže ve svém pohybu dělá kruh vzhůru a ruka pohybující se v zápěstí vytváří kruh dolů, pak se stane, že meč, pohybující se dvěma protipohyby, se pohybuje po přímce.

Aby bylo možno lépe si toho povšimnout, nakreslil jsem tento obrázek pro lepší pochopení toho, co by mělo být jasné. Paže pohybující mečem způsobí, že meč opisuje kruh vzhůru. Ruka pohybující se v zápěstí může buď zvedat hrot meče směrem vzhůru, nebo jej sklánět dolů. Takže pokud zápěstí nechá hrot padat, zatímco paže zvedá rukojeť, stane se, že hrot meče bodá po přímce na cíl bodu (tedy na jiné místo, než které by vzniklo předpokládaným pohybem po jednom kruhu).

Necht' A, B je kruhem, který je opisován pohybem paže, která (když vede svým pohybem meč) by měla udeřit na bod D. Při pouhém pohybu v rameni by však byl zasažen bod B. A odsud pochází obtížnost bodu neboli úderu hrotem. Pokud by měla ruka udeřit přímo na bod D, je stejně nezbytné zvednout rukojeť vzhůru jako pohnout rukou a zápěstím kruhově dolů. Tím se vyrobí kruh AC, a pak je třeba sklonit hrot meče směrem dolů silou, která zasáhne bod D. To by se nemohlo podařit, kdyby měl člověk bodat mečem pouze pohybem v rameni, když vezmeme v úvahu, že ruka se pohybuje pouze v kruhu se středem E.

² věst bod

Z tohoto popisu tedy plyne, že úder hrotem, neboli bod, nemůže být proveden jedním jediným pohybem po přímce, že se skládá ze dvou kruhových pohybů. Jeden vychází z ramene a druhý z pohybu ruky. Dále se v této práci budu odkazovat na tento úder jako na přímý úder ³. Což, vrátíme-li se k důvodům uvedeným dříve, by již nemělo způsobit žádná nedorozumění. Nejvíce pozornosti a úvah patří tomu, jaké kroky jsou vhodné k tomuto cvičení, protože z nich vychází (mnohem více než z čehokoli jiného) všechen útok a obrana. Tělo je třeba se vši pílí udržovat rovné a stabilní, obrácené k nepříteli raději pravým ramenem než hrudníkem. A to proto, že člověk by měl být nepříteli tak malým cílem, jak je jen možné. Pokud by se mělo stát, že je třeba tělo ohnout jakýmkoli způsobem, je lepší je ohnout dozadu, než dopředu, ke straně vzdálenější od dýky, protože tělo samotné se nikdy nemůže pohybovat dostatečně rychle jakýmkoli směrem a stejně tak hlava, která je součástí těla, a přitom je velmi důležitá.

Když člověk udeří, buď jeho noha, nebo paže jsou vrženy kupředu tak, jak je to v dané chvíli nejlepší pro jeho postup ⁴. Pokud se přihodí, že může účinně napadnout nepřítele, aniž by nutně musel udělat krok, musí použít pouze pohyb paže a své tělo musí udělat tak pevným a nehybným, jak jen lze a jak je to zapotřebí.

Nedoporučuji takový styl boje, při kterém se lidé postupně více a méně odkrývají ⁵, někdy se skloní na jednu stranu, někdy na druhou, jako by se hýbali slimáci. Všechny tyto pohyby nelze vykonat v jeden čas, například když pohnou tělem dolů, musí se zvednout, aby mohli udeřit silou seshora. A při tomto zvedání mohou být zasaženi. Jejich těla jsou zkroucena takovým či onakým způsobem.

Raději tedy necht' každý člověk stojí v takovém pořádku, jaký jsem popsal dříve, a ať se při útoku i při obraně snaží co nejvíce, aby to provedl ne ve dvou taktech neboli dvou pohybech, ale raději v polovině taktu (nebo pohybu), pokud je to možné.

Když se zmiňuji o pohybu nohou (ze kterých vznikají výborné příležitosti pro útok i pro obranu), musím říci, že jsem viděl mnoho různých situací, kdy bylo díky znalosti přesného a rozvážného pohybu nohou dosaženo čestného vítězství v arénách i v běžných soubojích. A kdy uspěchané použití nohou bez znalosti pravidel vedlo ke zraněním a chybám. Díky rozdílům mezi lidmi nemohu položit přesné měřítko pro pohyb nohou; někteří jsou velké postavy, jiní jsou malí. Pro některé je lepší udělat krok na délku jejich paže, a pro jiné je vhodná polovina té délky nebo více. Proto radím každému člověku, aby si ve všech střezích vytvořil takový rozumný krok, ve kterém při kroku dopředu za účelem zasadit úder provede výpad kroku jednou nohou, a při obraně necht' se vzdálí tak, jak je to jen možné bez nebezpečí pádu.

³ úder po přímé linii

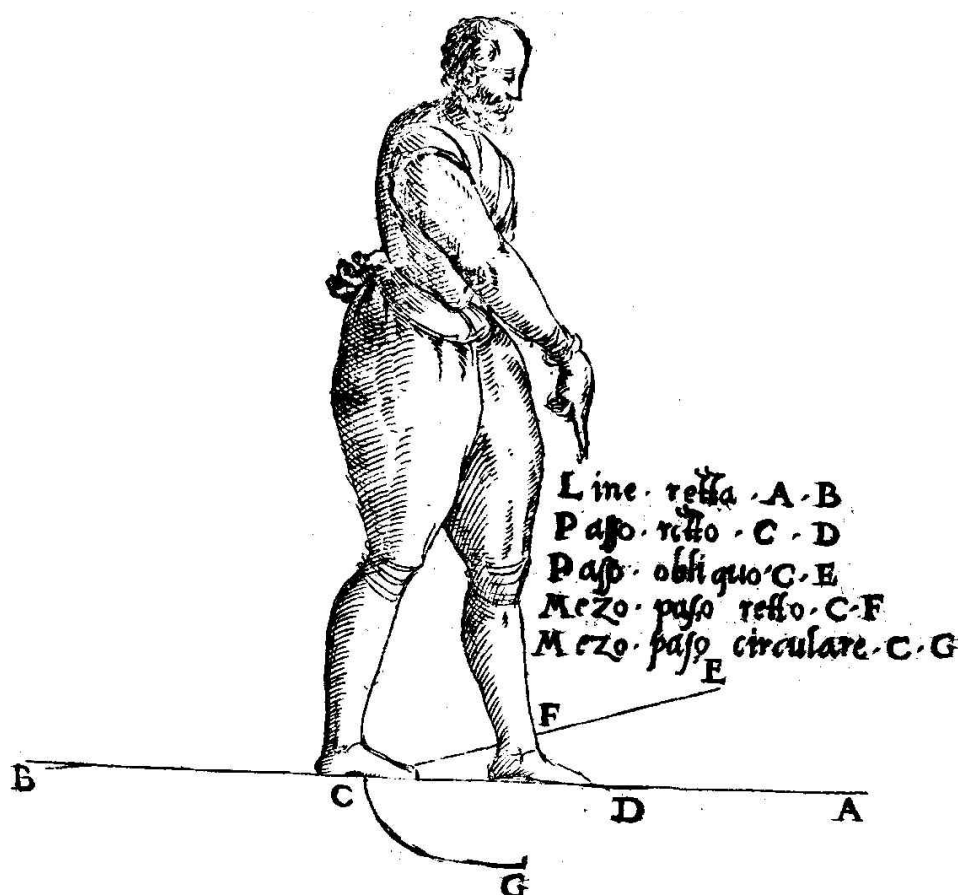
⁴ vytvoření výhody, převahy

⁵ mění zásahovou plochu svého těla vůči soupeři

A protože nohy se v tomto cvičení pohybují různými způsoby, měl bych pro lepší orientaci pojmenovat každý pohyb tak, abych používal v tomto díle pouze mé názvosloví.

Je známo, že nohy se pohybují buď rovně, nebo po kruhu. Pokud se pohybují rovně, pak buď dopředu, nebo dozadu, a pokud se pohybují přímo dopředu, vytváří buď půlkrok, nebo celý krok. Celým krokem je míněno, když je noha posunuta zezadu dopředu a tím se stane z bývalé přední nohy noha zadní. Tento krok je někdy proveden přímo, jindy šikmo. Slovem přímo míním po přímé linii, ale to se stává vzácně. Šikmým krokem je míněno, když se zadní noha také posune dopředu, ale šikmo ⁶, a jak jde kupředu, je na ní nesena váha těla mimo přímou linii, po které se vede úder.

Přímý krok zpět, jak vyplývá z názvu, je používaný častěji po přímé linii než šikmo. Poloviční provedení těchto kroků vzad a vpřed nazývám půlkrokem, to jest: když se zadní noha přesune k přední a tam zůstane nebo když se z tohoto postoje přední noha posune kupředu, tam zůstane a pak se vrátí zpět. Tyto půlkroky jsou používány často po přímé linii i šikmo, dopředu i dozadu. Kruhové kroky se nepoužívají jinak než v půlkrocích a dělají se takto: při provedení kroku je nutno opsat kruh přední nohou doleva nebo doprava tak, aby se dělaly kruhové kroky z pevně zakotvené zadní nohy. Pak se s přísunem zadní nohy pohne tělo doprava nebo doleva. Nebo se zpevní přední noha a pohybuje se podobně zadní nohou doleva či doprava. Všechny tyto kroky mohou člověka posunout jakýmkoliv způsobem dopředu a dozadu.

3.3 O krocích

3.3.1 O spolupráci nohy s rukou

Pravá noha by měla být vždy silou pravé ruky a podobně levá noha by měla být silou levé ruky. Kdykoli bude zapotřebí zasadit mocný bod, měl by být podpořen nohou. Pokud není podpořen pohybem nohy, pak je díky vložené síle a váze, kterou není o co opřít, člověk v nebezpečí pádu ⁷. Mělo by být jasné, že krok přirozeně mění

⁶ kousek do strany

⁷ ztráta stability

svou délku spolu s rukou. Takže pak vidíme, že když je pravá noha vzadu, je vzadu i pravá ruka. A když se někdo přepíná, aby stál opačně, nemůže to vydržet, jelikož je to nepřirozené. Naopak když stojí ve svém střehu a drží meč daleko od těla, pak i noha pomáhá svou silou, když je umístěna vstříc této části. Když člověk drží ruku nízko a pravou nohu má vpředu, musí tuto nohu stáhnout zpět, aby se mohl napřáhnout. Vzdálenost, kterou urazí noha, aby se připojila ke druhé noze, je stejná jako vzdálenost, kterou urazí ruka do místa, kde je pohyb víceméně ukončen. Pokud předpokládáme platnost předchozí věty, je třeba dát velmi pečlivě pozor na to, aby se ruce a nohy pohybovaly společně v jeden čas. Nade vše platí neskákat, neposkakovat, ale držet jednu nohu vždy pevnou a pokrčenou. A pokud s ní bude chtít člověk pohnout, ať to udělá při vhodné příležitosti a hlavně s myšlenkou na to, že noha by měla souhlasit s pohybem ruky. Ruka by v žádném případě neměla v průběhu pohybu měnit svůj účel, ať už při obraně nebo úderu.

3.3.2 O střezích

Střehy znamenají takové polohy, umístění nebo pozice zbraně, ve kterých zbraň vydrží nepřítelovy zásahy a které jsou jako štít nebo ochrana proti zásahům. Ve střehu nestojí ten, který neumí vést své tělo v jednotě spolu se zbraněmi, které buď kryjí, nebo mohou jednoduše krýt celé tělo. Člověk by si měl velmi pečlivě vytvářet návyk k vedení těla spolu s vedením zbraně. Mnohokrát by se měl postavit do střehu a uvolnit se v něm, rozvažovat o dalším postupu nebo čekat na chvíli, kdy mu nepřítel sám připraví vhodnou příležitost pro útok. Jsou tři druhy střehů, které lze použít s jedním mečem. Více jich dle mého mínění není třeba, protože je jen jedna přímá linie — meč, která může po krytu a obraně jednoduše způsobit zranění jakýmkoli způsobem.

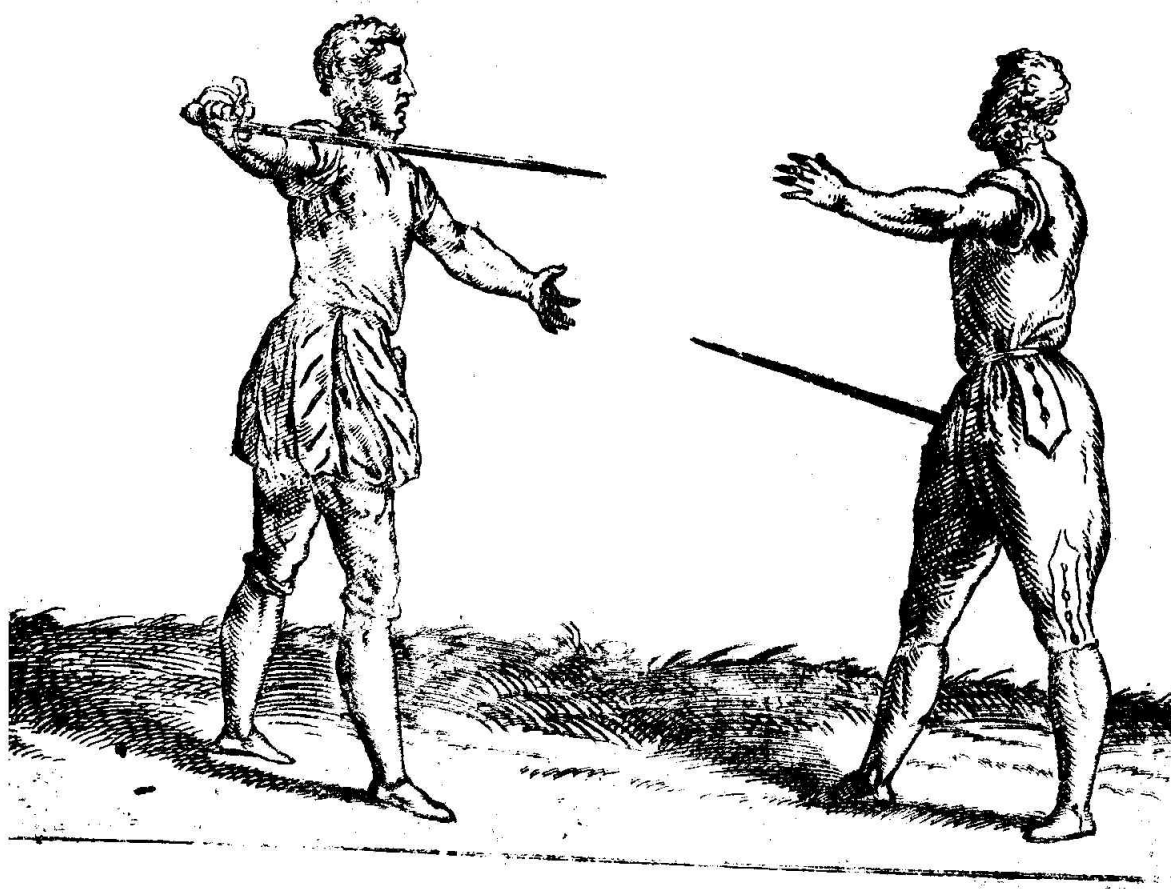
Vysoký střeh

Tento vysoký střeh, který můžeme nazvat prvním, je totožný s pohybem, který opíše každý člověk po taseání meče z pochvy. Může být nazván střehem proto, že po sklonění špičky směrem dopředu a dolů kryje celou osobu, a když člověk přisune zadní nohu a provede výpad pravou nohou kupředu, může zasadit mocný bod nad rukou svého nepřítele. V tomto a všech ostatních střezích je třeba pečlivě zmínit, že zbraň je nutno vést takovým způsobem, aby přímá linie vedoucí ze špičky meče byla pořád namířena na nepřítele, na jeho obličej nebo na hrudník. Pokud je špička příliš vysoko, nepřítel se pod ni může jednoduše dostat a udeřit dříve, než se hrot stihne sklonit. A pokud je namířena příliš nízko, může ji nepřítel jednoduše srazit dolů, aby mířila mimo jeho tělo, a pak bezpečně přijít a udeřit, což již bylo mnohokrát viděno.

Široký střeh

Tento druhý střeh by se měl nazývat široký střeh z toho důvodu, že se při něm ozbrojená ruka natáhne tak daleko a doprava, jak jen je možno, a přitom vzdálí meč od těla tak daleko, že to vypadá, jako by nechávala pro nepřítele odkrytý velký prostor. Ve skutečnosti tomu tak není. I když je ruka s rukojetí meče daleko od těla a hodně mimo přímou linii, špička meče (ze které principiálně vychází ohrožení) není mimo zmíněnou linii. Špička meče míří zprava po přímce vstříc levé straně, na které je nepřítel, a díky tomu může velmi dobře zasáhnout i bránit. Když je ale špička vedena mimo přímou linii (jako už je ruka a rukojeť), pak je člověk v nebezpečí, že bude snadno zasažen nepřítelem. Což se nemůže stát, když je špička držena v úhlu [v zápěstí tak, aby mířila přímo na nepřítele] – v takovém uspořádání pak funguje jako zápora a obrana pro celé tělo.

Nízký střeh

Tento střeh je také díky účinnosti nazván základní střeh nebo zámek. Profesori tohoto Umění nevybrali toto jméno nevhodně, protože je silnější, pohodlnější a jistější, než jakýkoli jiný střeh. Z tohoto střehu člověk dovede snáze vést úder a kryt a stát v něm s menší námahou. Tento střeh je popisován v různých školách různě, buď je ruka držena nízko před kolenem, nebo je ruka velmi natažená dopředu, nebo je ruka nízko mezi oběma koleny. Všechny tyto druhy nízkého střehu nejsou příliš k užitku, pokud vezmeme v úvahu přirozenost a pohyby, které z ní vycházejí. Krom toho, že všechny člověka unavují a dá se v nich vydržet jen krátkou chvíli, jsou takové, že z nich člověk nemůže udeřit jinak než ve dvou tempech nebo jen velmi slabě v jednom tempu. Proto je odložím stranou a popíšu takový střeh, který bude používán přirozeně, načasovaně a bezpečně. A ten je takový: když člověk spustí paži přímo dolů blízko ke koleni (ale ne na něj) a bude držet meč špičkou trochu vzhůru namířený doleva, dosáhne toho, že může tuto stranu bránit a také na ni útočit takovým způsobem, že to vydrží dlouho, protože tento střeh je prováděn přirozeně bez námahy. A když bude chtít udeřit, může v jediném tempu vést mocný bod. Nemůže vést silný bod, pokud by držel meč přímo před sebou, protože pak by musel před úderem stáhnout paži [pumpování, provést náprah] nebo zaútočit velmi slabě v jednom tempu. Proto je třeba tento střeh provést paží napnutou dolů ke koleni, ale vně kolene [když pravá ruka drží meč a pravá noha je vpředu, pak vně kolene znamená napravo od pravého kolene], protože tímto způsobem může stát člověk bezpečně, pohodlně a pohotověji jak pro úder, tak pro obranu.

3.4 O útocích a obraně

3.4.1 Jak vést úder

Beze všech pochybností je nutno dávat přednost bodu před sekem, protože je rychlejší a za kratší čas způsobí větší zranění. Z tohoto důvodu Římané (kteří vítězili ve všech svých podnicích) učili své Legionáře, aby jen bodali: Zdůvodňovali to tím, že i z velmi silných úderů ostřím jen velmi málo jich bylo smrtelných, a body, i malé a slabé, když vnikly na pouhé tři prsty do těla, obvykle zabily. Z tohoto důvodu pokládám za pevné a jisté pravidlo, že bod je mnohokrát pohodovějším útokem, a zasadí nepříteli větší ránu. A konečně, když je to pro něj nejvýhodnější, člověk může vybodnout co nejsilněji a co nejdále, ale musí pořád pamatovat na to, aby vedl levou nohu za sebou v takovém dosahu a takovým způsobem, aby takto vedená zadní noha byla vždy v přímé linii s rukou a mečem, jako je přímý průměr skrze střed kruhu. Při dokončování úderu ať přitáhne zadní nohu o půl kroku dopředu, protože to prodlouží a zesílí úder. K nepříteli jsou natočeny pouze rameno a bok, a to tak daleko od něj, aby nemohly být zasaženy. Není možné, aby člověk udělal delší úder než tento.

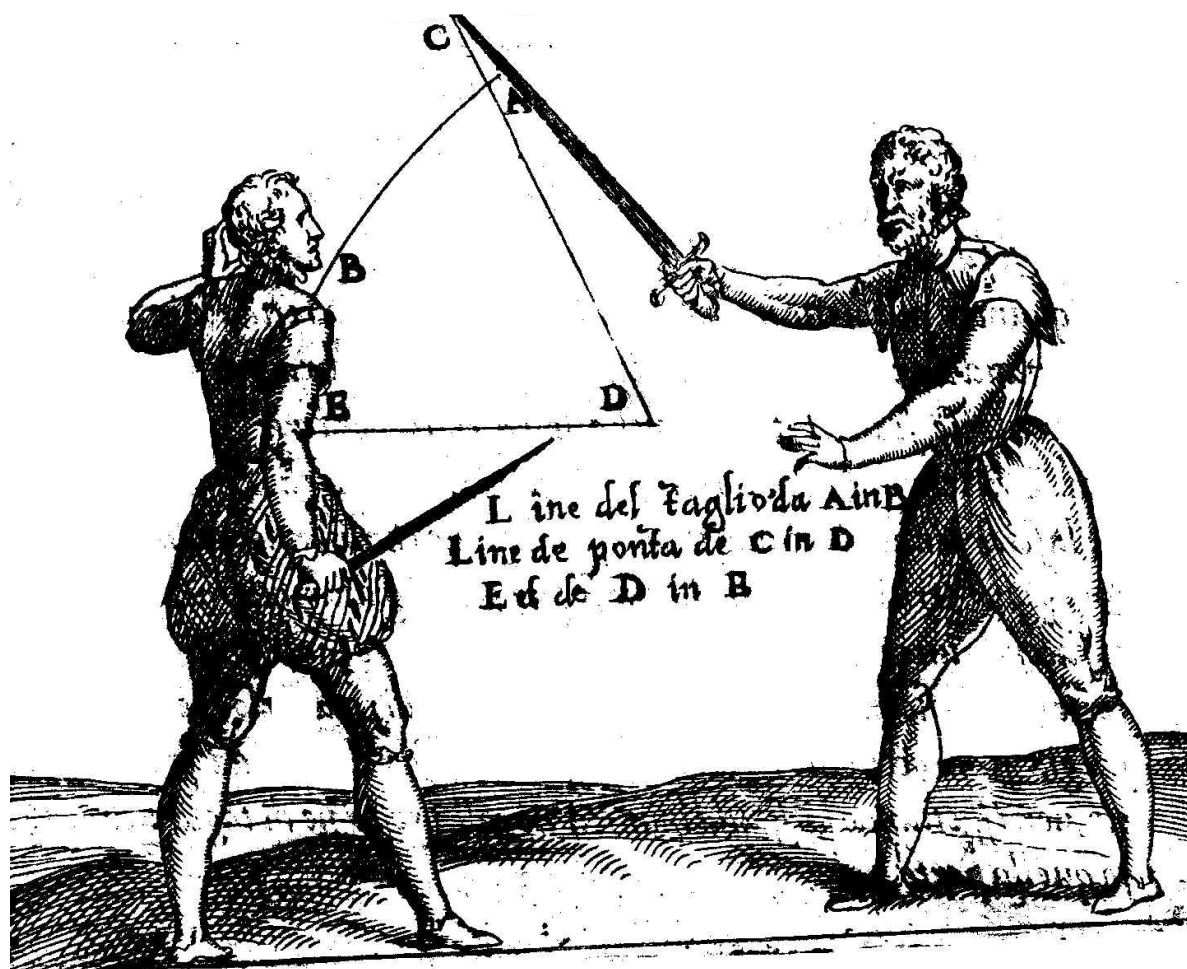
3.4.2 Kdy je lépe udeřit ostřím

Jediný důvod proč dát přednost ostří před hrotem je čas: úspornost musí být v tomto Umění vyzdvížena nad všechno ostatní. Nejlepší a nejdůležitější rada je, že lepší úder (jedno jestli hrotem nebo ostřím) je takový, ve kterém člověk stráví nejméně času. A proto když se stane, že je možno tohoto docílit sekem, mělo by ostří být preferováno před hrotem: takovou příležitost popíšeme níže.

Když jsem uvažoval o úderu hrotem neboli bodu, řekl jsem, že člověk by měl bodat když je hrot v přímé linii, protože úder je pak veden v jednom tempu. Ale ostří se liší od hrotu v tom, že hrot, který se nachází mimo přímou

linii, se snaží do ní zase dostat. Tudíž když se stane, že se špička dostane nalevo, napravo nebo nad přímou linii, pak pokud by se dotýčný pokusil bodnout po přímé linii, nemůže tak učinit v méně než dvou tempech [návrat do přímé linie, bod], zatímco když udeří ostřím zprava nebo zleva [dritto, roverso] nebo shora dolů, zvládne to v jediném tempu. Také je velmi pohodlné raději udeřit ostřím, když někdy člověk drží meč v přímé linii a nepřítel se snaží navázat kontakt čepelí – nepřítel může ozbrojenou rukou srazit meč na jednu či druhou stranu. Kdyby se ale pak nepřítel chtěl vrátit znovu do přímé linie aby udeřil, musel by to udělat příliš násilně a stálo by ho to mnoho času.

Z těchto důvodů se držím názoru, že je lepší nechat si meč zhoupnout na stranu, na kterou jej srazil nepřítel [podvolit se síle] a přidat k tomu takovou sílu, aby napomohla pohybu, a (pohybující se po kružnici) udeřit pak [zpátky] ostřím. Kterýžto úder má okamžitě takovou sílu, že nepřítel má těžko čas mu odolat, když je zrovna zaměstnáván srážením meče na stranu a fingovaným útokem: vůbec nečeká, že protivníkův meč udeří znovu tak rychle, nebo že vůbec udeří ostřím, z té strany, na kterou byl sražen.

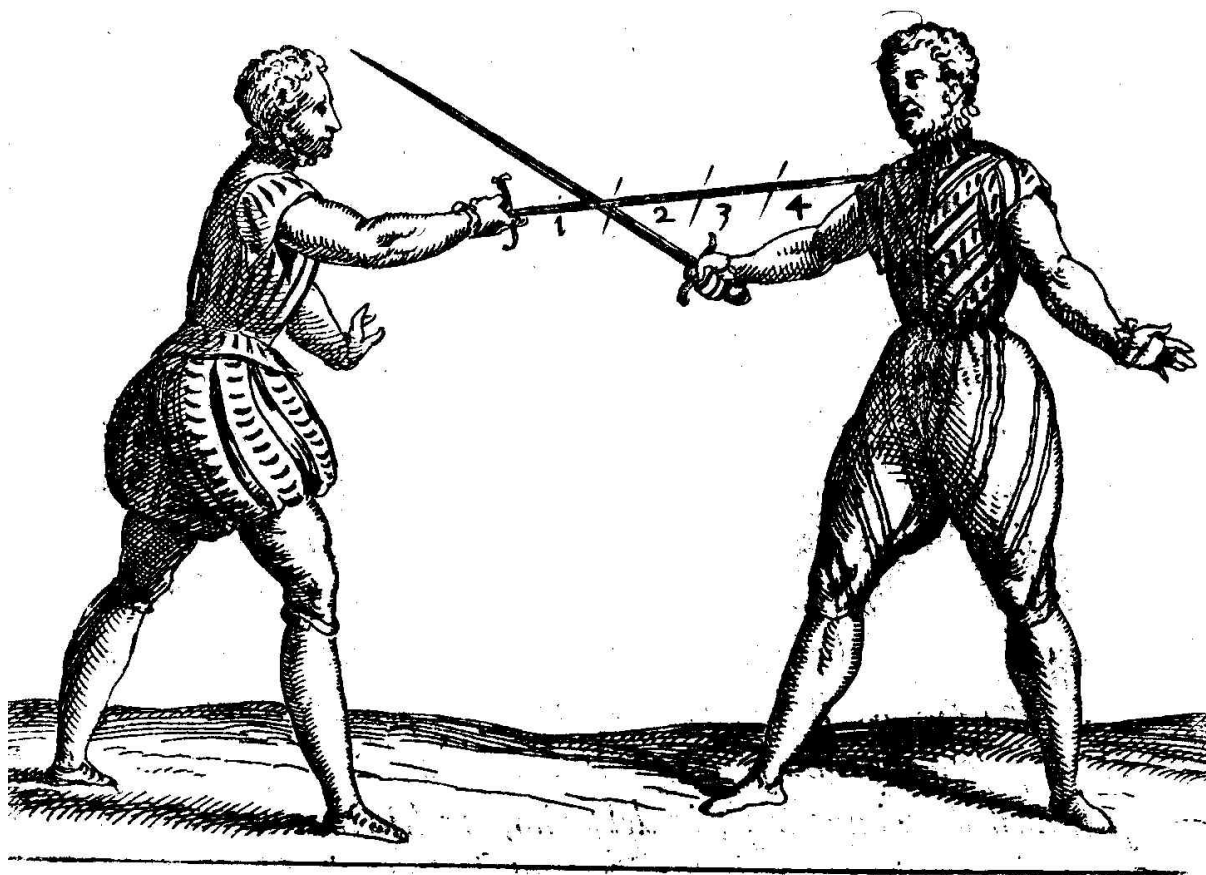
3.4.3 Jak se bránit

Jsou tři způsoby jak se ubránit úderu zasazenému ostřím nebo hrotem meče: první je nastavit svou zbraň proti úderu tak, že zbraň, která přichází zasáhnout hlavu nebo tělo, nemůže dokončit pohyb na místo, kam byla namířena, ale je jí zabráněno nějakou překážkou postavenou proti ní, ať už je to meč, dýka, halapartna, kopí nebo cokoli jiného, co má v tu chvíli člověk po ruce. Stává se, že ne vždy má člověk při sobě vhodné zbraně. Je možno prohlásit, že voják se liší od jiných lidí nejen proto, že je zručnější v ovládnutí meče nebo kopí, ale protože je to odborník, který v každé příležitosti pozná nejlepší výhodu a s rozvahou se může bránit s jakoukoli věcí, kterou má zrovna po ruce, a díky tomu může i zranit nepřítele, aniž by se vystavoval nebezpečí. V tomto, a ničím jiném, spočívá opravdové umění bojovat.

Sám sebe klame ten, který si myslí, že se může naučit toto Umění tím, že bude cvičit několik málo vybraných pohybů hrotem a ostřím – protože málo triky získá také málo vědomostí. Náhoda v tomto umění je tak nebezpečná a proměnlivá, že je naprosto nemožné si něco předem rozmýšlet a připravovat; s výjimkou takového člověka, který má univerzální znalosti o útočení a obraně, a ne jen o meči, dýce, tarči, kopí a halapartně. Člověk s sebou nemá zbraně pokaždé, když ho okolnosti donutí útočit nebo se bránit. Je přinucen bránit se kusem dřeva proti kopí, židlí či lavicí proti meči, nebo pláštěm proti dýce. V takovém případě člověk běžně použije spoustu věcí, které nejsou určené k tomuto účelu a zachází s nimi tak, jak ho to učí přirozený instinkt. A tento instinkt není nic jiného, než znalost dříve naučených [zažitých] pravidel. Tyto znalosti, i když jsou naroubovány do mysli od přírody, jsou vylepšovány Uměním, které jim pomáhá. A tyto znalosti dělají člověka tak sebejistého a neohroženého, že se odváží vstoupit do jakkoli velkého nebezpečí, a odhadovat z kvality a pozice zbraně co může způsobit, nebo jak může útočit či bránit. Z tohoto odhadu pramení znalost všeho, co musí udělat a jak se má pohybovat, aby se vyhnul nebezpečí.

Ale abych se vrátil ke svému záměru, jmenovitě ke způsobu jak se bránit, když se zbraň nastaví proti zbraní – tento způsob je používán běžně, ale ne tak výhodně, jak by bylo možno. A důvod je tento: když člověk usiluje o střet se zbraní, která přichází jej zasáhnout (aniž zdůrazním, že jeho vlastní zbraň může bránit, nebo aniž vím jak by měla bránit) ustoupí tělem, udělá krok, a dopustí se všech následujících chyb:

- Zaprvé, tím, že ustoupí, čelí meči nepřítele u jeho hrotu, který nese nejvíce síly, a tudíž mu dělá velké problémy vydržet úder.
- Zadruhé, když by chtěl udeřit nepřítele, nezbytně se by se musel vrátit nohama zase zpátky tam, kde byl předtím, a kdyby chtěl nepřítele udeřit větší silou musel by dopředu ještě o něco víc. A na to potřebuje tolik času, že se mu nepřítel nejen snadno ubrání, ale také může velmi dobře a bezpečně udeřit znovu. Aby tedy člověk mohl bezpečně použít tento způsob obrany, je nezbytné a potřebné, aby při střetu s mečem nepřítele neustupoval, ale aby levou nohou udělal výpad šikmého kroku dopředu. Tím způsobí, že se střetne se sekajícím mečem v takové jeho části, ve které má nejméně síly ublížit, a tudíž jednoduše vydrží úder. Pokud meč útočí bodem, musí najít čepel a odrazit ji na stranu, protože i maličký pohyb má dost síly na to, aby mohl vyvést útočící hrot na místo, ve kterém už vůbec nemůže ohrozit. Provedením šikmého kroku se získá výhoda [jak při obraně proti seku tak proti bodu], protože se jím tělo dostane mimo přímou linii a stojí tak blízko a připravené pro útok na nepřítele, že může okamžitě udeřit. Stejně tak nepřítel nemůže dostatečně rychle a daleko uniknout, aby jej úder nezasáhl. Proto musí člověk při pronásledování nepřítele použít přímý krok pravé nohy, který je tak silný a rychlý, že mu nepřítel nemůže uniknout. A protože tento způsob obrany je, podle mého mínění, nejkratší a nejspolehlivější, budu mu dávat přednost před každým ostatním. Jsou i jiné způsoby obrany. Když si člověk všimne, že nepřítelův meč při seku opisuje příliš velký kruh, může ho bodnout ještě předtím, než útočníkův meč dopadne. Nebo když nepřítel bodá (ale dělá to pomalu), může jej také bodnout, co nejrychlejším pohybem. Což je nejvýhodnější a možná i lepší z těchto dvou způsobů. Protože neexistuje člověk, který se sám zbrkle nabodne na zbraň [drženou ve vbodnici], nebo když zjistí, že je možno jej zasáhnout, že se nestáhne a nezadrží úder, který měl zrovna připravený. A i když jsou takoví, kteří když jsou zasaženi, zbrkle pokračují dál, většina lidí to neudělá, i kdyby ve chvíli, kdy jsou zasaženi, nejvíce zuřili. Spíše se po zásahu nebo zranění stáhnou a dostanou strach a protože z nich teče krev, jsou stále slabší a slabší. Ale když už jsou takto zraněni, určitě jim bude ku prospěchu tato dobrá rada: Neznepokojoval se velikostí zranění a nést je trpělivě, protože to, co udělají ve zběsilosti a přezíravosti, se jim vrátí k jejich vlastní škodě.
- Třetí způsob obrany je ustoupit tělem z přímé linie na jednu nebo druhou stranu. Toto se málokdy používá samostatně, ale často je úhyb těla doprovázen nastavením zbraně nebo výše uvedeným druhým způsobem [úhyb tělem spolu s nastavením hrotu ve vbodnici proti nepříteli nebo rovnou se zárazem bodu]. Pokud by úhyb měl být použit samostatně, provede se následovně: Člověk se vyhne úderu, a zaútočí na nepřítele ve stejnou chvíli, kdy je nepřítel natažený ve svém úderu [kdy dokončuje úder].

3.5 Systém, který bude používán v následujících kapitolách

V následujících kapitolách bych měl probrat detailněji všechny úder a obrany v každém střehu, a to tak důkladně, aby se nikdo nedivil, že to neprovádím stejně, a z toho pak třeba mylně soudil, že zde podané instrukce jsou nedokonalé. Můj záměr je teď snažně poprosit ty, kteří se hlásí k opravdovému Umění, ty, kterým je úder hrotem (neboli bod) nejvlastnější, protože je rychlejší a silnější než cokoli ostatního, aby používali především body – ale ne jen a pouze body. Protože když ve svém pojednání dojdou k místu, kde by bylo nejvhodnější udeřit ostřím, proberu i úder ostřím a umístím je k jejich střehům a krytům, i když nejlepší obranou proti sekům je bodnout po vbodnici dřív, než sekající meč stihne dopadnout. Protože provedení bodu je rychlejší, lze pak vydržet i dopad sekajícího meče, který už je bodem oslaben. [Bod přeruší dokončení seku plnou silou.] Pořadí, které budu při výkladu dodržovat bude následující:

1. Stanovit každý střeh
2. Probrat všechny úder z tohoto střehu, nejdřív hrotem, a pokud to bude zapotřebí, pak i ostřím.
3. Probrat všechny obrany proti útokům z tohoto střehu

3.6 Jeden rapír

3.6.1 Útoky z Vysokého střehu jedním rapírem

Nejsprávnější a nejspolehlivější úder, který lze zasadit z vysokého střehu, je bod nad oponentovou rukou. A to nejen proto, že je po přímé linii, ale také proto, že přirozeně spočine v nízkém střehu. Takže po celou dobu

provádění tohoto útoku nemá nepřítel nikde čas do něj vstoupit, a to z toho důvodu, že hrot je vždy obrácen přímo proti němu. Při provádění tohoto útoku musí člověk pamatovat na to, aby přisunul levou nohu blízko ke své pravé noze, pak provedl výpad kroku pravé nohy a dokončil úder co nejsilněji, zůstává stát v nízkém střehu.

Z vysokého střehu je také možno zasadit sek zprava nebo zleva na hlavu; nebo také udeřit dolů pohybem zápěstí. Ale protože nelze v zápěstí opsat dostatečně malý kruh, tak při provádění seku vysoko nebo nízko hrot meče opustí přímou linii na délku meče. A než se hrot vrátí, nepřítel má dostatek času udeřit. Proto bych žádnému člověku neradil, aby používal pouze seky, nebo více seků za sebou. Ale je možno použít seky mezi jednotlivými body tak, že se provádí jeden za druhým (i když se třeba netrefí) až do posledního bodu, který bezpečně spočine v nízkém střehu. Takové použití seků je vhodné.

Když člověk provede bod z vysokého střehu a všimne si, že bod nezpůsobil žádné zranění, protože byl vychýlen mečem nepřítele, musí pokračovat sekem, který vychází ze zápěstí a míří zprava na hlavu nepřítele. Přitom zadní nohou opíše kruh [velký krok zadní nohou dopředu doprava, změna střehu] doprava, což prodlouží úder. Tento úder je nejdelší ze všech. A jestli se tomuto úderu nepřítel vyhne (což je velmi obtížné), pak musí okamžitě seknout zleva pohybem vycházejícím z lokte a provést výpad šikmého kroku zadní nohy. Je třeba zmínit, že při provádění seku zleva se musí vždy používat šikmý krok, aby se tělo útočníka dostalo z přímé linie, ve které (kdyby chtěl zůstat při provádění seku) by mohl být snadno zasažen. Ať už zasáhne nebo ne, je třeba ve chvíli použití tohoto kroku se sekem zleva meč táhnout nebo sunout; je to výhodné a při seku zleva to způsobí, že zbraň řeže a způsobí větší zranění. Je třeba pochopit, že všechny seky by měly být dokončeny tahem, tak, aby mohly řezat. Kdyby sek byl zasazen přímo bez řezání, způsobí jen malé zranění.

Cílem je toto: Hned jak člověk vytasí meč, měl by s výpadem přímého kroku pravé nohy bodnout shora dolů, protože tento bod je již připraven. [Vytasením meče se rovnou dostaneme do Vysokého střehu a vbodnice.] Díky připravenosti a výpadu je tento bod tak silný, že prorazí jakoukoli překážku, která se mu snaží vzdorovat. A všechny tyto údery (bodem nad nepřítelovou rukou počínaje a bodem zespoda konče) jsou provedeny naplno [nemilosrdně] jeden za druhým s takovou rychlostí jaká je zapotřebí a takovým způsobem, aby je nebylo možno kryt. Kromě toho obsahují tak velké výpady, že je skoro nemožné, aby se nepřítel mohl stáhnout tak daleko dozadu, jak jej tyto prodloužené kroky pronásledují.

3.6.2 Obrana proti útoku z Vysokého střehu jedním rapírem

Celou tu smršť úderů, která byla popsána výše, je možno naprosto zhatit, když člověk vydrží a čelí prvnímu bodu. K takové obraně je potřeba, aby stál v nízkém střehu, a jak bod přichází, aby jej vychýlil ostřím meče a provedl výpad šikmého kroku dopředu naráz spolu se zadní nohou. Tímto krokem se dostane z přímé linie a mine pravý bok nepřítele. Musí dbát na to, aby pořád mířil hrotem meče na nepřítele tak, aby přicházející nepřítel buď sám naběhl na meč, což se může snadno stát a je to tím pravděpodobnější, čím odhodlaněji dělá nepřítel krok s úmyslem zaútočit. Nebo, pokud nepřítel nepřijde natolik kupředu, aby se střetl s naměřeným mečem, může být bezpečně zasažen výpadem přímého kroku. A tento krok, ke kterému se člověk uchýlí hned po provedení šikmého kroku, je třeba provést i když nepřítel byl zasažen už při prvním kroku. Kdyby totiž nepřítel nebyl zasažen hned prvním krokem do oka, bylo by to k ničemu. Proto hned jak obránce provede šikmý krok, musí okamžitě udělat další výpad přímého kroku, který jej natolik přiblíží k nepříteli, že kdyby vedl úder do hrudi, mohl by do něj zabodnout meč až po jílec.

Výše uvedená pravidla postačí i proti přehnaným sekům zprava i zleva. Vtip je v tom, že sek opisuje kruh. Úder hrotem neboli bod je nejrychlejší, a při tomto úderu ten, který je nejbližší, zasahuje nejdříve, takže je nutno pod jakýmkoli sekem provést bod. Protože je však každému člověku přirozené nejprve se bránit, může vzdorovat seku zprava jiným způsobem. Může nastavit seku své ostří a přitom bodnout nepřítele do obličeje. Zadní nohou je třeba opsat kruh doprava dozadu tak, aby bod mohl být prodloužen a tělo přitom zůstalo kryto, protože stojí hned za svým mečem.

Tento způsob obrany může posloužit k vykrytí všech seků provedených z vysokého střehu, a je ze všech způsobů nejlepší, protože nejen kryje, ale ve stejném čase bezpečně útočí a brání.

Tomuto bodu se říká reverzní bod. Pokud je třeba kryt sek zleva, je nutné oponovat ostřím meče vně spolu s výpadem šikmého kroku a pak zasadit bod s výpadem přímého kroku pravé nohy. To by mohlo stačit proti všem velkým sekům zprava a zleva potud, pokud se člověk nebude bát čelit útočící zbraň. Téměř se to shoduje s tím, co lze použít při krytí bodů.

3.6.3 Útok ze Širokého střehu jedním rapírem

Nejspolehlivější a nejdůležitější úder z tohoto střehu je takový bod pod rukou, při kterém člověk přisune levou nohu k pravé noze a pak udeří výpadem řečené nohy, a skončí v nízkém střehu.

Také je možno v tomto střehu s již řečeným výpadem kroku pravé nohy zasadit sek zprava pohybem vycházejícím ze zápěstí a spočinout v nízkém střehu. A někdy je možno (i když s velkým nebezpečím) zasadit i sek zleva, ale mělo by být zváženo, že bude proveden mimo přímou linii. Jedině po přímé linii je možno zaútočit bezpečně. Nemyslím, že je dobré použít již zmíněný sek zleva nebo zprava, kromě takového případu, kdy se útočník cítí velice sebevědomý, nebo si chce připravit úder hrotem, neboli bod. Bodat by se taky mělo pouze tehdy, když je to velmi vhodné nebo když je k tomu člověk donucen z nezbytnosti. Mělo by být uváženo, že tento bod se nejen velmi jednoduše a úsporně kryje, ale také je možno proti němu v jednom tempu bezpečně zaútočit a způsobit zranění, jak by mělo být ukázáno v obraně proti tomuto střehu. Co může útočník v tomto střehu bezpečně dělat, je očekávat a sledovat postup nepřítele.

3.6.4 Obrana proti útoku ze Širokého střehu jedním rapírem

Jestliže se člověk chce bránit proti úderům z výše popsaného širokého střehu, je dobré, aby stál proti svému nepříteli v nízkém střehu. A to proto, že zatímco mu čelí v tomto střehu, nepřítel se nemůže ani jednoduše přiblížit, ani se pohodlně bránit. Takže ten, který je v nízkém střehu, může jednoduše vydržet úder zprava shora dolů a zleva tím, že bodne, protože zasáhne první. Pokud by chtěl pouze čelit nepřítelově meči bez protiútku ve stejném tempu, musí se střetnout s mečem nepřítele vlastní čepelí a pak obrácením čepele zasadit sek zleva do nepřítelova obličeje. Když při seku zleva obrací svou ruku spolu s čepelí meče, bylo by dobré, aby vedl svou přední nohu půlkrok šikmo napravo, a skončil v širokém střehu. Při obraně proti seku zleva je třeba poukázat na to, že nepřítel zvedá hrot svého rapíru mimo přímou linii, aby měl sílu opsat kruh [napřahuje se]. Když tedy začne zvedat meč, člověk musí udělat přímý krok vpřed a levou rukou pevně sevřít nepřítelovu ozbrojenou ruku a okamžitě jej zasáhnout spodním bodem, který je již připraven. Stejná obrana jako je proti seku zprava, by měla být použita proti bodu zespoď. Není rozdílu mezi těmito dvěma obranami, kromě toho, že když sek zprava opisuje kruh, člověk může bodnout a zasáhnout první. Při spodním bodu je nezbytné se krýt, protože přichází v přímé linii a není zde žádná výhoda nebo čas zasáhnout dříve.

3.6.5 Útok z Nízkého střehu jedním rapírem

Člověk může z tohoto střehu, stejně jako z ostatních, zasadit bod, sek zprava a zleva, ale opravdový a hlavní smysl tohoto střehu je čekat na nepřítele, protože člověk se v něm pohybuje sebejistěji, a také protože je účinný a připravený odrazit všechny údery, vysoké i nízké. Protože je uprostřed, je jednoduché jej trochu zvednout nebo sklonit. Ten, který stojí v tomto střehu, nemůže být prvním, který (pro získání výhody) zasadí úder vedoucí zprava dolů, nebo zleva. Oba jsou zhoubné (opouštějí přímou linii), protože dávají nepříteli čas, aby hbitě zkrátil vzdálenost a bodl. Bod tudíž může být použit pouze, když chce udeřit jako první [když zahajuje boj]. Bodá se buď vevnitř nebo vně, při obou provedeních je třeba vždy dbát na to, aby paže byla umístěna a vedena tak, aby se nemusela napřahovat (předtím, než bodne). Pokud nepřítel kryje bod šikmým pohybem svého rapíru, jak to často mnozí dělávají; pak by měl útočník provést výpad přímého kroku a zvednout svou ozbrojenou ruku do polohy, ve které drží hrot mezi paží a tělem nepřítele, a s výpadem přímého kroku zasadit bod. Tento styl bodu je jednoduše rychlý, protože celou dobu prochází po přímé linii takovým způsobem, že nepřítel nemůže udělat nic jiného, než ustoupit, zvláště když se tento bod provádí vně – protože pak útočící meč nemůže zastavit šikmý pohyb oponentova meče.

3.6.6 Obrana proti útoku z Nízkého střehu jedním rapírem

Protože jak úder shora dolů, tak sek zleva se v tomto střehu kryjí velmi jednoduše, nebudu o nich dále mluvit a omezím se pouze na obranu proti bodu. Pokud se bodu nevzdoruje hned zpočátku, může se bod ukázat jako velmi smrtící a nebezpečný. Když je bod veden vevnitř, musí být odražen dovnitř ostřím rapíru, což vyžaduje obrácení ruky dovnitř a opsání kruhu zadní nohou tak daleko doprava, jak jde ruka vstříc pravé straně. Dříve, než nepřítel dokončí bod, obránce naváže kontakt s čepelí a měl by obrátit ruku a sekem zleva říznout do nepřítelova obličeje. Přitom by měl pořád vést přední nohu na tu stranu, kam jde jeho ruka. Pokud je nepřítelův bod veden vně, pak je nezbytné jej obrácením ruky odrazit ven ostřím meče, a ve stejné chvíli provést jeden skluzný krok, který vyvede

tělo z vbodnice. Pak provede další výpad přímého kroku a zasadí předem připravený bod, což je nejbezpečnější způsob, jak zranit nepřítele.

3.7 Rapír a dýka

Když jsem nyní pokud možno stručně dokončil všechno, co bych mohl říci o pravých znalostech práce s jedním rapírem, zdá se vhodné pokračovat od jednoduchého k složitějšímu. Proberu tedy takové zbraně, které se rapíru nejvíce podobají a práce s nimi je nejméně složitá. A to především takové, které se dnes nejvíce používají a se kterými má nejvíce lidí zkušenosti. Taková je kombinace rapíru s Dýkou, která velmi zlepšuje a podporuje útok současně s obranou.

Je třeba vzít na vědomí, že zvláště s těmito a podobnými zbraněmi může člověk trénovat nejžádanější a nejuznávanější způsob boje – současný útok s obranou. Je sice považováno za nemožné bojovat tímto způsobem pouze s jedním rapírem, ale není to docela pravda. Protože jsou některé údery při obraně, které mohou také zasáhnout (podobně sekům zprava dolů a zleva) jak shora tak zdola, a také některé údery shora, které zde neuvádím.

S těmito zbraněmi může člověk velmi pohodlně současně útočit a bránit se, a to proto, že jedna velmi napomáhá té druhé a naopak. Přesto je třeba pamatovat na to, že zbraně jsou dvě a každá je různé kvality. Proto každé je třeba přidělit takovou část útoku i obrany, kterou nejlépe podpoří. A proto dýka, která je krátká, pokryje levou stranu těla až ke koleni. A meč pokryje celou pravou stranu a levou a pravou stranu od kolene dolů. Nemělo by se zdát divné, že samotná dýka by měla krýt všechny údery na levou stranu – protože vydrží téměř všechny údery ostřím, pokud se střetne s mečem v první a druhé části jeho ostří.

Ale ať si nikdo nemyslí, že svou dýkou vydrží každý sek. Například když se dýka setká s ostřím meče v jeho třetí a čtvrté části, která nese více síly, než je možno udržet pouhou dýkou. Přesto by si nikdo neměl zvykat na společnou [zesílenou] obranu oběma zbraněmi, rapírem i dýkou. To se dnes velmi často dělá, protože lidé věří, že tímto způsobem stojí pevněji [jistěji], ačkoli to není pravda. Protože díky tomu jsou rapír a dýka spolu tak spojené, že nemohou udeřit dříve než se zase rozdělí. A tím ztratí dvě tempa, ve kterých člověk může být zasažen, když se snaží zasáhnout po přímé linii výpadem vpřed, když považuje svého protivníka za zaměstnaného obranou. A tento zlozvyk neustupuje, protože si lidé buď neuvědomují výhodu, kterou jim tento zlozvyk poskytuje. Nebo i když si ji uvědomí, bojí se jí využít.

Takže tomuto způsobu obrany se vyhneme. Necht' každý člověk používá pouze jednu zbraň k tomu, aby čelil protivníkově meči. Tím si uvolní druhou zbraň k libovolnému úderu, který bude chtít zasadit.

A je třeba zmínit, že nejen údery meče, ale kterékoliv zbraně nejsou tak velké, aby je nebylo možno vydržet a krýt dýkou, když jim člověk neohroženě čelí blízko ruky [nepřítele, který drží zbraň].

Je také třeba vědět, že při použití dvou zbraní je možno provádět seky s menším nebezpečím, než s pouhým rapírem, protože i když se špička rapíru v náprahu vzdálí z přímé linie, pořád je třeba počítat s jednou zbraní namířenou proti nepříteli a připravenou k obraně. Nenechává se tu prostor pro bezpečný protiútok nepřítele. Nicméně toto neplatí pro použití samotného rapíru [bez dýky], který když urazí velkou vzdálenost v náprahu aby zaútočil sekem, dává mnoho prostoru pro nepřítele aby jej zasáhl první. A proto bych neradil žádnému člověku, aby si zvykal na seky jakoukoliv zbraní, protože pod sekem může být velmi snadno zasažen bodem.

3.7.1 O střezích

Při práci s těmito zbraněmi lidé používají spoustu střehů. Všechny postrádají význam, protože jsou buď úplně mimo přímou linii, nebo pod nimi člověk může být snadno zasažen. Proto všechny zahodíme jako zbytečné a zredukujeme je na ty základní tři střehy, se kterými může člověk bezpečně útočit a bránit se.

3.7.2 Jak se bránit dýkou

Jak jsem již uvedl dříve, levá strana osoby je část, kterou by měla dýka bránit od kolene vzhůru. Nižší části těla a celou pravou stranu by měl plně krýt meč.

Je velmi výhodné držet dýku v ruce natažené dopředu s hrotem pořád obráceným k nepříteli. I když je hrot dýky od nepřítele daleko, pořád je to hrot a nepřítel s tím musí počítat.

Styl držení dýky ostřím k nepříteli nebo naplocho [plocha čepele míří do stran] nechám na volbě toho, kdo s dýkou zachází. Měl by dýku držet tak, aby mu to poskytovalo co největší výhodu. Viděl jsem takové, kteří drželi dýku ostřím k nepříteli a prohlašovali to za výhodné, protože když čelí nepřítelově meči (který přichází hrotem nebo ostřím) v jeho první nebo druhé části a přitom provedou výpad vpřed, pak samotná síla toho výpadu otočí rukou a nastaví ostří dýky tam, kde byla jen plocha čepele. Protože sebemenší pohyb v první části meče způsobí velkou změnu v hrotu (ze kterého principiálně vychází zranění), obránce odsune nepřítelův meč daleko od těla bez velkých potíží. Pro tento případ je velmi výhodné mít pořádně dlouhou dýku.

Jsou také jiní, kteří drží dýku naplocho proti nepříteli [plochou čepele vzhůru], používají pro svou obranu nejen Dýku ale i záštitu, kterou (jak říkají) zachytí protivníkův meč. Mohou k tomu používat speciálně přizpůsobené dýky, které mají kromě běžné rukojeti dva čtyři prsty dlouhé železné bodce posazené od dýky na tloušťku tětivy, do vzdálenosti, do které když se náhodou dostane oponentův meč, zastaví a zablokuje jej. To se sice může stát, ale myslím, že je to věc, kterou je jednodušší si představit, než cvičit, protože v zápalu boje, kdy se opovržení mísí se strachem, si málokdy člověk všimne, že meč je v tom správném postavení, nebo ne. A když by měl přemýšlet a vyhodnocovat, namáhajíc se ve svém životně důležitém rozhodnutí, musí si poradit tak, aby to vše provedl s bezvadným porozuměním a dokonalou znalostí pohybů nepřítele, jeho blízkosti a vzdálenosti, a aby se rozhodl udeřit nejkratším možným způsobem – protože z toho plyne vítězství.

Necht' tedy každý drží dýku ostřím nebo naplocho proti nepříteli tak, aby mu to poskytovalo nejlepší výhodu nebo čemu je více zvyklý. Je pravda, že držení dýky ostřím proti nepříteli získáme výhodu toho, že můžeme udeřit ostřím, což bychom nemohli při držení naplocho. Ale dýku každý drží jak chce, ale musí mít při tom napnutou ruku před sebou a hrotem proti nepříteli tak, aby mohl najít nepřítelův meč mnohem dříve, než jej zasáhne.

Kromě toho je třeba dodržovat neselehávající pravidlo, které říká: Když hrot nebo ostří přichází zleva, je nutno je odrazit dýkou na stejnou stranu. Podobná je obrana mečem, když útok přichází zprava. Pohyb nepřítelova meče se skládá ze dvou pohybů – ze strany na stranu a dopředu (přímo vpřed). Kdyby chtěl obránce nutit [převést] údery zasazené zleva na pravou stranu, mohlo by se stát, že díky dopřednému pohybu by byl zasažen dříve, než by vyvedl útok napříč přes své tělo ven do bezpečné vzdálenosti. A proto by všechny údery měly být odraženy ven na tu stranu, na kterou je možno rychleji se vyhnout nebezpečí. Všechny údery zasazené na pravou stranu by měly být odraženy napravo a těm z levé strany je třeba se vyhnout stejným způsobem.

Dýka by měla být silná, aby vydržela a mohla čelit úderům meče, (průměrně dlouhá) tak, aby mohla být rychle tasena z pochvy – tudíž by se měly vybírat ty středně dlouhé.

3.7.3 Útok rapírem a dýkou z Vysokého střehu

Stejně jako při práci s jedním rapírem, není na škodu začít Vysokým střehem, který je při použití těchto dvou zbraní možno zaujmout dvěma způsoby. První je s pravou nohou vpředu, Druhý je s pravou nohou vzadu. Druhý vyžaduje více času, protože hrot meče je dále od nepřítele. Protože první způsob je blíže, udeří mnohem dříve s pouhým výpadem přední nohy. Ale neudeří tak silně jako druhý, který když udeří s krokem a výpadem přímého kroku, spojí sílu paže a ruky se silou celého těla.

Pokud chceme zůstat v hranicích pravého Umění, mělo by se začít bodem spolu s výpadem z přední nohy a skončit v nízkém střehu.

V Druhém střehu s pravou nohou vzadu, mečem nahoře a dýkou vpředu způsobem, který již byl popsán, by měl být proveden bod tak silně, jak jen lze, spolu s krokem a výpadem, a pak zůstat v nízkém střehu. Nikdo by neměl zkoušet provádět seky, protože nepřítel má druhou zbraň, kterou se brání. Ten, který se brání, může mít stejnou výhodu a důmyslně se ubránit zbraní (nejlépe tou slabší) a tou silnější zasadit úder. A člověku, který právě vložil všechnu svou sílu do seku, se tento silnější protiúder kryje velice špatně, protože mu zůstalo už jen málo síly aby ustál libovolný střet. Proto jej necháme pouze bodat.

O větší části seků, a stejně tak o útocích a obranách budu rozsáhle uvažovat v Pojednání o Klamu a Falších.

3.7.4 Obrana proti útoku rapírem a dýkou z Vysokého střehu

Považuji za zbytečné rozebírat zde jak se bránit proti sekům. když jsem již dříve řekl, že všechny tyto údery je možno jednoduše krýt provedením bodu. Ale zmíním, že pro obranu obou stran těla je velkou výhodou stát v nízkém střehu s pravou nohou vpředu. V tomto postoji je pravý bok obrácen k nepříteli, který na něj bude mířit všechny jeho body. A těmto bodům je možno čelit třemi způsoby: pouze dýkou, pouze mečem a oběmi náraz, spojenými dohromady. Ale při každé obraně je třeba myslet na výpad té části těla, která má být zasažena – je nutno dostat ji pryč z přímé linie.

Při obraně pouhou dýkou, je třeba provést výpad s paží drženou vpřed, a hned po nelezení nepřítelova meče, je třeba zasáhnout nepřítele spodním bodem (s přímým krokem a výpadem), který je již předem připraven.

Při obraně pouhým mečem je nezbytné provést skluz, zvednout meč a držet jej směrem ven. Nebo zaútočit dýkou na nepřítelův spánek, hned po navázání kontaktu svým mečem s mečem nepřítele a zablokování nepřítelova meče. Nebo místo útoku dýkou lze zastavit nepřítelův meč a svým mečem provést přímý krok s výpadem a zasadit bod. Ale je velmi pohodlné udeřit dýkou.

Třetí způsob: Hned po provedení skluzu navázání kontaktu s nepřítelovým mečem je třeba na něm nechat svou dýku [kontrolovat jej] a tím si uvolnit meč k zasazení spodního bodu s přímým krokem a výpadem.

3.7.5 Útok rapírem a dýkou ze Širokého střehu

Pro každou zbraň a střeh jsem uvedl zásadu, že nikdo by neměl (ať už pro získání výhody, nebo pro rychlejší zasažení nepřítele) provádět seky. A také jsem řekl, že pod takovým sekem může být člověk velmi jednoduše a bez velkého nebezpečí zasažen bodem. Z toho také vychází, že by seky měly být sledovány pokaždé a při každé příležitosti. Především v tomto střehu by neměly být opominuty. Protože člověk je schopen zasadit z tohoto střehu sek bez velkého nepohodlí a ztráty času.

Přesto zde platí, že by se měl použít pouze bod. Pokaždé, když je to možné, by měl být nepřítelův meč nejprve odražen Dýkou, a pak by měl být proveden bod s výpadem nohy vpřed.

3.7.6 Obrana proti útoku rapírem a dýkou ze Širokém střehu

Obranu proti tomuto bodu lze provést také třemi způsoby – pouhou dýkou, pouhým mečem, nebo oběmi zbraněmi spojenými dohromady. Při obraně všemi těmito způsoby je dobré stát v nízkém střehu. Při obraně pouhou dýkou

je nutno provést skluz, současně najít nepřítelův meč dýkou a provést spodní bod s krokem a výpadem.

Při obraně pouze mečem (tento způsob je lepší než ostatní – útočí na nepřítele a současně se brání), je nutno nastavit ostří svého meče proti nepřítelově meči a bodnout jej do obličeje a přitom opisovat kruh zadní nohou, jak za účelem prodloužení bodu tak za účelem provedení bodu s větší jistotou.

Je také možné vydržet bod zesíleným krytem dýky a meče – ale je to tak nepohodlné a absurdní, že se zde o tom nebudu zmiňovat, protože to není vhodné k procvičování.

3.7.7 Útok rapírem a dýkou z Nízkého střehu

Když člověk stojí v libovolném střehu a míří hrotem meče na nepřítele, je pro něj velmi nevýhodné provádět sek. Jediný střeh, z kterého by mohl oprávněně provést sek, je nízký střeh. Je pohodlné, a trvá to menší dobu, provést sek mezi body. Anebo je lepší (pro vyzkoušení nepřítele) provést sek ze zápěstí, který je velice rychlý, a hrot meče se při něm odkloní od přímé linie jen o kousek, takže nepřítel jen velmi těžko pod takovými seký může provést protiútok. Ale je lepší nepoužívat seký a raději se odhodlat k provádění jednoho bodu za druhým.

Tento střeh je možno (podobně jako vysoký střeh) zaujmout dvěma způsoby – s pravou nohou vzadu a s pravou nohou vpředu. S pravou nohou vzadu se tento střeh používá spíše ke sledování nepřítele, než pro zahájení útoku. Protože i když je v meči velká síla, která vychází z toho, že meč před dopadem prochází delší dráhou, je možno takovou hrozbu snadno krýt – ať už zbraní nebo krokem zpět. Dále tedy budu hovořit o nízkém střehu s pravou nohou vpředu. V tomto střehu je možno udeřit dvěma způsoby: Vnitřním nebo Vnější. Vnitřním rozumím to, když se meč nachází mezi mečem a dýkou nepřítele. Vnější míním, když se jakákoli zbraň nachází uprostřed mezi jinými zbraněmi.

Když člověk zjistí, že je vevnitř, v polovině nepřítelova meče, jehož hrot je namířen tak, aby udeřil na pravou stranu, musí velmi rychle provést výpad skluzem aby pak mohl přímo zkrátit vzdálenost k nepříteli a tím najednou zablokovat nepřítelův meč v prostředku jeho délky svým vlastním mečem nebo dýkou, provést přímý krok s výpadem a bodnout.

Toto lze také provést jednodušeji. Když člověk stojí na půl meče, odrazit nepřítelův meč na tu stranu, kde je to nejpohodlnější, tak, aby mířil mimo přímou linii. A ve stejné přímé linii provést výpad přední nohou a mocně bodnout nepříteli do tváře nebo do hrudníku.

Při útoku v postavení vně je třeba provést bod na nepřítelův obličej s výpadem přední nohy, což musí nepřítel krýt svým mečem; tím se hrot jeho meče dostane z přímé linie. V takovém případě je možno seknout zleva na nohy se skluzným výpadem, tím si poněkud odstranit nepřítelův meč a provést spodní bod s výpadem v přímém kroku.

Také je možno po bodnutí na obličej zasadit sek zprava vycházející ze zápěstí, tak krátký a silný, jak je jen možné. A tímto sekem ani tak nepředstírat snahu zasáhnout, ale spíš najít nepřítelův meč. A když je meč nalezen, je třeba se skluzem nebo šikmým krokem zvednout ruku a provést bod směrem dolů, spolu s výpadem přímého kroku.

Také lze provést již zmíněný sek ze zápěstí a po nalezení nepřítelova meče udělat skluz a zablokovat meč dýkou, a po hbitém uvolnění vlastního meče bodnout zespoda s výpadem přímého kroku.

Toto by tedy mělo stačit k tomu, co je možno dělat z nízkého střehu s mečem vevnitř a vně, alespoň tedy co všechno lze dělat a považovat to za pravé Umění.

3.7.8 Obrana proti útoku rapírem a dýkou z Nízkého střehu

Při obraně proti útokům je třeba provádět každý střeh velmi pečlivě a pozorně. V tomto střehu je zapotřebí naprosto vynikající odhad a připravenost k pohybu, protože tento střeh čelí všem ostatním [tento střeh je nejlepší pro jakoukoli obranu]. Většina důležitých útoků vychází z tohoto střehu.

Kromě toho, každý si přirozeně zvykne v tomto střehu zůstat a odpočívat raději v něm, než v jakémkoli jiném. Věřím, že je tomu tak proto, že si každý uvědomuje, že z této pozice může snadno provést útok i obranu. Přestože v tomto střehu, jak jsem již dříve uvedl při vysvětlování útoků z tohoto střehu, je při útoku mnohem pohodlnější udeřit čepelí, nebudu zde radit, aby seký byly používány. Ale protože se může snadno stát, že někdo bude sekem útočit, měl bych zde uvést nějakou obranu proti sekům. Připomenu-li princip „Ten který je blíže, zasáhne rychleji“, pak každý, kdo si uvědomí jakou dráhu meč opisuje, se může odhodlat k provedení bodu pod sekem, kterým zabrání tomu, aby sek dopadl.

Toto ale mohou bezpečně dostat do praxe pouze ti, kteří mají hluboké porozumění, velikou hbitost, ráznost a kuráž. Proto položím základ obrany proti seku i pro ty, kteří budou spokojeni se zvykem provést obranu proti každému útoku ve dvou tempech (i když ji lze provést v jednom tempu).

Tudíž když přicházejí seky, jdou buď zprava nebo zleva, vysoké nebo nízké.

Proti vysokému seku by měla být nastavena pouze dýka nebo pouze meč, nebo meč a dýka naráz. Při použití pouhé dýky je třeba provést výpad přímého kroku a zvednout ruku s dýkou tak, aby se střetla s mečem nepřítele v jeho nejslabší části. V momentě kdy dýka najde meč je třeba provést výpad přímého kroku spolu s (předem připraveným) spodním bodem. Pokud mají krýt meč s dýkou zároveň, je nutno zvednout obě zbraně, a hned při dopadu nepřítelova meče je třeba mečem provést sek zleva na nepřítelův obličej. Tento sek je proveden pouhým obrácením ruky a po dokončení by měl spočinout v širokém střehu.

Spodní sek zprava je třeba vykrýt a hned poté musí být proveden bod na stehno nepřítele. Účel tohoto bodu je bezpečně zasáhnout i pod sekem a přitom bránit nepřítelově meči v dopadu na zadní nohu, která kvůli tomuto bodu opisuje kruh doprava dozadu.

Seky zleva, vysoké a nízké. Vysoký sek je možno krýt pouze dýkou a hned při dopadu nepřítelova meče bodnout spodem, spolu s výpadem přímého kroku. Nebo je možno je krýt pouze mečem a přitom provádět výpad z přímého kroku levé nohy, a spolu s tím provést bod (předem zvednutý do střehu) spolu s výpadem z přímého kroku pravé nohy. A tento styl obrany má blíže k Umění, protože bylo řečeno, že „Všechny útoky na levou stranu musí být kryty pouze dýkou“.

Sek zleva by měl být kryt bodem, který bezpečně zasáhne a zabrání meči dopadnout na nohy. Tento sek může být také kryt mnoha jinými a odlišnými způsoby, které budou popsány v Pojednání o Klamu a Falších, protože jejich popis zde nepatří.

Velkou pozornost je třeba věnovat krytí bodů. To znamená dostat tělo z přímé linie, protože to je nejbezpečnější způsob jak se jim vyhnout, protože je velmi obtížné s nimi pracovat, když jsou provedeny velkou silou, když přicházejí uzavřeně a zblízka. A proto když přichází bod zevnitř (v ten moment, kdy nepřítel zaútočí), měl by obránce provést skluz, zajistit si nepřítelův meč dýkou a pak zasadit bod spolu s výpadem přímého kroku.

Bod zevnějšku je kryt podobně jako bod zevnitř – když nepřítel udeří, obránce provede výpad skluzem (tím se tělo vyhne nebezpečí) a zasadí bod s výpadem z přímého kroku. Tímto způsobem je možno se bránit i proti jiným druhům útoků.

Podobně, když nepřítel (jen aby zkoušel a provokoval) zasadí sek pouze ze zápěstí, radím každému, aby, hned jak je sek proveden, provedl výpad skluzem a zasadil bod s výpadem přímého kroku dřív, než se nepřítel (poté co zasadí sek) odhodlá k pokračování. To by mělo stačit pro pravé a výhodné zvládnutí rapíru s dýkou.

3.8 Rapír a plášť

Budu-li pokračovat ve zbraních, které jsou nejběžnější a které se nosí nejčastěji, po dýce následuje plášť. Použití pláště bylo nejprve objeveno náhodou a pak zredukováno na Umění. Bylo to jen a jen proto, že příroda si nejen libuje ve vynalézání věcí, ale také v tom, aby je uchovala, když už jsou vynalezeny. A aby to mohla dělat lépe, pomůže si vším, co je jí pohodlné. A proto lidé, kteří při různých střetech náhodou zjistili, že plášť velmi pomáhá (také proto, že jej denně nosí), vynalezli jak zacházet s pláštěm tak, aby jim sloužil. Protože způsobů jak plášť náhodně použít je nekonečno, a ne všechny se hodí pro toto pojednání, omezím se na popis pouze těch, které náleží k pravému Umění. Budu mluvit o těch, které jsou tak účinné, že mohou velmi napomoci k dosažení bezpečného vítězství, pokud budou použity člověkem, který s nimi umí pracovat. A protože do pravého Umění většina technik s pláštěm nenáleží, byl jsem nucen mnoho jich přesunout na místo, kam opravdu patří – do Pojednání o Klamu a Falších. I když by se nikomu nemělo zdát divné, že se vůbec nedočte o práci s pláštěm při studiu pravého Umění, mám v úmyslu popsat přesně několik úderů v obvyklých střezech s tím, že většinu ostatní práce s pláštěm popíšu v Pojednání o Klamu a Falších.

3.8.1 Jak zacházet s pláštěm

Při použití pláště v tomto Umění je třeba vzít v úvahu tři jeho vlastnosti: délku, velikost a tuhost [pružnost]. Nejdůležitější je tuhost, ostatní dvě vlastnosti se mohou lišit, ale neměly by se zlehčovat, protože plášť není dostatečně silná věc na to, aby přímo čelil úderům zbraně [proti síle].

Jen blázen by se kryl proti seku čepelí pouhou paží omotanou oblečením. Když se plášť omotá okolo něčeho pevného, není moc tuhý, a tuhost je pak jeho jediná síla. Ale pokud se nastaví plochou, která má délku, velikost i pružnost (což je od paže dolů), je to dobré – protože tyto tři vlastnosti spojené dohromady pohltní každý sek čepelí. Tento kryt by ale nebyl tak jistý, kdyby měl plášť jen délku a pružnost. Protože pokud by za sebou měl málo prostoru, je možno jej snadno prorazit a proříznout libovolně velkým úderem. Takže pokud má člověk dost času, měl by si omotat plášť jednou nebo dvakrát okolo ruky za kápi nebo límec a zahalit si ruku až po loket. Tím lze krýt všechny seký čepelí od boku dolů na obou stranách, ale vždy s důrazem na to, aby byla vpředu jiná noha, než ruka ve které se drží plášť. Tím se lze vyhnout nebezpečí, které vychází z toho, že je vpředu noha na stejné straně jako je plášť. Už víme, že plášť nemůže krýt, když je za ním něco pevného [třeba ta noha]. Body je možno také vychýlit pláštěm nebo rukou v plášti asi na pěst za přicházejícím hrotem. Ostří má při bodu málo síly, takže nemůže v tak krátkém čase pořezat ruku. Údery hrotem i čepelí od boku nahoru by měly být kryty mečem, protože zvedat ruku obtěžkanou pláštěm je nepřírozené – plášť táhne ruku dolů. Zvedat plášť je taky nebezpečné, protože místo pláště může být zasažena a zraněna ruka [okolo které je plášť omotaný], nebo se plášť může dostat před oči, což znamená, že je možno se vlastním pláštěm oslepit.

3.8.2 Rada týkající se omotávání pláště a krytí pláštěm

V dnešních dobách jsou dva způsoby jak si omotat plášť – první je (při dostatku času) vzít plášť za kápi nebo límec a omotat jej jednou nebo dvakrát okolo ruky. Druhý způsob, jak se často stává, je, že se plášť nechá spadnout s ramene, chytne se za jednu stranu a jednou či dvakrát omotá okolo ruky.

Při útoku by člověk vybavený těmito zbraněmi měl nejprve přisunout jednu nohu k druhé [zadní nohu k přední] a pak provést nikoli celý krok jako s jinými zbraněmi, ale pouze půlkrok. U těchto zbraní je nebezpečí, že se jedna nebo obě nohy zamotají do pláště a pak může následovat pád k zemi. A na to je třeba dávat pozor, zvláště při druhém způsobu skládání, protože při něm je plášť delší a snadněji dosáhne na zem a zamotá se do nohou. Při prvním způsobu omotávání se sice plášť nedotýká země, ale protože jej paže musí pořád nést, unaví se a poklesne a tím způsobí výše popsany efekt.

3.8.3 Útok rapírem a pláštěm z Vysokého střehu

Stejně jako u jiných zbraní popíšu tři střehy: První by měl být vysoký střeh, z již dříve popsanych důvodů. V tomto střehu si tyto zbraně nejlépe zaslouží jméno střeh. Rapír (když se trochu nakloní) kryje až po ruku s pláštěm a ruka s pláštěm kryje dolů až doprostřed nohou – takže v tomto střehu je člověk kryt od zvednuté ruky až po nohy. Ať už je pravá noha vpředu nebo vzadu, je možno z tohoto střehu zasadit bod s výpadem půlkroku dopředu. Po výpadu se zůstává v nízkém střehu.

Sek zprava by měl být zasazen ze zápěstí bez žádného pohybu nohou, a skončit v nízkém střehu, ale sek zleva je třeba provést s celým krokem [levá noha se zezadu přesune dopředu] a přímo. Pokud jej nepřítel kryje mečem, pak při kontaktu čepelí musí být nepřítelův meč zastaven rukou s pláštěm v jeho první části a s výpadem přímého kroku je třeba zasadit spodní bod.

3.8.4 Obrana rapírem a pláštěm proti bodu, seku zprava a zleva z Vysokého střehu

Aby se člověk lépe vyhnul útokům vycházejícím z vysokého střehu, je nezbytné, aby stál v nízkém střehu, ve kterém se proti bodu lze bránit mnoha způsoby. Například samotným mečem vevnitř nebo vně nebo samotným pláštěm vevnitř nebo vně. Při obraně samotným mečem vevnitř, je třeba opsat kruh zadní nohou doprava. V takovém případě je třeba otočit doprava i tělo, aby se dostalo z přímé linie (po které přichází útok) a zleva zasadit bod do obličeje. Tento bod je zasazen takovým způsobem, aby byl nejdelší, a je takový, že se při něm nejen lze vyhnout zranění, ale ve stejný čas je nepřítel zasažen do obličeje. Pokud se stane, že je třeba čelit meči vně, pak je nejen výhodné, ale nezbytné udělat krok dopředu a pláštěm čelit nepřítelově meči v jeho první části. Tím se uvolní vlastní meč, kterým se zasadí spodní bod s výpadem pravé nohy. Při práci s pláštěm je pravidlem nedělat celý krok. Především při útoku, při kterém člověk myslí víc na útok mečem, než na plášť. To může způsobit, že mu ruka s pláštěm poklesne a při útoku se do něj zamotá. Při obraně se toto neděje, protože přirozeně (při sebemenším nebezpečí) se zvedají obě ruce, i když jsou zatížené váhou a břemenem. Proto se není třeba obávat toho, že plášť stáhne ruku dolů při krytí bodu.

Stejně kryty a obrany je možno provádět se samostatným pláštěm, při kterých je třeba podobně provádět útok s výpadem pravé nohy. Tento způsob krytí není velmi jistý a proto vyžaduje velkou hbitost a odhad, protože je třeba držet svůj plášť v paži napjaté před sebou, všimnout si, kdy špička nepřítelova meče prochází okolo ruky s pláštěm na vzdálenost pěsti a nepustit ji blíže, ale odrazit ji a provést výpad pravou nohou a spodní bod. Jak jsem již řekl, tento způsob krytí je nejistý a skrývá velké nebezpečí, ale přesto funguje dobře, když se provede rychle.

Pravý sek je podobně kryt samotným mečem nebo pláštěm, ale pokud přichází shora, není pohodlné jej krýt samotným pláštěm, protože se tím obránce sám oslepí. Jak moc je to důležité, necht' každý zvaží sám. Ale pokud již zmíněný sek zprava přichází nízko a je možno jej dobře krýt bez toho, aniž by si obránce zakryl výhled na nepřítele, pak je třeba mu čelit pláštěm, spolu s výpadem levého kroku, a hned poté provést bod s výpadem pravého kroku.

Při obraně samotným mečem proti úderu zprava je nutno zasadit bod na obličej a opsat kruh zadní nohou; bod zasáhne tvář a akce skončí v širokém střehu. Stejně je třeba jednat při zesíleném krytí mečem i pláštěm náraz.

Proti úderu zleva je třeba použít stejnou obranu, jak s mečem, tak s pláštěm, tak s obojím.

S pláštěm je třeba provést výpad a zachytit nepřítelův meč tak daleko jak je jen možné [v náprahu nebo dokud opisuje teprve malou část dráhy] tak, aby to mohlo být provedeno pohodlně a současně zasadit spodní bod s výpadem kroku pravé nohy.

Se samotným rapírem postačí stejná obrana, která je uvedena v pojednání o jednom rapíru, a to je zasadit bod na nepřítelovo stehno, který vydrží dopad seku zleva [bod oslabí dopad seku].

Pokud by se někdo chtěl bránit zesíleným krytem obou spojených zbraní, musí provést výpad pravou nohou a při dopadu nepřítelova meče jej zablokovat pláštěm, hbitě uvolnit svůj meč a zasadit bod s výpadem pravé nohy.

3.8.5 Útok rapírem a pláštěm ze Širokého střehu

V tomto střehu, stejně jako v jiných, lze bodat i sekat, ale obojí se provádí různě – neměl by se provádět nízký pravý sek. A levý sek je ukázkově nebezpečný. Takže pokud jej někdo chce provést, měl by to udělat v následujícím

pořadí.

Nejprve je třeba zasadit bod, opisujíc kruh zadní nohou pro delší dosah bodu, pak okamžitě (bez pohybu v nohou) zasadit sek zprava vycházející ze zápěstí, po kterém je nutno seknout zleva, spolu s výpadem kroku pravé nohy a pak musí následovat předem připravený bod znovu s výpadem pravé nohy.

3.8.6 Obrana rapírem a pláštěm proti útokům ze Širokého střehu

Kdo se chce bezpečně bránit proti útokům ze širokého střehu, musí stát v nízkém střehu. A když přichází spodní bod, musí bodnout na obličej a přitom opsat kruh zadní nohou doprava. Při tomto bodu se snadno stane, že nepřítel je zasažen do obličeje, ale i když tento bod selže, nepříteli se nepodaří dosáhnout svého cíle při útoku ze širokého střehu. A to proto, že se pohybem zadní nohy tělo dostalo z přímé linie, po které přicházel spodní bod. Takže hned jak je proveden bod na nepřítelův obličej, který jej minul, je třeba zasadit mu sek zleva do obličeje, při kterém noha vyrazí dozadu a pohyb skončí v širokém střehu. Při krytí seků zleva a zprava je třeba ve stejný čas, ve kterém seky opisují kruh, zasadit bod na stehno, nebo jiné místo, ve kterém bude obráncův meč útočníkovi nejvíce překážet. I když si myslím, že nikdo nebude takový blázen, aby se pokoušel provádět (z tohoto střehu) pouze seky zleva.

3.8.7 O útoku rapírem a pláštěm ve Spodním střehu

Tento střeh je tak přímý a nebezpečný, že by se nikdo neměl odvážit dělat jakýkoli sek. Protože pod každým sekem je možno jej snadno zasáhnout a každý sek je možno lehce krýt pláštěm. A proto je třeba důsledně dbát na to, aby se prováděly pouze body tak daleko jak jen lze, a nikdy ne dříve, než po navázání kontaktu s mečem nepřítele. Po navázání kontaktu je možno bodat zevnitř a vně. Jediná výhoda, kterou lze získat při tomto útoku, je provést skrytý půlkrok, kterého si nepřítel nevšimne. To se povede snadno, protože nepřítel přes plášť nevidí. Takže po provedení půlkroku a navázání nepřítelova meče, je nutno provést další výpad půlkrokem dopředu, při stálém kontaktu s mečem nepřítele jej odsunout na stranu, kde nemůže ublížit a zasáhnout nepřítele. Toto lze použít jak vevnitř tak vně. Kdo se obává zamotání do pláště a nachází se vevnitř, ať provede krok levou nohou a zavře nepřítelův meč mezi plášť a svůj meč a pak zasadí bod s výpadem kroku pravé nohy. Když najde nepřítelův meč vně, může použít stejný výpad a bod. Ale pokud nenajde nepřítelův meč, musí provést malý sek ze zápěstí tak, aby nepřítel neměl čas do seku vstoupit. A hned jak sekem najde Meč, necht' provede přímý bod nebo bod zprava. Nebo ať beze ztráty kontaktu s nepřítelovou čepelí trochu pozvedne mečem ozbrojenou pěst s výpadem levého kroku a pak zasadí bod shora dolů s výpadem kroku pravé nohy.

3.8.8 O obraně rapírem a pláštěm v Nízkém střehu

Aby se člověk ubránil všem bodům vypsáním v útocích tohoto střehu, nemůže dělat nic jiného než dostat své tělo z přímé line, po které nepřítel útočí. Přitom musí udělat levý krok šikmo dopředu a bezpečně zasáhnout nepřítele. Což je riskantní při obraně pouhým rapírem nebo pouhým pláštěm, protože když je zaměstnán obranou, nemůže útočit. A pokud nepřítel začne útok jako první a udeří přímo bodem, přičemž se jeho meč neodchýlí příliš ven (což jde v průběhu bodu těžko), tvrdím, že nepřítel může schováváním půlkroků zasazovat bod. Tudíž je třeba (jak se začne nepřítel pohybovat) provést výpad skluzem (tím se vyvarovat zranění), pak provést šikmý krok, a pak zasáhnout nepřítele spodním bodem s výpadem přímého kroku pravé nohy.

Toto by mělo stačit k zacházení s těmito zbraněmi, alespoň co se týče bezpečné práce. Všechno co zbylo, je určeno do Pojednání o Klamu a Falších, ve kterém bude mnoho ukázek práce s pláštěm nikoli méně výhodné ani příjemné.

3.9 Rapír a pěstní štítek (puklír)

Puklíři se budu věnovat hned po plášti, protože puklír je zbraň velmi pohodlná a často používaná. Mým cílem je věnovat se nejprve těm zbraním, které lidé nosí nejčastěji, a až potom těm, které jsou nezvyklé a s kterými lidé méně často přijdou do styku. O každé budu hovořit tolik, kolik je zapotřebí. Proto nejprve proberu puklír, abych pokračoval ve správném pořadí.

Nejprve jeho tvar, z hlediska Umění. Pak způsob jak jej používat, aby každý pochopil, že puklír a jiné zbraně (o kterých se mluví jako o zbraních určených pouze k obraně) lze použít také k útoku, jak poukážu na místě k tomu určeném.

3.9.1 O tvaru puklíře

Tvar puklíře je kruhový a malý. Měl by chránit a zaštitit celé tělo, které je mnohem větší, než puklír. Tudíž je třeba pochopit jak toho dosáhnout, i když se to zdá nemožné. Každý necht' si tedy uvědomí, že puklír se velikostí jednoduše nevyrovná velikosti těla, ale jistým způsobem je možno pohodlně jej držet a pracovat s ním. A tento způsob nakládání s puklířem je výhodný i pro práci s množstvím jiných zbraní, pokud tento způsob používá člověk, který mu rozumí.

[Následuje odstavec, ve kterém di Grassi na příkladě ilustruje jak je možné, že puklír dobře pokryje tělo. V té době se věřilo, že pohled vychází z oka ve formě paprsku. Pro snazší pochopení je možno použít příklad, který navrhl Rick Orli: Představte si, že jste na zahradě a máte talíř a hadici s proudem vody. Nastavíte talíř plochou proti proudu vody, který na vás stříká. Proud vody z hadice, který narazí na překážku, se rozdělí a z přímky-proudu se stane kužel. Čím dále od těla talíř máte, tím větší je úhel kužele – a tím menší část vašeho těla se namočí.]

Je třeba pochopit, že vztah puklíře a těla je přesně stejný, jako je vztah mezi zornou linií mušketýra a jeho cílem. Protože když mušketýr nebo střelec zamíří svůj pohled na holuba nebo věž, přímka vyslaná z jeho oka pokryje celého holuba, v případě dělostřelectva třeba i celou věž, i když je tato přímka velice malá. Tento efekt nevychází z ničeho jiného, než ze vzdálenosti. A takto přímý paprsek pohledu, který vystřelí z oka, se hned jak narazí na předmět, kterým nemůže projít, rozdělí na dvě strany (jako dvě strany Trojúhelníku), aby překonal tvar té věci, o kterou se zastavil. Tento tvar pak je zasažen při výstřelu. A pokud se zásah nepodaří, pak je chyba buď v nástroji (mušketě) nebo proto, že předmět nebyl nehybný.

Tudíž pokud použijeme tento příklad k účelu našeho pojednání, tvrdím, že nepřítelův meč je jako linie paprsku pohledu, puklír, i když je malý jen jako překážka v pohledu arkebuzy, je před tělem toho, kdo jej drží a na koho je veden úder. A čím dále bude puklír od věci, kterou má krýt, tím větší bude překážkou v pohledu, a tím větší sílu [schopnost] pro pokrytí celého těla bude mít.

Co se týče velikosti a tvaru puklíře, čím je větší, tím lépe kryje údery. Ale je třeba pomyslet na to, aby nepřekážel v rozhledu, anebo jen co nejméně. Mimo to je třeba, aby asi uprostřed byl malý a silný železný prsten, dobře přibitý a s takovou mezerou mezi ním a puklířem, aby se do ní (mezi prsten a puklír) mohl dostat meč. Tak je možno zablokovat meč, nebo ulomit kus špičky. To se může stát spíše náhodou, než aby existoval nějaký návod jak tímto prstenem meč blokovat nebo lámat – protože meč nepřichází dostatečně pomalu, a tak dlouhým pohybem, jak by bylo pro takovou techniku třeba.

Také by mohlo být velmi výhodné mít uprostřed puklíře ostrou špicí nebo železný bodec, kterým je možno při vhodné příležitosti zasáhnout nepřítele.

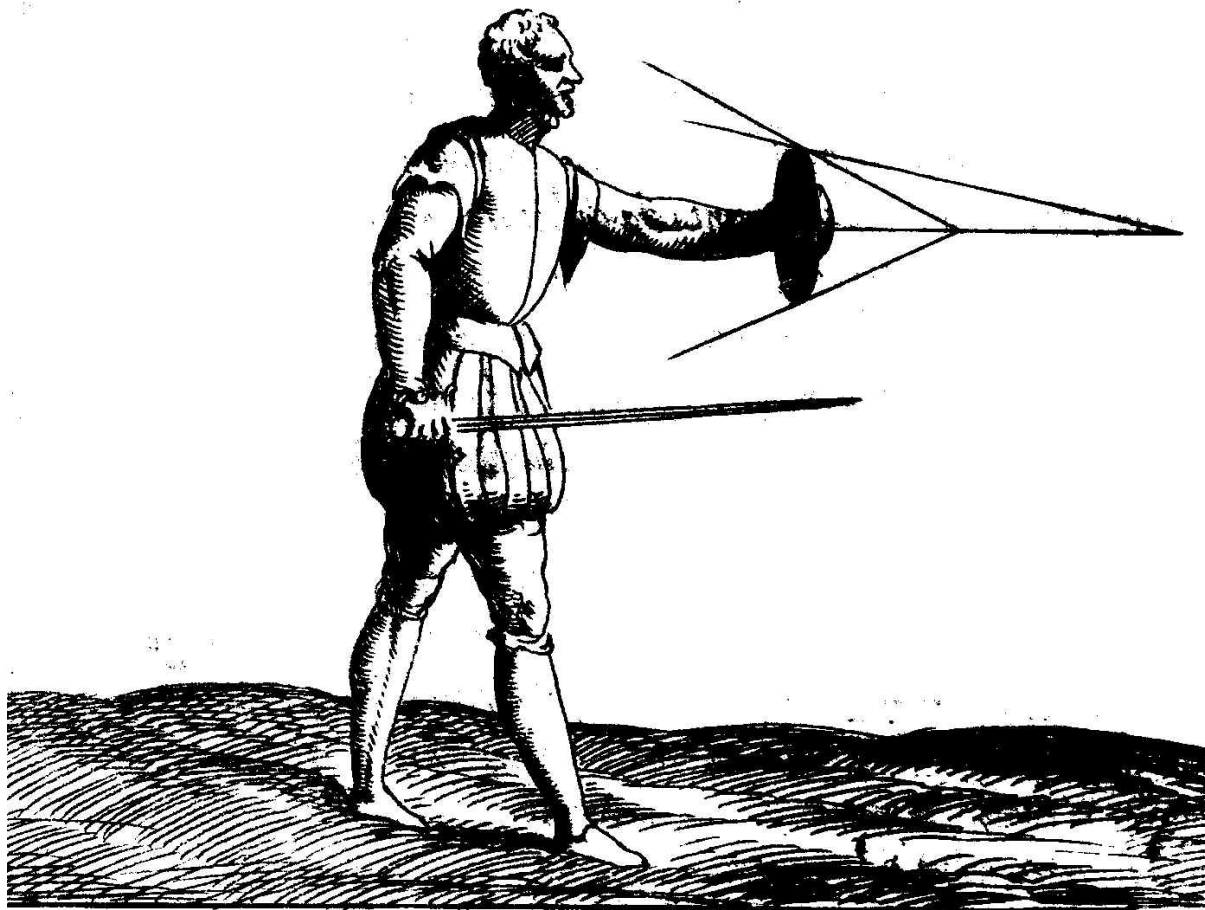
3.9.2 Jak držet puklír

Aby puklír docílil řečeného výsledku, tj. aby mohl svým malým rozsahem pokrýt celé tělo, je třeba jej držet pevně v pěsti co nejdále od těla, jak je jen možno natáhnout ruku. Paže je v pohybu vždy pevně spojená s puklířem, jako kdyby celek byl dohromady jedna pevná věc bez jakéhokoli místa ohybu. Paže srostlá s puklířem se neustále natáčí plochou puklíře vstříc nepříteli. Z tohoto typu držení plynou následující výhody:

1. Paže (tím, že je přímo za puklířem) je celá krytá, takže ji není možno žádným způsobem zasáhnout jakoukoli věcí, která se nachází před puklířem.
2. Ke střetu se všemi silnými seky dochází v jejich první nebo druhé části, kde mají nejméně síly. Nejinak to dopadne, když by se nepřítel pokusil (správným způsobem) zaútočit na hlavu nebo na tělo. Protože aby nepřítel mohl zasáhnout, musel by jeho meč projít za puklír na celou délku paže – jinak by nikdy nemohl zasáhnout [nedosáhl by]. A v tom případě je možno velmi dobře krýt každý veliký úder, a díky tomu rychle provést snadný zásah.
3. Je možno krýt všechny body nejjednodušším způsobem. Kulatý puklír, namířený svou plochou přímo proti nepříteli, kryje celé tělo. Nepřítel se neodhodlá bodnout do částí velmi dobře pokrytých puklířem, takže mu zbývají hlava, stehna, nebo části těla, které se odkryjí špatným držením puklíře. Je jasné, že aby tyto

body mohly zasáhnout, musí projít vzdálenost od puklíře k tělu a ještě o něco víc [aby se mohly zabodnout dovnitř] (což je vzdálenost na délku paže) – a tak je možno je snadno a bez váhání (provedením menšího pohybu a tudíž při menší spotřebě času) vyvést ven puklířem dříve než dospějí k tělu. Je ještě mnoho dalších výhod, které plynou z takového držení puklíře, ale zatím je nebudeme zmiňovat.

Abych dokončil tuto kapitulu, musím uvést, že puklíř by měl krýt jen ke koleni a ne více. Neměl by krýt na větší vzdálenost, než je možno natáhnout paži – to je do poloviny stehna. V boji je člověk vždy trochu nahrben, a proto je možno krýt i trochu níže. Zbytek těla směrem dolů musí být kryt pouze mečem.

3.9.3 O útoku z Vysokého střehu s mečem a puklířem

Nebudu popisovat způsob jak útočit sekem zprava a zleva, protože je velmi jednoduché se takovým útokům bránit a zasadit pod nimi protiútok. Budu hovořit pouze o bodu. Bod je možno zasadit shora buď s pravou nohou vpředu nebo s pravou nohou vzadu.

Při provedení bodu s pravou nohou vpředu je třeba v prvé řadě pamatovat na půlkrok (tak aby si ho nepřítel nevšiml) – přisunout zadní nohu blízko k přední a pak bodnout s výpadem půlkroku dopředu a skončit tak v nízkém střehu.

3.9.4 O obraně proti útoku z Vysokého střehu s mečem a puklířem

V nízkém střehu je možné snadno se ubránit oběma těmito velkými bodům. Když přicházejí, je nejlepší je v nízkém střehu vyvést ven s výpadem levého kroku a mečem spolu s puklířem zastavit nepřítelův meč. A protože tento levý krok je velký výpad, a stejně tak bodající nepřítel přichází s velikou silou, snadno se může stát, že se k sobě obránce i útočník natolik přiblíží, že obránce může zasadit nepříteli puklířem „Knírek“ [the Mustachio] do obličeje. Ale to je třeba udělat jen když nastane správná příležitost a hned po uvolnění svého meče je třeba zasadit bod spodem spolu s výpadem kroku pravé nohy.

3.9.5 O útoku ze širokého střehu s mečem a puklím

Pokud člověk v širokém střehu provede krok kupředu a zaútočí, je pro něj nutnost použít pouze bod, protože sek zprava a zleva není možné zasadit bez velkého nebezpečí. V tomto střehu je meč velmi daleko od těla. Aby mohl zasadit sek zprava nebo zleva, vzdálí se od těla ještě víc. Takže to není možno provést sek bez velkého nebezpečí. Proto by se měl používat pouze bod, a provést jej následovně: Nejprve zadní nohou udělat půlkrok dopředu a pak vybodnout s výpadem dalšího půlkroku pravé nohy a spočinout v nízkém střehu.

3.9.6 O obraně proti útoku ze širokého střehu s mečem a puklím

Proti bodu ze širokého střehu je třeba stát v nízkém střehu a nastavit bod puklím. A když nepřítel rázně přichází zasadit bod, pak bez jakéhokoli dalšího krytí mu zarazit bod do obličeje, opisujíc kruh zadní nohou vstříc pravé straně, jak proto, aby se prodloužil bod, tak proto, aby se tělo dostalo z přímé linie, ve které odhodlaně přichází nepřítelův útok. Tímto způsobem je možno jej snadno zranit.

3.9.7 O útoku z nízkého střehu s mečem a puklím

Stejně jako je možno zaujmout tento střeh dvěma způsoby – s pravou nohou vpředu a s pravou nohou vzadu, tak je možno i útočit dvěma způsoby. V nízkém střehu s pravou nohou vzadu (ponechme stranou seky ostřím, protože nejsou užitečné) by měl být s výpadem pravé nohy zasazen bod mezi nepřítelův meč a puklím a skončit v nízkém střehu s pravou nohou vpředu. Z tohoto střehu je možno zaútočit dvěma způsoby – zevnitř a vně. Když se nacházíme vně, je třeba nejprve svým mečem navázat kontakt s mečem nepřítele, provést výpad levého kroku – ne se záměrem vyhnout se nepřítelovu meči, ale s úmyslem zablokovat svým puklím nepřítelův meč – a pokud se nepovede bod napoprvé, je nutné pokračovat a bod silou přímo zarazit s výpadem kroku pravé nohy. Když se nacházíme vevnitř, je třeba použít stejný bod, ale silněji. Ve výpadu kroku ponecháme puklím na nepřítelově meči, tím jej zavřeme mezi vlastní meč a puklím. A z této pozice (a díky tomu [díky blokaci nepřítelova meče mezi vlastním mečem a puklím] je jisté, že nepřítel nemůže zasadit žádný sek, protože se nemůže pohnout ani nahoru, ani dolů, ani dopředu, ale je vně těla), je třeba pokračovat a rozhodně zasadit tento typ bodu, s výpadem kroku pravé nohy.

3.9.8 O obraně proti útoku z nízkého střehu s mečem a puklím

Při obraně proti všem těmto bodům je nezbytné stát v nízkém střehu a v okamžiku, kdy přichází bod zasazený ze střehu s pravou nohou vzadu, by se nemělo dělat nic jiného, než zasadit bod na stehno nebo na hrudník, při tom obrátit příčku svého meče proti nepřítelově meči a opsat kruh zadní nohou, což dostane vlastní tělo z přímé linie, ve které útočí nepřítel. A tento způsob obrany nejen kryje, ale i bezpečně zasahuje. Při obraně proti zbývajícím dvěma bodům, vnějšímu a vnitřnímu, je třeba být velmi pozorný a je naprosto nezbytné, aby v momentě, kdy nepřítel provádí výpad (a myslí si že bezpečně zasáhne), byl proveden skluzný krok levou nohou. Při tom je třeba zasadit bod nad útočící rukou na který si nepřítel sám naběhne a nabodne se. Je třeba zvážit, že při těchto bodech má velkou výhodu obránce, protože nepřítel odhodlaně přichází zasadit úder, který nelze krýt žádným způsobem při kroku zpět. Ale ten, který se kryje výpadem a přiblížením se k nepříteli, je v takovém postavení, že jej může snadno zranit.

3.10 Rapír a hranatý tarč

Je naprosto zřejmé, že tarč [štit] je nejstarší zbraň, vyvinutá pouze pro válečné účely a pro běžné šarvátky mezi lidmi – i když od vynalezení tarče byly člověkem vymyšleny tisíce způsobů, jak jej použít k různým potřebám. Tato zbraň se stala velmi pohodlnou a užitečnou (protože se zdála pohodlná profesorům tohoto Umění) jak pro svou oblíbenost, tak pro svou příslušnost k běžným nebo středním zbraním, velikostí je mezi puklím a kulatým tarčem. Tito profesori sestavili pro tarč specializovaný druh tréninku, ačkoli se tarč od oněch dvou dalších zbraní neliší ničím jiným, než oblíbeností. Různí profesori tohoto Umění si pod vlivem tvaru, velikosti a váhy tarče navykli zacházet s ním různě. Ti, kteří považovali za nejdůležitější váhu, dospěli k názoru, že správné nošení tarče je držet jej nakloněný a opřený o stehno, bez možnosti s ním pohybovat a tudíž jsou tím velmi omezeni.

Ti, kteří brali v potaz více tvar a velikost tarče, drželi jej s paží ohnutou a blízko u hrudi, protože se jim zdálo, že tarč nejschopněji pokryje celé tělo mezi krkem a stehnem, když se nebude vůbec hýbat. Tento názor zde neuvádím za účelem zmatení, protože jakmile uvedu svůj vlastní názor na věc, bude z něj zřejmé, jak strašně mylné je výše uvedené držení tarče, oproti správnému a opravdovému držení, které k vlastnímu prospěchu využije úplně vše, co poskytuje tvar a velikost tarče.

3.10.1 Jak držet hranatý tarč

Beru-li ohled jak na vlastnosti tarče (obrázek 13) (tj. tvar, velikost a váha) tak na okolnosti, za kterých tyto vlastnosti mohou pomoci nebo uškodit, pak tvrdím (pokud člověk chce, aby mu způsob držení tarče přinesl co největší výhody s co nejmenším rizikem zranění), že je třeba jej držet nakloněný horní špičkou nahoru s ohledem na hlavu, dolní špičkou dolů, levou a pravou špičkou na patřičné strany. Z tohoto způsobu držení plynou následující výhody: Zaprvé, člověk může snadněji vidět na nepřítele a z jedné strany za horní špičkou tarče pozorovat co dělá. Tarč je třeba neustále držet dostatečně nízko, aby příliš neodkryl tělo, které je nad ním, protože pokud by jej bylo třeba ze špatné, příliš vysoké pozice začít krýt, trvalo by to příliš dlouho a bylo by to nepohodlné.

Další výhoda, kromě již uvedeného dobrého výhledu na nepřítele, je snadnost obrany. Při tomto držení (které tvoří trojúhelník) špička tarče hlídá hlavu a na strany se rozšiřuje, takže stačí i nejmenší pohyb na to, aby za tarčem mohl bezpečně stát sebevětší člověk. A pokud jsou úder vedeny na hlavu, ať již to jsou body nebo seky, obojí je zpozorováno za hranami štítu, za kterými stojí hlava v bezpečí a bez omezení rozhledu. Levá a pravá strana tarče pokryjí velmi malým pohybem levou a pravou stranu těla takovým způsobem, že člověk může také stáhnout paži k sobě. Levá strana tarče kryje loket, což by nemohla, kdyby byl tarč držěn horní hranou vodorovně. Aby velikost tarče mohla lépe krýt, z důvodů, které zde již nebudu opakovat [viz. puklů], radím, aby tarč byl držěn v napjaté ruce natažené co nejdále od těla. Nepovažuji váhu tarče za nebezpečnou, protože není třeba jej takto držet příliš dlouho, a pokud je ruka unavena z velmi dlouhého držení tarče, je možno ruku přitáhnout k tělu a odpočinout si. Nejlepší držení s nejlepším výhledem na nepřítele tedy je držet tarč s rukou napjatou před sebe s horní špičkou ve výši čela namířenou ven.

3.10.2 Útok z Vysokého střehu s mečem a hranatým tarčem

Při práci s těmito zbraněmi je možno provádět mnoho klamů, falší a střehů. Vyhrazuji pro ně místo v Pojednání o Klamu a Falši, kam také patří. Zde uvedu tři základní střehy, na kterých závisí všechny ostatní, a kterým je možno čelit.

Abychom mohli předstírat útok na nepřítele z postoje ve vysokém střehu, je třeba nejprve provést skrytý falešný krok zezadu [pravděpodobně skrytý půlkrok zadní nohy], a pak zasadit bod nad rukou s výpadem dalšího půlkroku vpřed. Když toto nepřítel vykryje bez pohybu těla pouze tarčem, je pak možno s výpadem přímého kroku levé nohy (s malým nadzvednutím ozbrojené ruky a snížením hrotu meče) silou prorazit bod shora dolů mezi tarč a tělo nepřítele, s výpadem kroku pravé nohy. Tento bod bezpečně dožene nepřítele, jestliže napoprvé neuhnul tělem. Stejný bod je možno zasadit z vysokého střehu s pravou nohou vzadu.

3.10.3 Obrana proti útoku z Vysokého střehu mečem a hranatým tarčem

Výše popsany bod je možno jednoduše krýt přesně ve chvíli kdy přichází nastavením horní špičky tarče, a to hranou, která jde od špičky k pravé ruce. Hned jak je nepřítelův meč na pěst za okrajem tarče, musí být silně odražen napravo tarčem, a ve stejný okamžik je třeba provést výpad levého kroku. Pak s co největším výpadem kroku pravé nohy je třeba zasadit spodní bod, který je už připraven, protože je třeba stát v nízkém střehu, aby bylo možno krýt bod nad rukou.

3.10.4 Útok ze Širokého střehu s mečem a hranatým tarčem

V tomto střehu je podobně možno napíchnout nepřítele na hrot meče provedením co nejvíc přímého kroku a zasazením bodu rychleji než nepřítel. Tarč (jehož smysl je pouze bránit) je dostatečně velký na to, aby snadno kryl proti všem sekům, především těm od kolene nahoru. Dále je zřejmé, že při předstírání útoku bod vstupuje mnohem těsněji a rovněji než jakýkoli sek. Tudíž pokud někdo chce zasáhnout nepřítele, který stojí v zámku nebo nízkém střehu, musí pamatovat na to, aby k němu přistoupil co nejbližší. Jakmile je blízko, pak když vyrazí s tarčem ještě na pěst dále dopředu, může odrazit nepřítelův meč, pak provést výpad levého kroku a hned poté zasadit bod s výpadem pravé nohy, pokud se stalo, že jej nezasáhl dostatečně silně již při prvním střetu.

3.10.5 Obrana proti útoku ze Širokého střehu s mečem a hranatým tarčem

V nízkém střehu je možno krýt a bránit se proti bodu ze širokého střehu mnoha způsoby. Jeden z nich je velmi jednoduchý a bezpečný, a to je tento: Při obraně proti tomuto bodu je nezbytné stát v nízkém střehu, mít meč a paži na správném místě a tarč lehce odtažený od těla. To vyprovokuje nepřítele, který sebejistě a odhodlaně přijde zasadit bod. Obránce by pak měl s výpadem kroku pravé nohy zasadit nepříteli spodní bod pod oběma tarči - vlastním i nepřítelovým.

3.10.6 Útok z Nízkého střehu s mečem a hranatým tarčem

Z nízkého střehu je možno zasadit mnoho úderů, které považují za bezduché a zbytečné, vezmu-li v úvahu mnohostrannou a vydatnou obranu tarče. Proto se omezím na popis pouze dvou útoků, které jsou velmi silné a velmi těžko se kryjí. Jsou to dva body, jeden vnější a jeden vnitřní, s pravou nohou vpředu a vzadu.

Pokud se nachází člověk vevnitř, s pravou nohou vpředu, a tak blízko nepřítele, že může s výpadem levého kroku odrazit nepřítelův meč uprostřed jeho délky pravou stranou svého tarče, pak by měl hbitě provést výpad levého kroku a (zavírajíc nepřítelův meč mezi svůj vlastní tarč a svůj vlastní meč) zasadit mocný bod na stehno, s výpadem pravé nohy. Může toto provést i když začíná s pravou nohou vzadu, ale pak musí první krok udělat pravou nohou, a pokud nezasáhne nepřítele hned napoprvé, pak musí pokračovat tlakem meče a kroků přímo kupředu.

Ale pokud se stane, že se člověk nachází vně, pak musí (poté, co nejprve našel vhodnou příležitost k odražení nepřítelova meče svým tarčem) provést výpad levého kroku, umístit horní stranu svého tarče pod nepřítelův meč a svůj vlastní meč nad něj, zavřít nepřítelův meč mezi ně, provést výpad kroku pravé nohy a zasadit mocný bod na hrudník nebo obličej. Když útočník stojí s pravou nohou vzadu, lze toto provést stejným způsobem.

3.10.7 Obrana proti útoku z Nízkého střehu s mečem a hranatým tarčem

Při obraně proti oběma bodům z nízkého střehu je nezbytné stát také v nízkém střehu. Jakmile nepřítel odhodlaně přichází provést vnitřní bod, je nutné v ten moment nebo ještě dříve provést výpad levého kroku a pravou stranou svého tarče zavřít nepřítelův meč mezi tarč a vlastní meč a pak odhodlaně přistoupit a bodnout buď mezi dva tarče nebo pod tarč, s výpadem kroku pravé nohy.

Pokud ale nepřítel přichází vně, je třeba provést stejný šikmý krok, a pravou stranou svého tarče odrazit špičku nepřítelova meče a pak bodnout buď horem, nebo spodem, co je při té příležitosti nejvýhodnější, s výpadem kroku pravé nohy. A pokud při zvážení vydatné obrany tarče nebude obránce provádět výpady kroků ani zasazovat body, musí se postavit do nízkého střehu s pravou nohou vzadu, což je střeh, se kterým budu více pracovat v pojednání o Klamu a Falši, protože tam patří. Tady ukončuji správné používání meče a hranatého tarče.

3.11 Meč a kulatý tarč

Kulatý tarč by vyžadoval dlouhý a vyčerpávající rozbor, především kvůli jeho kruhovému tvaru, nejschopnějšímu a mnohem lepšímu než všechny ostatní [tvary štítů]. Ale mým záměrem je v této práci psát pouze o tom, co se vztahuje k tomuto Umění, a ponechat prostor každému, ať se problematikou štítu zabývá ve své vlastní profesi. Takže ponechám velkou část úvah matematikům a historikům, aby se vášnivě přeli o různých přednostech tarče, nebo o tom, kdo jej vynalezl, nebo jestli je to zbraň již zastaralá či současná, jestli je v současnosti výhodné jej

používat (tuto zbraň velmi oceňovali a vyzdvihovali Princové, Lordi a Šlechtici, kteří si kromě používání tarče v jejich záležitostech ve dne v noci, také uměli vyšňořit a zkrášlit nohavice [pravděpodobně narážka na rozdíl mezi vojákem a fintícím se šlechticem - nebo dobový slang]). Zvažím-li tedy na kulatém tarči pouze to, jak může posloužit k získání výhody či nevýhody, dospěji k tomu, že kulatý tarč býval nošen a používán různými způsoby různými lidmi v různých dobách, stejně jako hranatý tarč a jiné obranné a útočné zbraně. Také lidé v naší době nosí štít opřený o své stehno, aby se neunavili, jako by při tomto cvičení mělo být důležité jen odpočívat a být v klidu a nikoli dít až do bolesti a únavy. Protože jedině dřinou a únavou je možno získat a udržet si sílu a hbitost – důležité a nezbytné součásti cvičení se zbraněmi.

Jiní lidé drželi tarč rukou v lokti úplně ohnutou, nastavený celou plochou před své tělo, aniž by pomysleli na krytí břicha, nebo na naprostou ztrátu výhledu na nepřítele. Mysleli si, že je bezpečné pořád stát za štítem jako za zdí. Neuvědomují si jak je důležité vidět na nepřítele, a jak důležité jsou jiné výhody, kterých díky tomuto držení nelze dosáhnout.

3.11.1 Jak držet kulatý tarč

Pokud chce člověk držet kulatý tarč tak, aby pokryl celé tělo, a nic mu nebránilo ve výhledu na nepřítele (což je velmi důležité), nelze jej držet vnější plochou vstříc nepříteli, ani nelze držet jej tak, aby byla ruka ohnutá v lokti do ostrého nebo pravého úhlu. Tento způsob držení unavuje ruku a také brání ve výhledu – takže aby bylo možno vidět nepřítele od prsou dolů, bylo by třeba odsunout tarč nebo vystrčit hlavu tak daleko dopředu, že by bylo možno ji zranit rychleji než by se mohl tarč zvednout aby ji bránil. Tarč kryje pouze takovou plochu těla, jak je sám velký, nebo trochu víc, protože není možno s ním pohybovat více než pohybem paže od lokte k rameni, což, jak každý ví nebo si dovede představit, je velmi málo. Takže hlavu je možno krýt jen velmi obtížně a stehna zůstávají odkryta takovým způsobem, že aby bylo možno krýt břicho, bylo by třeba vystavit celý zbytek těla v nebezpečí. Takže pokud je třeba držet tarč tak, aby mohl dobře bránit celé tělo od kolene vzhůru, a aby bylo vidět na nepřítele, je třeba ohnout paži v lokti do tupého až pravého úhlu, a nechat ji trochu poklesnout, aby paprsek pohledu procházející blízko obvodu tarče v místě nedaleko ruky, viděl nepřítele od hlavy k nohám. Vypuklou vnější plochou štítu lze krýt celou levou stranu a okrajem štítu u ruky lze malým pohybem krýt pravou stranu, hlavu a stehna. Takto lze udržet nepřítele v zorném poli a chránit ty části těla, které má tarč krýt. Tarč by měl být držen v ruce natolik rovné a natažené nalevo, aby bylo možno rovnou [bez nutnosti pohnout hlavou nebo tarčem] zrakem obsáhnout celého nepřítele.

3.11.2 Útok z Vysokého střehu s mečem a kulatým tarčem

Protože kulatý tarč poskytuje nejlepší a nejspolehlivější obranu, neměly by se zasazovat žádné seky, které lze snadno krýt pouze mečem bez pomoci tarče. Body také pronikají velmi obtížně, protože i nejmenší pohyb tarče před tělem funguje jako zeď. A bodat na nohu není vůbec jisté. Takže zbývá jediné mocně bodnout mečem, a pokud se hrot dostane za obvod nepřítelova tarče, je nutné provést výpad levého kroku a hranou vlastního tarče odrazit nepřítelův meč a tarč, aby bylo možno silou zarazit bod. A pak (po odražení tarče a zaražení meče) pokračovat v bodu v přímé linii s výpadem kroku pravé nohy.

Když se nacházíme ve vysokém střehu, je třeba provést výpad půlkroku ze zadní nohy, a přiblížit se k nepříteli tak blízko, jak to jen bezpečně jde. A když jsme tak blízko, že meč může projít vnitřkem obvodu nepřítelova tarče, pak hned jak zpozorujeme, že meč je za okrajem (s rukou nataženou co nejvíc), je třeba náhle provést výpad levého kroku, odrazit nepřítelův tarč okrajem vlastního tarče a s výpadem kroku pravé nohy mocně zarazit svůj bod. Toto lze provést i když se nepřítel snaží vydržet přicházející bod, poté co už minul okraj jeho tarče.

Ale pokud to dopadne tak, že nepřítel nekryje tento bod okrajem štítu u ruky, ale okrajem nad rukou (způsobem, který odkryje jeho oči), pak lze velmi pohodlně při provádění výpadů, které již byly popsány, navázat na svůj bod shora a prorazit bodem zespodu s výpadem kroku pravé nohy. Tento druh bodu je jistější než všechny ostatní.

3.11.3 Obrana proti útoku z Vysokého střehu s mečem a kulatým tarčem

Při obraně proti bodu z vysokého střehu je nejspolehlivější stát v nízkém střehu a snažit se přemoci nepřítele stejnou dovedností, kterou by jinak on sám dosáhl vítězství. Ve stejnou chvíli kdy zasazuje bod, je třeba náhle provést výpad skluzem levé nohy, odrazit nepřítelův tarč svým tarčem a zarazit silou bod s výpadem kroku pravé nohy. Pokud se tato obrana provede s nezbytnou hbitostí, je možno bezpečně zasáhnout nepřítele, který nemůže

znovu zaútočit, protože obránce se zmíněným skluzným krokem dostal z přímé linie, ve které nepřítel předstíral útok.

3.11.4 Útok ze Širokého střehu s mečem a kulatým tarčem

Ze širokého střehu je velmi obtížné zaútočit, pokud se člověk dlouhým kroužením okolo nepřítele a přibližováním nedostane okrajem svého tarče tak blízko k nepřítelově ruce, aby mohl odrazit jeho meč. Po tomto odražení je třeba provést výpad levého kroku a tím prodloužit následující výpad kroku pravé nohy a zasazení bodu. Ale pokud je člověk vyzbrojen mečem a kulatým štítem, je lepší nepoužívat široký střeh, protože ruka je držena mimo přímou linii, ve které může bezpečně a rychle útočit. Trvá velmi dlouho než se vrátí do přímé linie.

Ne vždy lze vlastním tarčem odrazit nepřítelův meč, ale i když se to podaří, stejně (ačkoli je k tomu připravena ruka i noha) se nemusí podařit bodnout dostatečně hluboko za okraj nepřítelova štítu. Protože nepříteli stačí jen maličký pohyb jeho tarče, aby velmi snadno vyvedl útočící meč z přímé linie. Tudíž ten, kdo změní nebo se dostane mimo tento střeh, aby zaútočil, nezbytně musí být hbitý a připravený, a než zarazí bod, musí odrazit nepřítelův meč svým tarčem.

3.11.5 Obrana proti útoku ze Širokého střehu s mečem a kulatým tarčem

Protože nízký střeh je bezpečný za všech okolností, je také v tomto případě třeba snažit se být nízkém střehu. Radím, aby si obránce nenechal žádným způsobem odrazit meč. A pokud chce nepřítel vstoupit bez odražení, je třeba ve stejném čase provést výpad levého kroku a bezpečně zasadit spodní bod s výpadem pravé nohy. Pokud nepřítel nejprve naváže kontakt s mečem a odrazí jej (protože chápe jako nutnost, že jeho meč musí obejít okraj tarče nedaleko ruky, aby mohl prorazit a zasáhnout), pak aby bylo možno vydržet toto proražení, je třeba vlastním tarčem odvést nepřítelův meč doprava ven a s výpadem řečeného kroku se přiblížit a zasáhnout jej.

3.11.6 Útok z Nízkého střehu s mečem a kulatým tarčem

V tomto střehu s pravou nohou vzadu a vpředu je možno provést útok dvěma způsoby: s mečem vevnitř a vně. Pokud se útočník nachází v nízkém střehu s pravou nohou vpředu a vně, pak by je třeba před útokem najít svým mečem nepřítelův meč a hned poté jej přirazit na svůj tarč a prorazit spodní bod s výpadem pravé nohy. Pokud se útočník nachází vevnitř, pak musí najít nepřítelův meč svým tarčem (nikoli svým mečem), a hned jak ho najde, měl by ho pevně zablokovat mezi svůj meč a tarč, a pak zasadit bod s výpadem kroku přední nohy, což bod zrychlí a zpevní. Poté, co toto provede, by měl skončit v některém z nízkých střehů s pravou nohou vpředu. Z tohoto střehu pak může pokračovat obdobně, zevnitř i zvnějšku.

Pokud se útočník nalézá vevnitř, měl by nejprve navázat kontakt s mečem nepřítele a s výpadem levého kroku jej přirazit na svůj tarč, pro co největší bezpečnost, a pak vést mocný bod s výpadem pravé nohy. A pokud se nalézá v tomto střehu vevnitř s pravou nohou vzadu, měl by se snažit nalézt nepřítelův meč vlastním tarčem, a poté co jej nalezne, měl by jej zavřít mezi vlastní meč a tarč, a s výpadem levého kroku by měl zarazit bod do nepřítele s výpadem kroku pravé nohy.

Všechny tyto body jsou bezpochyby rychlé vždy, když nepřítel neprovádí žádný pohyb tělem do stran – když útočí, jde přímo dopředu, nebo když se bojí a ustupuje přímo dozadu. Je to způsobení tím, že nikdo nedokáže couvat tak rychle, jak jiní dokáží jít dopředu. Přesto je třeba pečlivě poznamenat, že v tomto střehu se nikdy nesmí útočit bez navázání kontaktu s nepřítelovým mečem (ať už při práci s těmito nebo libovolnými jinými zbraněmi). Toto navázání se velmi hodí každému, ale zvláště je vhodné pro ty, kteří mají silné ruce, protože mohou snadněji odrazit nepřítelovu zbraň.

3.11.7 Obrana proti útoku z Nízkého střehu s mečem a kulatým tarčem

Všechny dříve popsané body je možno krýt tím, že nenecháme nepřítele, aby navázal kontakt s naším mečem jakoukoli jeho zbraní. Nepřítele (který nenavázal kontakt a tudíž nemá jistý útok a neodhodlá se přistoupit) je možno snadno a bezpečně zasáhnout, pokud obránce provede výpad skluzného kroku (aby se tělem vyhnul možnosti zranění) a s výpadem přímého kroku pravé nohy zasadí také spodní bod. Pak může bezpečně zaútočit (nezáleží na tom jestli nepřítel navázal kontakt s jeho mečem), když hbitě a rychle provede skluzný krok a co nejsilněji odrazí

nepřítelův tarč vlastním mečem a tarčem. Tím prorazí nízký bod, kterým vstoupí spolu s výpadem kroku pravé nohy. A toto je vše, co se týká správného útočení a obrany s mečem a kulatým tarčem.

3.12 Dva rapíry

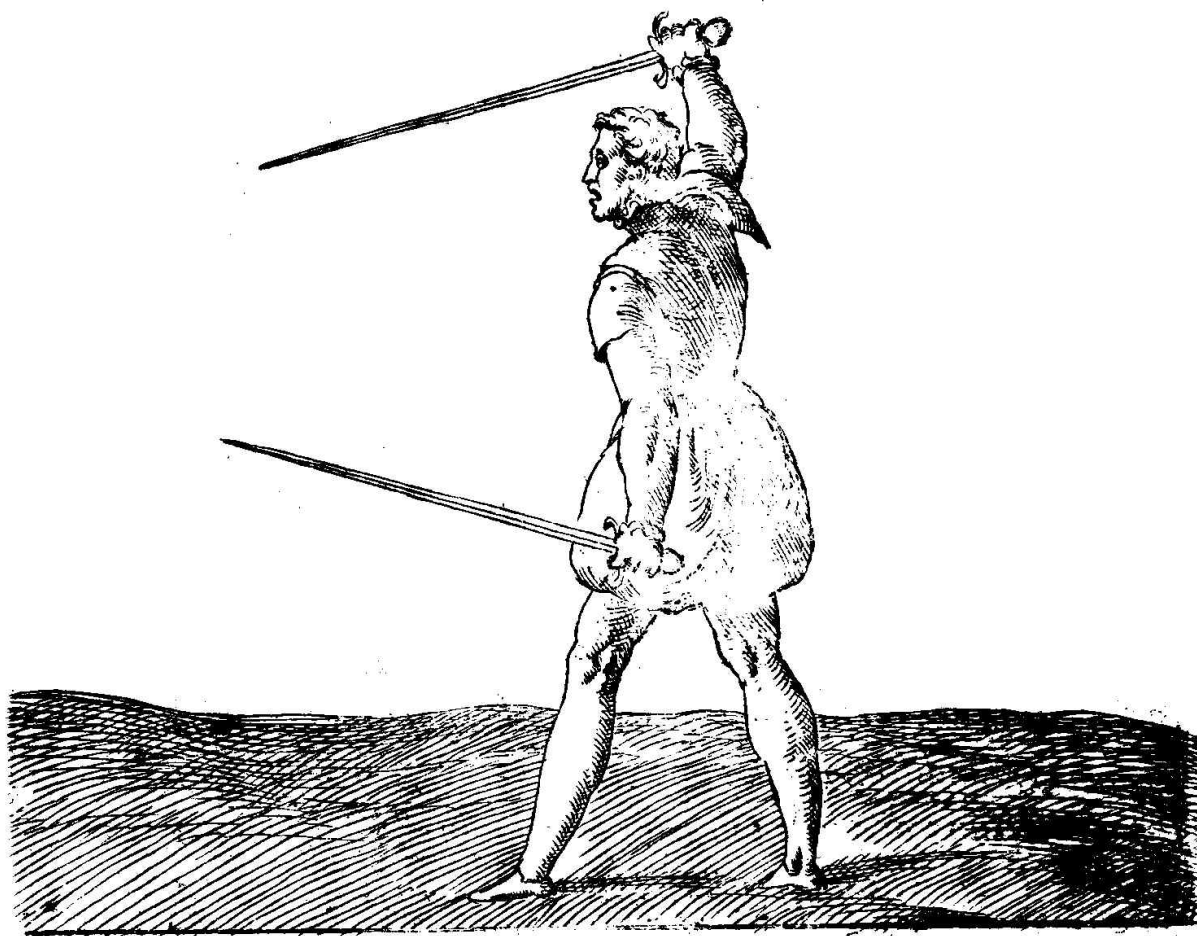
V dnešních dobách se také používají dva meče nebo rapíry, jak ve školách, tak při soubojích. Princové i profesori tohoto umění přijímají a potvrzují jejich statut čestných a rytířských zbraní, ačkoli by se neměly používat ve válce. Takže budu věnovat takovou pozornost těmto zbraním, abych se příliš neuchýlil od svého cíle popsat pravé Umění. Je nezbytné, aby člověk, který chce zacházet s těmito zbraněmi, zvládl stejně dobře ovládat pravou i levou ruku. Toto stejné umění ovládnutí obou rukou by mělo být (když už ne nezbytné) velmi výhodné pro práci s jakoukoli zbraní. Ale především při práci se dvěma meči je třeba si uvědomit, že bez tohoto druhu hbitosti a obratnosti [umění zvládnout pohyby obou rukou], nelze správně pracovat. Uvědomíme-li si, že dvě zbraně jsou stejné, plyne z toho, že by se s nimi mělo zacházet stejným a neupřednostňujícím způsobem - jedna provádí to samé co druhá, a obě jsou stejně dobře schopné udeřit a bránit. A proto by měl člověk uzpůsobit své tělo, paže a ruce k tomu, aby mohlo stejně dobře útočit i bránit. Člověk, který má málo odevičeno a nemá mnoho zkušeností s prací se dvěma zbraněmi, by si neměl z tohoto Umění dělat živnost - dělal by si zbytečné iluze.

3.12.1 Jak zacházet se dvěma rapíry

Je naprosto zřejmé, že obě tyto zbraně mohou udeřit v jeden čas. Je možno zasadit společně dva seky na vysoké partie shora dolů zprava a dva za sebou, dva seky zleva a dva body. Existuje tolik různých možností jak útočit, že se skoro zdá, že dvě zbraně by měly být používány pouze k útočení. Ale se dvěma zbraněmi by se neměly provádět pouze útoky, protože to nelze dělat bez velikého nebezpečí. Cokoliv co s nimi lze provést, je rozděleno na obranu a útok. Je pravda, že je možno i s jediným mečem dosáhnout náraz obrany i útoku. Ti, kteří nedali na tuto radu, a pouze útočili hnání prchlivostí nebo vírou, že mají co do činění s hlupákem, končili těžce zranění. To je možno doložit nespočtem příkladů, které ale vynechám, jelikož by to nyní nesloužilo mému záměru. Tvrdím, že při práci se dvěma rapíry jeden musí být použit proti druhému k útoku [protipohyb]. Vždy je třeba nejprve použít první rapír k obraně a teprve potom druhý k útoku, protože člověk se nejprve musí snažit bránit sebe a až potom útočit na jiné.

3.12.2 Vysoký střeh se dvěma rapíry

Vždy předpokládám, že každá ruka je velmi dobře vycvičena jak v útočení tak v obraně. Tento střeh je možno provést dvěma způsoby, které jsou v zásadě naprosto stejné. Jeden je s pravou nohou vpředu a druhý s levou, neustále je zadní ruka nahoře a přední dole takovým způsobem, jakým má být držena v nízkém střehu při práci s jedním mečem. Toto by měl člověk při útoku vždy udržovat a pokračovat v tomto vysokém střehu, který je nejlepší a nejspolehlivější pro práci se dvěma rapíry a je ho možno velmi snadno provést. Když člověk přichází, aby zasadil vysoký bod ze zadní nohy, tak ačkoli je noha vzadu, přesto musí podpořit ruku dokud nedokončí bod a neskončí v nízkém střehu. Druhý meč a ruka (které byly drženy s přední nohou v nízkém střehu) zůstanou vzadu díky výpadu vysokého bodu, a musí být ihned zvednuty do vysokého střehu.

Také by mělo být poznamenáno, že kdokoli se chce pohnout z tohoto střehu a zaútočit, ať s levou nebo s pravou nohou vpředu či vzadu, je nezbytné aby stál vně, a když chce zaútočit, nejprve by měl svým mečem v nízkém střehu navázat kontakt se zbraněmi nepřítele, okamžitě je hbitě odrazit zpět a ve stejné chvíli zarazit vysoký bod s výpadem kroku pravé nohy. Z toho může pokračovat (pokud nepřítel zbrkle ustoupí přímo dozadu, aby se chránil) tak, že jej bude následovat a zasadí mu další vysoký bod z již předem připravené zadní ruky, která se v průběhu prvního bodu zvedla. Tento druhý bod bezpečně dožene a zasáhne nepřítele, protože nelze ustupovat tak rychle, jak útočník jde dopředu.

Tento střeh, stejně jako ostatní, je možno dále zaujmout s pravou nohou vpředu a pravou rukou zvednutou a naopak. Ale protože v této pozici je málo síly jak v rukou tak v nohou, které stojí nevhodně pro útok i pro obranu, a protože je zřejmé, že pro práci s těmito zbraněmi je třeba hodně síly a vytrvalosti, považují za dobré se zde o nich nezmiňovat - nemělo by to význam.

3.12.3 Obrana proti útoku z Vysokého střehu se dvěma rapíry

Prímý protiklad a obrana proti vysokému střehu je nízký střeh a proto je zde jeho správné místo. Je třeba především zvážit (protože nízký střeh je možno také provést dvěma způsoby) to, aby člověk nezbytně položil dopředu tu nohu, kterou má vpředu nepřítel. Takže pokud má nepřítel vpředu pravou nohu, je třeba dát dopředu také pravou nohu a snažit se stejně jako nepřítel zůstat vně, protože to je z obou způsobů [vně a vevnitř] ten výhodnější a bezpečnější. Tudíž když se obránce nalézá vně v nízkém střehu, nesmí odporovat, ale musí strpět, aby nepřítel navázal kontakt s jeho mečem a odrazil ho, protože je to výhodnější pro obránce než pro nepřítele. Nepřítel totiž ve své nízké ruce má málo síly a proto se snaží najít a odrazit meč, ale tím si sám zvětší vzdálenost mezi svými meči. To, co je rozdělené, má méně síly. [Střeh je pozice nohou, těla a rukou, která je stabilní. Rozdělím-li pozici rukou odtáhnutím jedné ruky aby odrazila nepřítelův meč, vznikne mezi mými rukami/meči prostor pro útok a zeslabí se možnost obrany.] A proto obránce, stojící v nízkém střehu, drží obě ruce nízko a blízko u sebe - dostatečně silně. Takže hned jak nepřítel odrazí zpátky meč aby se odhodlal k zasazení bodu, musí obránce provést výpad šikmého kroku a svým zadním nízkým mečem vyvést nepřítelův vysoký bod ven vstříc pravé straně, pokud

předtím stál s pravou nohou vpředu. A hned pak svým druhým zadním mečem (který byl ponechán k odražení nepřítelem, protože je to ke škodě nepřítele, který si odražením zvětší prostor mezi svými meči) po provedení výpadu šikmého kroku a vykrytí vysokého bodu a předtím, než nepřítel zvedne svůj meč také do vysokého střehu, je možno s přímým krokem zadní nohy zasadit spodní bod svým mečem drženým v nízkém střehu, který je držen vpředu. Spodní bod je třeba provádět celou jeho dráhu beze ztráty kontaktu s nepřítelovým mečem. Tento způsob obrany je nejbezpečnější a nejspolehlivější, protože šikmým krokem uchrání tělo od zranění a navíc zasáhne nepřítele silou podpořenou krokem. Neexistuje žádný jiný bezpečný způsob jak se bránit tomuto vysokému bodu, který je velmi silný a je prováděn s tak velkým výpadem kroku.

Tento způsob obrany je nejúčinnější a nejspolehlivější a je prováděn s mečem, který je držen nejdále dopředu. Existuje ještě jiný způsob s nízkým mečem vpředu, který je mnohem kratší, ale stejně silný a bezpečný jako ten první. Pouze v prvním případě v čase kdy nízký meč bránil, v tomto druhém způsobu útočí.

Mělo by být poznamenáno, že v nízkém střehu (když se nepřítel pohne, aby odrazil meč a tudíž vstoupil), je třeba pozdvihnout hrot meče a držet ruku tak pevně, aby se postavila nepřítelově vysokému bodu a udržela jej vně, a po vytvoření této závery udržet vně obě nepřítelovy zbraně a ve stejném čase provést výpad přímého kroku a zadním nízkým mečem zasáhnout nepřítele do prsou. Proti tomu nemůže nepřítel udělat nic vhodného, ani se tomu vyhnout, protože (díky obráncově zvednuté špičce meče) jsou oba nepřítelovy meče tak zablokované, že nemohou bezpečně zaútočit ani sekem ani hrotem.

3.12.4 O útoku ze Širokého střehu se dvěma rapíry

Do širokého střehu je možno se postavit opět dvěma způsoby a z obou je možno zasadit stejné údery. Tento střeh je proveden s jednou nohou vpředu a jednou vzadu, ruka (na straně zadní nohy) je doširoka napjatá směrem ven. Ten, kdo stojí v tomto střehu, a chce zasadit tak přímý a bezpečný bod jak je jen možné, by měl nejprve vyzkoušet svým nízkým rapírem, zdali může najít nepřítelův rapír. Hned jak jej najde by měl otočit zápěstím ven a vytlačit nepřítelův rapír tak, aby nemohl útočníkovi ublížit, a pak s výpadem šikmého kroku jít vpřed a zasáhnout širokým bodem nepřítele do stehna. Mohl by nepřítele také zasáhnout do boků [slabin] nebo do hlavy, ale použije tento bod, protože rapír, který je namířený na stehno, je umístěn tak, aby bránil nepřítelově druhému rapíru v dopadu na nohy.

Stejně jako při vysokém střehu je třeba vždy stát vně a po zasazení širokého bodu je hned třeba napnout druhou paži a skončit v širokém střehu.

3.12.5 O Obraně proti útoku ze Širokého střehu se dvěma rapíry

Při obraně proti bodu ze širokého střehu je nezbytné stát v nízkém střehu a pečlivě sledovat pohyby nepřítelova těla, jak krouží a přechází tam a zpět. Tímto sledováním, zkušenostmi a hlídáním těchto pohybů je možno se snadno ubránit. Pokud je pravá ruka napjatá do strany, pravá noha je také podobně pootevřena (je vzadu), a když provádí výpad vpřed, měla by s sebou nést pravé rameno a vždy uhýbá z levé strany.

Stejně okolnosti je třeba zvážit a cvičit, při postoji v obrácené verzi tohoto střehu. Při obraně je třeba zmizet tou částí těla, která může být zasažena nepřítelovým širokým bodem a postavit se proti té části nepřítelova těla, která jde dopředu s předstíráním útoku. A ve stejném čase (po zajištění sama sebe vlastním nízkým mečem) je třeba provést výpad šikmého kroku, čímž se nabodne ta část nepřítele, která přichází s útokem, a která opisovala široký střeh. Není možno bezpečně zaútočit na žádné jiné místo, protože nelze najít nic, čemu by šlo čelit vzhledem k pohybu těla, nebo pokud se obránce nevystaví proti nepřítelově rameni, ze kterého vychází nebezpečí zranění - a pak riskuje zásah nepřítelovým širokým bodem.

3.12.6 O útoku z Nízkého střehu se dvěma rapíry

Nízký střeh je možno zaujmout dvěma způsoby - jeden s pravou nohou vpředu, druhý s levou, oba mohou udeřit vně nebo zevnitř. Při útoku zevnitř lze použít jeden úder, vně dva a celkově jich je šest. Uvedu zde pouze tři, protože se ty ostatní liší pouze tím, kterou ruku a nohu je třeba dát dopředu - takže jsou vlastně stejné, protože předpokládám, že ten, kdo chce pracovat se dvěma zbraněmi, umí stejně dobře používat jak levou tak pravou ruku. Je možno stát s pravou nohou vpředu a vevnitř (slovem vevnitř myslím, když jeden útočníkův meč je mezi dvěma nepřítelovými meči a podobně nepřítel má jeden svůj meč mezi útočnickovými). Také je možno slovem vevnitř mýnit situaci, kdy obě útočnickovy zbraně jsou mezi nepřítelovými. Ale předpokládám, že nikdo není tak

hloupý, aby při práci s těmito zbraněmi strpěl mít oba své meče vně, což je velmi nejistý střeh, o kterém se nebudu zmiňovat.

Takže co by mělo být učiněno (když se útočník nachází s oběma rapíry dole a vevnitř, s pravou nohou vpředu a vevnitř prvním řečeným způsobem), je všimnout si, kdy je možno se přiblížit k nepřítelově rapíru tak, aby byl zavřený a zablokovaný a nemohl způsobit zranění, a jeden z vlastních rapírů, nejlépe pravý rapír, by měl proniknout pod nepřítelovým rapírem a bezpečně bodnout. A druhý útočníkův rapír, ačkoli může přímo bodnout, by měl být držen se špičkou vzhůru a tvořit prodloužení ruky. Zvednutá špička jej chrání od nepřítelova volného rapíru, ačkoli tato poslední poznámka se zdá zbytečná. Nepřítel se musí krýt před tímto bodem, který by jej zranil, nemá žádnou chvíli na oddech, ani chuť k útoku, ale pouze k obraně, buď změnou svého těla nebo jiným posunem, na který přijde.

Ve střehu vně lze přímo útočit dvěma způsoby. První je odrazit nepřítelův rapír vlastním předním rapírem a zasadit rapírem zezadu bod buď na prsa nebo na hlavu, s výpadem šikmého kroku, který spočine v nízkém střehu s levou nohou vpředu.

Druhý způsob je využít správnou příležitost, což chce jistou dávku hbitosti. S výpadem šikmého kroku je třeba vést hrot svého předního rapíru přímo proti nepříteli a nad nepřítelovým rapírem. Druhým útočnickovým rapírem, který byl před výpadem vzadu, je třeba prorazit pod nepřítelovým rapírem. Oba tyto body musí být silně a hbitě vedeny proti nepříteli tak, aby nepříteli nezbylo než ustoupit, aby se zachránil. Nemůže jít dopředu, aby se nenapíchl na zbraň. Nepřítele, který ustupuje, je možno sledovat tak daleko, kam dosáhne výpad pravé nohy a pak je třeba se usadit do nízkého střehu.

3.12.7 Obrana proti útoku z Nízkého střehu se dvěma rapíry

Všechny tři body z nízkého střehu je možno snadno krýt jedním způsobem při postoji v nízkém střehu. Pokud člověk pamatuje na to, aby dostal tělo z úderu výpadem velmi šikmého kroku buď ještě předtím, než nepřítel přijde bodnout, nebo hned jak se začne pohybovat, nebo pokud je aktivní a hbitě provede úhyb stranou a při obraně zasáhne nepřítele.

Takže když přichází kterýkoli z těchto tří bodů, musí se obránce pohnout šikmým krokem dříve, než zpozoruje svůj rapír zavřený a zablokovaný, aby se vyhnul zranění, a svůj volný rapír by měl vést dopředu a zasadit jím bod do nepřítelova obličeje, který bezpečně zasáhne, pokud bude obránce dostatečně odhodlaný ke kroku.

3.13 Obouruční meč

Obouruční meč, který se dnes používá, má rukojeť dlouhou čtyři pěti nebo víc, a také má velkou příčku. Nakonec se dospělo k tomu, že ho lze použít i v boji jeden proti jednomu v rovnocenném souboji – tak jako i jiné zbraně, o kterých jsem hovořil. Je s ním ale také možno čelit mnoha mečům nebo jiným zbraním (tak jako galeona proti mnoha galérám). Měl by být ve válce postaven vedle standarty, aby ji bránil, protože tím, že je sám schopen se ubránit více útočníkům, může lépe bránit i standartu. Také je přizpůsoben k nošení ve městě ve dne i v noci, kdy se může stát, že je pár lidí obklíčeno velkou přesilou. A protože velikost a váha obouručního meče vyžaduje velkou sílu, je třeba jím vyzbrojit pouze mocné a na první pohled veliké lidi, s velikým a mocným tělem, kteří jsou neústupní a mají kuráž. Protože musí čelit mnoha protivníkům tak, aby mohl bezpečně zasáhnout a mohl ohromit nepřátele zběsilostí meče, musí si zcela přivyknout k používání velikých seků, zprava i zleva, opisování celého kruhu, nebo otáčení po kruhu, při tom zůstat tu na jedné tu na druhé noze, a naprosto zanedbat bodání. Je třeba přesvědčit sama sebe, že bod slouží k tomu, aby překvapil pouze jednoho člověka, kdežto veliké seky mají sílu čelit mnoha protivníkům. Tento druh boje je na pohled majestátní, pokud je proveden s vynikající rychlostí v pohybech (jinak by nefungoval). Je také nejvýhodnější, nikoli pouze sám o sobě, ale protože bere odvahu útočníkům, kteří jsou ohromeni zběsilostí meče, a kteří by se jinak nebáli zaútočit. Zaútočit mohou buď tím, že čelí obouručnímu meči za jeho polovinou blíž k rukojeti, která v sobě nese málo síly, nebo tím, že stojí dostatečně daleko, pozorují dráhu meče jak je veden při opisování velkého kruhu, o průměru deseti paží nebo více, a pak pod ním [když mine a vzdaluje se] přiběhnou a zasadí bod. Tyto dva způsoby jsou účinné, pokud jsou útočníci vycvičeni k tomu, aby hbitě přistoupili a udeřili, nebo když jsou tak odvážní a plní kurážného ducha, aby se samotní postavili proti obouručnímu meči, i když se obouruční meč odváží postavit mnoha protivníkům. Nelze se divit tomu, že se někdo odváží sám postavit obouručnímu meči, protože v našich časech se provádějí i nebezpečnější a hbitější věci. Jsou takoví, kteří se toho odvažují s kulatým tarčem – nerozhodnou se zaútočit jako první, ale nechají dopadnout a

vydrží úder obouručního meče do kulatého tarče a až pak přistoupí a zasadí bod. Tomuto se opravdu připisuje veliká odvaha a hbitost, ačkoli jí k tomu není příliš zapotřebí.

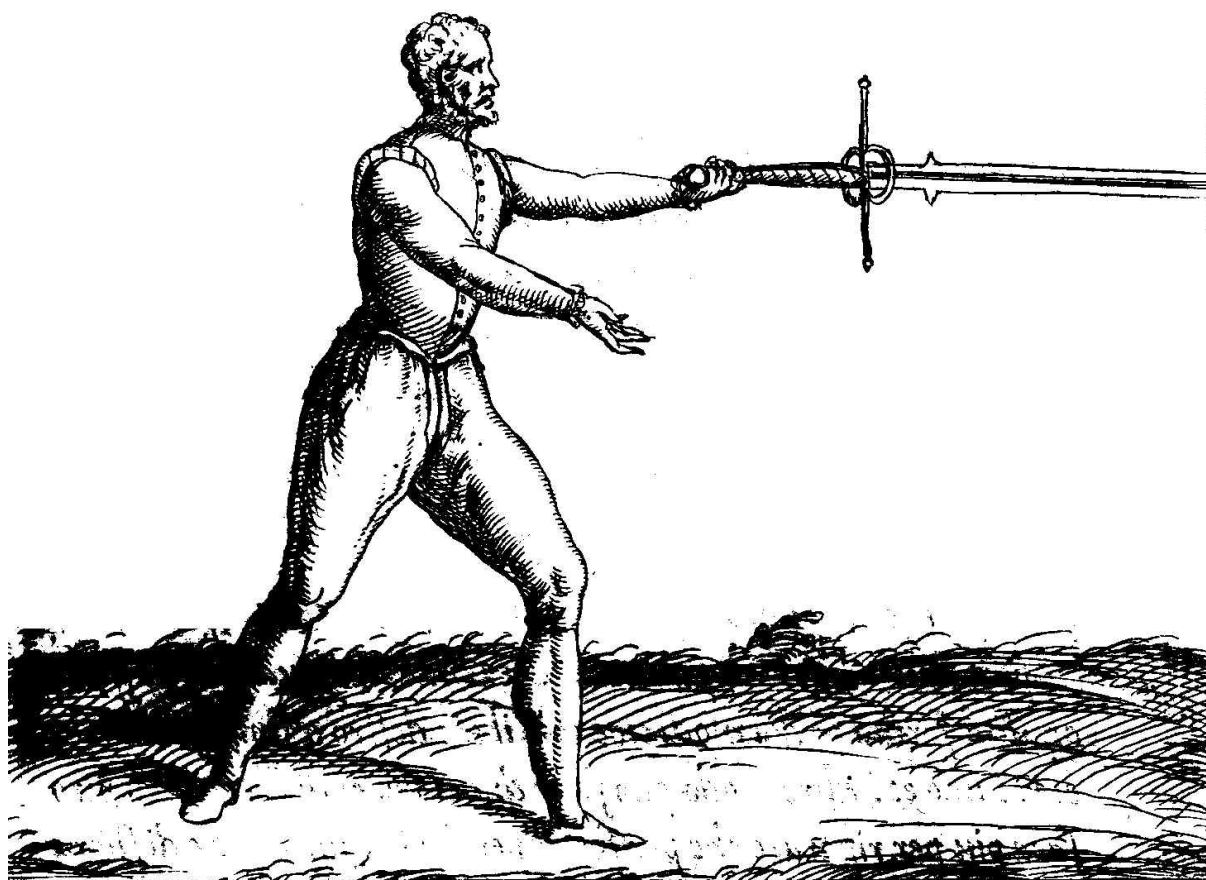
Tolik tedy k obraně kruhovými údery obouručním mečem, který čelí mnoha nepřátelům. A protože lidé občas musí a občas si zvykají používat jak v soubojích tak i jinde jeden obouruční meč pro rovnocenný boj jednoho proti jednomu, vyjádřím se také k tomuto tématu.

3.13.1 Jak používat obouruční meč v rovném souboji

Pro ty, kteří chtějí chytře používat obouruční meč v rovném souboji, je nezbytné být vycvičen a mít dovednost používat jednu ruku stejně dobře jako druhou; musí mít rychlé tělo a sílu v pažích, což je potřeba pro práci s každou zbraní. Dále je potřeba, aby si pevně vryli do paměti principy tohoto Umění, čímž se stanou tak neohrožení a rozhodní, jak je zapotřebí pro útok a obranu.

Dále je třeba uvažovat o tom, jak se používá obouruční meč a jak by měl být používán.

Ohledně prvního bodu: všichni lidé jsou zvyklí zasazovat body stejně jako seky zprava a zleva s oběma rukama na meči tak, aby pro ně bylo výhodné zasazovat další seky a lépe kontrolovat meč, ale pro zasazení bodu je nebezpečné mít obě ruce na meči, protože to bod značně zkrátí. Mohou ale zasadit mocný bod zpočátku oběma rukama, a pak uvolnit ruku u příčky a vybodnout tak daleko, jak je možno natáhnout ruku u hlavice, nohu a celé tělo na té straně. Při tomto způsobu provedení bodu se provede velký krok a lze zasadit mocný bod; pokud se minou, pořád je možno obouruční meč rychle stáhnout krokem zpět spolu s navracením natažené ruky a paže a umístěním druhé ruky tam, kde byla před uvolněním – a tím skončit v nízkém střehu. Ve vysokém střehu, který lze zaujmout při použití obouručního meče buď s pravým nebo levým bokem vstříc nepříteli, je ruka držena nahoře a daleko od těla, což způsobí, že špička je trochu jakoby ohnutá proti zemi a tělu, což může krýt tělo celou délkou meče a krýt je šikmým či příčným způsobem, protože je tělo dostatečně daleko od meče.

Dále v tomto střehu musí ruka, která je blíže nepříteli, pevně uchopit rukojeť blízko u příčky s palcem dole [underneath, ruka vespod] druhá ruka je nahoře, blízko hlavice. Tvrdím, že když člověk stojí v takovémto střehu,

může zasadit buď bod, nebo sek ostřím zprava.

Bod je zasazen (hned po navázání kontaktu s nepřítelovým mečem) tak rychle, jak jen lze oběma rukama. Pak se pustí ruka u příčky a bod pokračuje rukou u hlavice tak daleko, jak je možno ji natáhnout. Při bodu se vždy provádí výpad šikmého kroku. Po dokončení tohoto bodu, je třeba hned provést krok zpět a znovu uchopit meč druhou rukou u příčky a skončit v nízkém nebo vysokém střehu. Aby bylo možno zasadit sek ostřím zprava dolů (což bych neradil, jelikož je možno útočníka pod tímto sekem bezpečně zasáhnout), je třeba nejprve bodnout oběma rukama a pak ve výpadu kroku pokračovat řečeným sekem a natahovat při tom co nejvíc paži. Pokud při zasazení tohoto seku dojde ke střetu s mečem nepřítele, je třeba pustit ruku u příčky a natáhnout ruku u hlavice co nejvíc s výpadem kroku. Dále se obrátí ruka, která drží meč vzhůru, aby prodloužila bod a prorazila jej; poté se provede krok zpět, jak již bylo dříve popsáno.

3.13.2 Obrana proti útoku z Vysokého střehu obouručním mečem

Obranou proti vysokému střehu by měl být nízký střeh. Je možno jej zaujmout s pravou nohou vpředu a vzhadu podobně jako řečený vysoký střeh, který je popsán dříve.

Při obraně v nízkém střehu je třeba se postavit proti nepříteli zrcadlově (obráceně). To jest, pokud nepřítel stojí s pravou nohou vpředu, je třeba dát dopředu svou levou nohu. Jak přichází bod nebo sek zprava dolů, je třeba čelit mu vně a hned po nalezení nepřítelova meče je třeba vyhnout se jeho ruce u příčky a s výpadem kroku zarazit bod svou rukou u hlavice tak daleko, jak ji lze natáhnout. Tento bod dosáhne svého cíle tím snáz, čím odhodlaněji nepřítel přijde zasadit úder, protože nepřítel půjde přímo proti hrotu meče tou částí těla, která provádí výpad. Tolik k obraně proti vysokému bodu.

Sek zprava dolů se kryje hbitým zasazením spodního bodu v čase, kdy nepřítelův meč opisuje kruh. Nebo pokud se seku čelí, tak hned po navázání kontaktu je třeba pustit svou ruku u příčky a s výpadem kroku bodnout co nejdále nataženou rukou u hlavice.

3.13.3 O útoku z Nízkého střehu s obouručním mečem

Protože široký střeh je při práci s touto zbraní namáhavý a nejistý, vynechám jej a přejdu rovnou k nízkému střehu, který lze zaujmout dvěma způsoby a to s pravou nebo levou nohou vpředu. V každém tomto postoji lze udeřit jak vně, tak vevnitř. Při pozici vevnitř je vhodné raději krýt než útočit, protože nepřítel, který stojí vně, má větší výhodu. Pokud se tedy nalézá útočník vevnitř a drží meč pevně, měl by prorazit silou bod tak daleko, jak je možno napnout společně obě paže a přitom provést výpad kroku. Pokud bod minul cíl, je třeba skončit v nízkém střehu.

Při pozici vně je třeba hned po nalezení nepřítelova meče zasadit bod, nejprve na délku obou paží a pak pustit ruku u příčky a s výpadem kroku dokončit bod na největší délku natažené ruky u hlavice meče. Hned po dokončení bodu je třeba stáhnout ruku, couvnout a zůstat v nízkém střehu.

3.13.4 Obrana proti útoku z Nízkého střehu s obouručním mečem

Obecným pravidlem je, že správná obrana proti všem útokům je nízký střeh. Tudíž když je obránce v postoji v nízkém střehu a přichází bod zvnějšku (protože je v tomto případě nezbytné stát vevnitř), není třeba dělat nic jiného, než čelit nepřítelově meči a vystřelit pažemi dopředu, aby obránce bodající nepřítelův meč vychýlil od svého těla a dále ustoupil nohou více dozadu a kruhovým pohybem, což dostane tělo z vbodnice.

Ale pokud bod přichází zevnitř (když obránce stojí vně), pak hned po setkání s nepřítelovým mečem je třeba zasadit oběma rukama bod, pustit ruku u příčky a dokončit bod mocně rukou u hlavice, spolu s výpadem kroku. Tento bod bezpečně zasáhne. Není třeba pochybovat o tom, zdali při držení obouručního meče jednou nataženou rukou nedáváme příležitost k tomu, aby nás nepřítel odzbrojil. Nepřítel má co dělat s ústupem a obranou proti bodu, takže nemá čas provádět tolik věcí naráz.

3.14 O tyčových zbraních, jmenovitě o halapartně, partyzáně, halberdě a korsece

Mnoha lidem by se mohlo zdát divné, že spojuji tyto čtyři druhy tvarově odlišných zbraní, jako bych chtěl popsat pouze jeden způsob jak je ovládat – i když jejich různé tvary způsobují odlišnosti v tom, jak se používají. Jsem toho názoru, že všechny tyto zbraně lze ovládat jedním způsobem, a proto nebude na škodu, když toto tvrzení nejprve podpořím důvody při vysvětlování každé zbraně zvlášť a pak obecně pro všechny naráz. Mým úmyslem je neustále se držet myšlenky: Umění ovládání těchto zbraní pomáhá člověku k pochopení všech ostatních, alespoň co se týče pravého Umění.

3.14.1 O partyzáně

Začneme tedy s partyzánou, která je nejjednodušší, a tudíž z ní všechny ostatní zbraně vycházejí. Vynechám zamyšlení nad tím, kdo ji vynalezl, protože se to sem příliš nehodí. Tvrdím ale, že partyzána byla vynalezena jen a pouze k tomu, aby pěšáci v bitvě mohli partyzánou ohrozit jízdní jednotky (které na ně nemohly dosáhnout meči), a to jak hrotem tak ostřím. Dále zbraně, které mohou být vymrštěny vpřed na délku paže, jsou především klamně [falešné], protože díky tomu mohou zranit stejně dobře lučištníka na koni jako jiné jízdní jednotky.

Proto byly partyzány vyráběny veliké, těžké [PAIZE] a z bezvadné oceli, aby mohly drtit brň a lámat železo.

Je pravda, že lze nalézt starodávné zbraně tohoto typu, které jsou tak velké a tak dobře zakalené, že mají sílu projít jakýmkoli železem. Později, když lidi napadlo, že se zbraní původně určenou pouze k útoku, by se dalo také bránit (tím by se z ní stala perfektní zbraň), přidali k ní dva háky nebo vidlice, kterými bylo možno zastavit úder, který přichází od špičky a pokračuje podél tyče, aby zranil partyzánou ozbrojenou osobu. A tyto vidlice (nebo mohu říci obranné prvky) byly některými lidmi umístěny na ten konec železa, který přechází na tyč. Vyráběli tvary hákovité a ostré, na pěst dlouhé, a nejčastěji obrácené hrotem proti nepříteli, takže by nakonec mohly sloužit nejen k obraně, ale také k zasazení úderu. Nakonec, protože by se neměla zvětšovat velikost a váha partyzány (která by měla být hbitá a mělo by se s ní pracovat pohodlně), zmenšili železnou část a přidali železa na vidlice neboli obranné prvky. A tím vytvořili novou zbraň – korseku, která díky zmenšené váze a délce čepelí nemá příliš síly pro úder čepelí – sek, ale celá její síla tkví v trojitém bodu. Jiní lidé neumístili tyto obranné prvky na spodní konec železa, ale doprostřed. Tito lidé si velmi cenili možnost sekat ostřím, a proto zanedbali šířku a váhu železa určeného k obraně, které připojili na zadní stranu ostří. Byl to prostý špičatý železný hrot, který pohybem mohl zasadit úder a zranit. Někdo může namítnout, že kdyby ten železný hrot byl určen k útoku, mohli tam stejně dobře nechat pouze naostřenou čepel, která snáze zasáhne, protože je delší. Na to odpovídám, že úder rubem (zadní částí ostří zbraně) jsou velmi slabé a hrot zasáhne a způsobí zranění mnohem snadněji než ostří. Takže vznikl požadavek na umístění nějakého zařízení na tomto slabém místě. Proto tito lidé vyrobili další starodávnou zbraň zvanou halberda, ze které lidé v našem čase odvodili a vyrobili jiný druh halberdy a halapartnu. Tyto zbraně byly vyrobeny s ohledem na získání obou výhodných vlastností – zajišťovaly obranu a zvyšovaly možnosti útoku. Zvláštní důraz byl kladen na to, že si jejich konstruktéři při práci s nimi velmi dobře všimli, že člověk s touto zbraní může dělat šest pohybů. To jest jeden směrem na hlavu, jeden směrem na nohy, jeden na pravý bok, jeden na levý, jeden vstříc nepříteli a jeden zpátky vstříc sama sobě. Pět z těchto pohybů mohlo útočit a poslední nemohl být použit ani k útoku ani k obraně. Aby tedy tento poslední pohyb nebyl zbytečný a promarněný, přidali k halberdě hák s hrotem obráceným k držadlu, kterým je možno velmi snadno trhat zbroj a silou stahovat muže z koní. Ti, kteří vytvářeli střední nebo prostřední halberdu, by tento hák umístili na bezpečné neboli zadní ostří. Ti, kteří vynalezli halapartnu, by jej umístili na ostří, a ponechali ostří tak dlouhé, aby hák nepřekážel spodnímu konci ostří, ale raději (aby ostří mohlo docílit lepšího využití) naostřili hák tak, aby mohl po celé své vnitřní i vnější délce řezat. Takže dospívám k závěru, že halapartna je nejlepší ze všech těchto zbraní, protože zasahuje a působí zranění ve všech uvedených šesti pohybech a její obranné prvky jak řezou tak bodají. Toto ale nové druhy halberd neumí, protože jsou z výše zmíněných důvodů vyrobeny raději pro lehkost a rychlost a odvahu, než aby byly opravdu výhodné. Jejich ostří není dost rychlé pro úder, a hrot je tak slabý, že se zlomí nebo ohne při zásahu do jakékoli tvrdé věci. Proto není halberda ve válkách ceněna tolik, jako arkebuza a pika, které jsou dnes silou všech armád.

Pro shrnutí: partyzánou je možno udeřit hrotem a ostřím v pěti pohybech; korsekou pouze hrotem a jen v pohybech toto umožňujících; s halberdou a halapartnou hrotem a ostřím v šesti pohybech. Protože výcvik s těmito zbraněmi a jejich použití je specializováno na vytváření průchodu mezi různými píkami a jinými zbraněmi a k vytváření průlomu a zmatku v bitevní formaci, používá se velmi pohodlný způsob ovládnutí a práce s těmito zbraněmi. Partyzánu, halberdu a halapartnu (s výjimkou korseky, kterou by v tomto případě bylo neefektivní držet takto, protože nemá sílu v čepeli) je třeba držet uprostřed tyče, patou ratiště vpředu a velmi nízko, hrotem blízko u hlavy. Patou (polovinou tyče od ruky dolů) je třeba krýt a odrážet hroty a body pík a jiných zbraní. Tím se vytvoří prostor pro výpad kroku zadní nohy, ve stejném okamžiku je třeba co nejsilněji nechat padnout zbraň ostřím dolů napříč přes píky. Tento druh úderu je natolik silný (při správném provedení, které počítá s tím, že zbraň jde shora dolů a je sama o sobě velmi těžká), že srazí a poláme nejen píky, ale také libovolně silnou překážku. Takto se nedá použít korseka, která má málo síly v zasazování seků. Ale když je někdo omezen tím, že musí korseku používat, neměl by tyčí ani krýt ani odrážet, ale hned po odrazu a vytvoření cesty železem a přídavnými hroty pouze bodat. Mezi výše zmíněnými čtyřmi zbraněmi je korseka pro tento způsob boje nejméně výhodná. Partyzána je nelepší a nejpohodlnější, protože se s ní nelze bránit jinak, než využitím ratiště, a protože má nejvíce síly k lámání pík svou vahou a tíhou, a to především protože nemá k ostří přidělané žádné věci, které by bránily čistému seku. Proto by se k vytváření průchodu mezi píkami měla používat partyzána (je k tomu zvláště dobře uzpůsobena). Měla by je lámat a srážet dolů i s jinými zbraněmi. Také s ní lze bojovat jeden na jednoho, i když k to není běžně zvykem. Všechny tyto zbraně je možno použít v souboji jeden na jednoho, protože s nimi lze útočit i krýt. Opatrní a moudří lidé, kteří se dostali do takových situací, mohou sami rozhodovat co budou a nebudou se zbraní provádět. Já zde uvedu svůj názor na to, co lze s těmito zbraněmi dělat v boji jeden na jednoho, kde se budu věnovat náraz korsece, halapartně a halberdě, protože se od sebe velmi málo liší a jsou svým způsobem vlastně jedno a to samé.

3.14.2 O halapartně proti halapartně, halberdě proti halberdě nebo halberdě proti halapartně

Protože halapartna a halberda mají stejné útoky a kryty a stejnou délku, případně mi nedobře psát o každé samostatnou kapitulu, jelikož bych se musel opakovat a takovou rozvleklostí budil znechucení. Proto když budu nadále používat pouze slovo halberda, budu tím myslet člověka vybaveného halapartnou nebo halberdou. Člověk, který

chce halberdou bodat a sekat (obojí je při použití těchto zbraní velmi silné), musí nezbytně uvažovat o obtížích spojených s bodáním a o nebezpečích spojených se sekáním. Je naprosto jasné, že je těžké bodat, protože po celé dráze hrotu je bod možno snadno zablokovat a vázat množstvím háků a vidlic, které jsou na halberdě.

Že je nebezpečné sekat jsem odůvodnil již v pojednání o práci s jedním rapírem. Pro halberdu to platí mnohem více, protože díky své délce při seku opisuje větší oblouk a tudíž nechává mnoho času k protiútku pod sekem.

Takže nikdo nemůže bezpečně zacházet s halberdou, dokud si není vědom těchto dvou věcí: první problém je bod (kterému se velmi těžko vzdoruje), kvůli hákům a vidlicím, které jsou napevno přikovány a není možno je odtrhnout a odstranit, i když by člověk chtěl. Druhý problém je nebezpečí provádění seků. Tomu se lze někdy vyhnout, pokud je útočník hbitý a odvážný a provádí sek s dobrým načasováním mezi tempy, což lze uvádíme za účelem rozšíření útočnickových vědomostí.

3.14.3 Jak zaútočit halberdou

Při zacházení s touto zbraní by se, radím, neměl používat víc jak jeden střeh. Ruce by měly být pro dosažení větší jistoty uprostřed tyče. Tento střeh musí být nízkým střehem. Ruce musí být kus od sebe, hrot zbraně musí být namířen přímo proti nepříteli, vpředu je vždy zrcadlově obrácená noha. Pokud má nepřítel vpředu levou nohu, je třeba mít vpředu pravou nohu a naopak. V tomto postoji je třeba vždy zkusit (před zasazením bodu) odrazit nepřítelovu zbraň a hned jak se to povede zarazit mocný bod na nepřítele. Snadno se může stát, že se při odrážení obě zbraně zapletou do sebe (což může být i záměrem nepřitele). Tudíž hned jak zpozorujeme, že jsou zbraně do sebe zapleteny, je třeba pevně a rozhodně stát v nohou a provést výpad kroku vstříc nepříteli a přitom zvednout svou a nepřítelovu zbraň tím, že jsou do sebe zapleteny. [Využijeme zapletení zbraní, samotný krok vpřed zapletené zbraně zvedne.] Pak je třeba patou tyče halberdy udeřit nepřítele do prsou (k tomuto účelu bych uvítal, kdyby na tento neozbrojený konec byla přikovaná krátká a silná železná špice) a hned po úderu patou tyče je třeba provést stejný krok zpět, který byl proveden výpadem vpřed (protože se zvednutím obou zbraní obě rozpletly a odhákovaly), a přitom zasadit mocný sek, který je v tuto chvíli velmi pohodlný.

Je třeba porozumět tomu, že takto provedený sek je dostatečně silný; že je schopný probít nepřítelův meč, pokud někdo chce mečem tomuto seku čelit. Jediné, na co je třeba myslet při provádění tohoto seku, je, aby útočník byl hbitý a odvážný, aby nepochyboval, zdali je možné zasáhnout nepřítele, když se k němu natolik přiblížil. Je totiž v takovém postavení, že může snadno krýt libovolný úder, a nepřítel nemůže zaútočit jinak než ve dvou tempech, to je krokem zpět a stáhnutím halberdy a pak zasazením bodu.

Zde je třeba si uvědomit, že tento způsob jak vést útok je dobrý, protože po spojení a zapletení zbraní se člověk snaží je rozplést a uvolnit je. A to dělá buď ústupem, nebo přetažením zbraní na jednu stranu, aby mohl udeřit. Pak může jít vpřed buď po přímé lince, do stran, nebo ztratit jedno tempo krokem zpět, což způsobí dvě nepohodlnosti – buď bude zraněn nebo se při obraně zase zapletou zbraně do sebe. K těmto nepohodlným situacím při výše popsaném druhu útoku nedochází.

Dále je možno udeřit i jiným způsobem. Hned poté, co se zapletené zbraně zvednou, aby se rozpletly a odhákovaly, je třeba změnit držení rukou a seknout buď šikmo na vysoký nebo na nízký cíl, protože je velmi pohodlné změnit ruce a ustoupit krokem zpět. Bez změny držení to není pohodlné, protože pak nelze útočit jinak než jen dolů. Ale díky této výměně je možno snadno zasáhnout nepřítele tam, kde je vidět, že je nejvíce odkrytý, ať už je to nahoře nebo dole.

3.14.4 O obraně patou neboli tupým koncem tyče halberdy

Při obraně proti výše popsaným dvěma úderům je třeba, jak jsem již řekl, aby člověk stál v obráceném postoji – vstříc nepříteli protilehlou nohou vpředu. Hned jak se nepřítel začne snažit zvednout zapletené zbraně nahoru (nutno pečlivě vnímat), je třeba uvolnit si halberdu výpadem kroku vpřed a udeřit patou tyče na nepřítelovo stehno nebo břicho, pak změnit držení a zasadit sek bez jakéhokoli dalšího ústupu v nohou či pohybu v rukou. Pokud se tento sek provede hbitě, snadno dožene nepřítele. Pokud se nepovede, i tak poskytuje bezpečnou obranu proti seku, který by měl zasadit nepřítel. Toto by mělo stačit co se tyče zacházení s halberdou v boji jeden proti jednomu. Pokud se naskytnou nějaké těžkosti, kterým je nutno se vyhnout, jsou především způsobené snahou jakkoli zasadit bod bez předchozího rozpletení a odhákování zbraně. Ačkoli nepřítelova zbraň nemusí být svázaná nějakým řádem nebo předpisem (protože nepřítel se také snaží použít všechno aby se vyhnul nebezpečí), stejně se zmiňuji o těchto úderech a jejich zaplétání, protože předpokládám, že ten, kdo umí útočit, aniž by se setkal s těmito obtížemi, bude mnohem dobrodružnější povahy při útoku, kde se potká s malou nebo žádnou překážkou. Například pokud se při

boji setká s tyčovou zbraní stejné nebo větší délky, ale bez háků a vidlic, může bezpečně zasadit sek s výpadem kroku, a přitom se spolehnout na to, že sám nemůže být zasažen jinak než bodem, který nepřítel nemůže provést jinak než silou – buď stáhne zpátky svou tyč, nebo ustoupí krokem, a v tomto tempu je možno provést sek bez nebezpečí.

3.14.5 O útoku a střehu s korsekou

Při práci s korsekou je nutno používat stejný střeh jako s halberdou. S korsekou se musí bodat stejným způsobem jako s halberdou, protože se zbraně do sebe určitě zapletou. Je třeba se vším možným způsobem vyhnout zaplétání zbraně, protože ostří korseky je slabé a kroky, které lze dělat při zaplétání zbraní, jsou výhodné pouze k zasazení seku. Před zasazením úderu je třeba nejprve zkusit odrazit nepřítelovu korseku a teprve pak zasadit mocný bod.

Pokud se nepřítelova korseka nalézá vevnitř (slovem vevnitř rozumím situaci, kdy korseka je mezi rukama nepřítelů proti nim), je třeba vyvést ji ven, a zasadit bod svou korsekou na délku tyče (bez pohybu v nohou) na nepřítelův obličej. Pokud se nepřítelova korseka nachází vně, je třeba odrazit ji zpět a s výpadem kroku vystřelit korsekou na nepřítelův obličej na délku tyče a ruky. Je nutné okamžitě provést krok zpět a stáhnout ruku, akce končí zase v nízkém střehu, ze kterého vzešla.

3.14.6 O obraně proti bodům s korsekou

Je nezbytné, aby si ten, kdo se chce bránit proti těmto dvěma bodům a zasadit pod nimi úder, vycvičil nejjemnější cit pro načasování, bez kterého se nikdo nemůže pohybovat pod jakoukoli zbraní. Tvrdím, že pokud nepřítel chce odrazit korseku (jeho vlastní korseka může být vevnitř nebo vně), nezbytně se musí napřáhnout a vzdálit z přímé linie – aby měl sílu odrazit obráncovu korseku. Tudíž ve stejný okamžik, kdy člověk spatří odklon nepřítelovy korseky z přímé linie (aby mohla provést odraz), v té chvíli musí hbitě zasadit bod. A podobně jakmile se dostane do situace, ať vevnitř nebo vně, ve které je nepřítelova korseka trochu vychýlená z přímé linie, měl by s výpadem kroku zasadit bod na délku zadní ruky a pak se stejným krokem vrátit zpátky do původního střehu.

3.14.7 O partyzáně

Při práci s partyzánou v rovném boji jednoho proti jednomu by se neměly provádět seky, protože trvají příliš dlouho a je možno být pod nimi zasažen. Tudíž při procvičování bodů by se měly používat stejné útoky a obrany, které jsem ukázal u práci s korsekou, na které se nyní odkazuji.

3.14.8 O píce

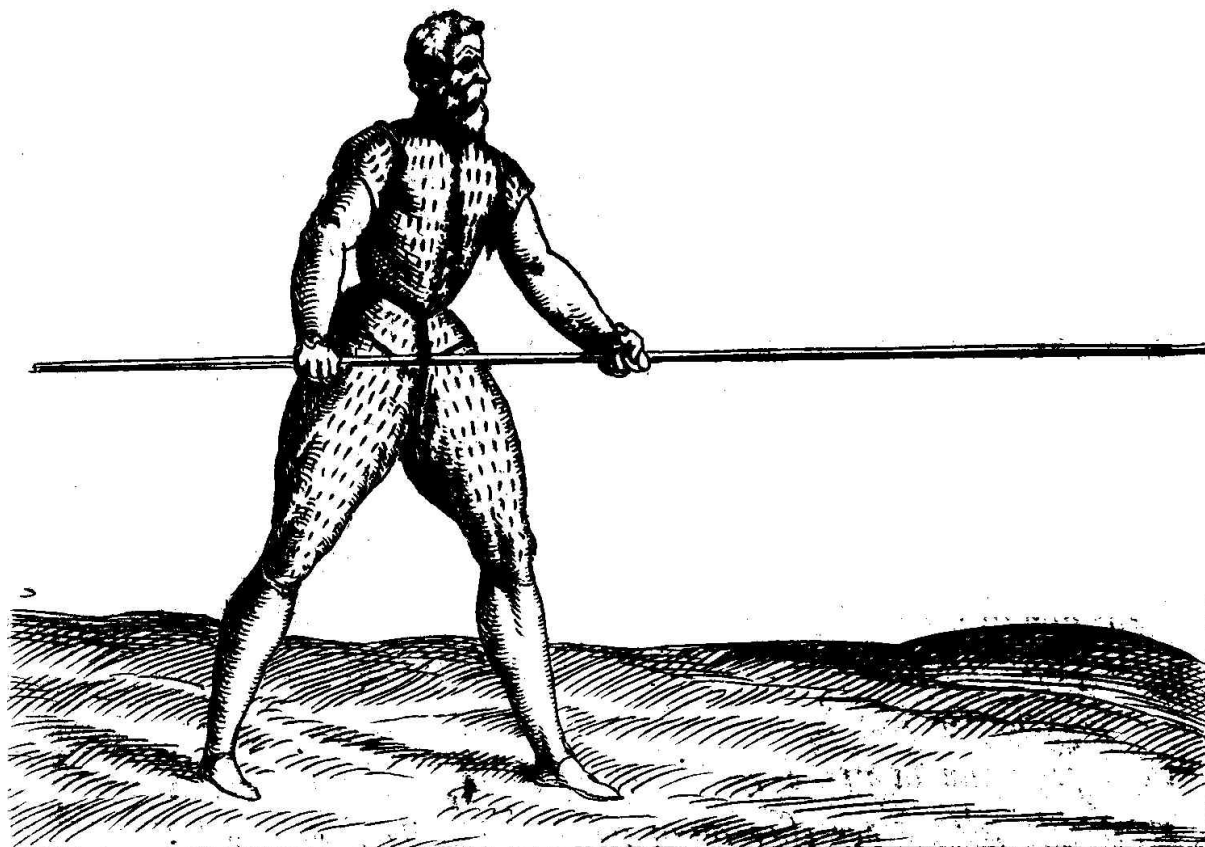
Mezi všemi pobočními zbraněmi je nejčestnější jeden meč, protože není uzpůsoben k provádění falší. Mezi všemi tyčovými zbraněmi je nejjednodušší, nejčestnější a nejvznešenější zbraň píka.

K této zbraní tedy známí rytíři a velcí Šlechtici chovají velikou úctu, protože je prosta úskoků, a protože k dobré práci s ní je třeba velká tělesná síla společně s výborným odhadem a porozuměním pohybu. Při používání píky je vyžadována nejjemnější znalost a odhad načasování a pohybů a okamžitá připravenost k zasazení úderu. Tyto kvality zdaleka nejsou vlastní každému člověku – pouze těm, kteří mají pevné paže a odvážné srdce. Není možno při práci s píkou získat jiné výhody, než být rychlejší a mít rozhodnější ruku, než má nepřítel. Každý si díky tomu uvědomuje co musí udělat, aby získal vítězství. Ať se každý odhodlá k tomu pohyb nedělat, nebo jej provést jak je třeba.

Jak zacházet s píkou

S touto proslulou zbraní v rovném souboji různí lidé zacházeli různě (o způsobu jak ji používat v bitvě se zde nezmiňuji). Nebude tedy na škodu, (při řeči o tom, jak se používá v dnešních dnech) abych také já vysvětlil svůj pohled na práci s píkou. Byli takoví, kteří dali důraz na lehkost pohybu bez velkého vysilování – ti by drželi píku uprostřed. Jiní, silnější v pažích, ale méně kurážní, si zvykli držet ji za patu ratiště (aby byli dále od možnosti zranění). Tyto dva způsoby držení je třeba podle mne odmítnout, protože jeden je příliš nebezpečný (ten s držením uprostřed) a druhý velmi náročný (myslím ten s držením za neozbrojený konec tyče), protože člověk v tomto

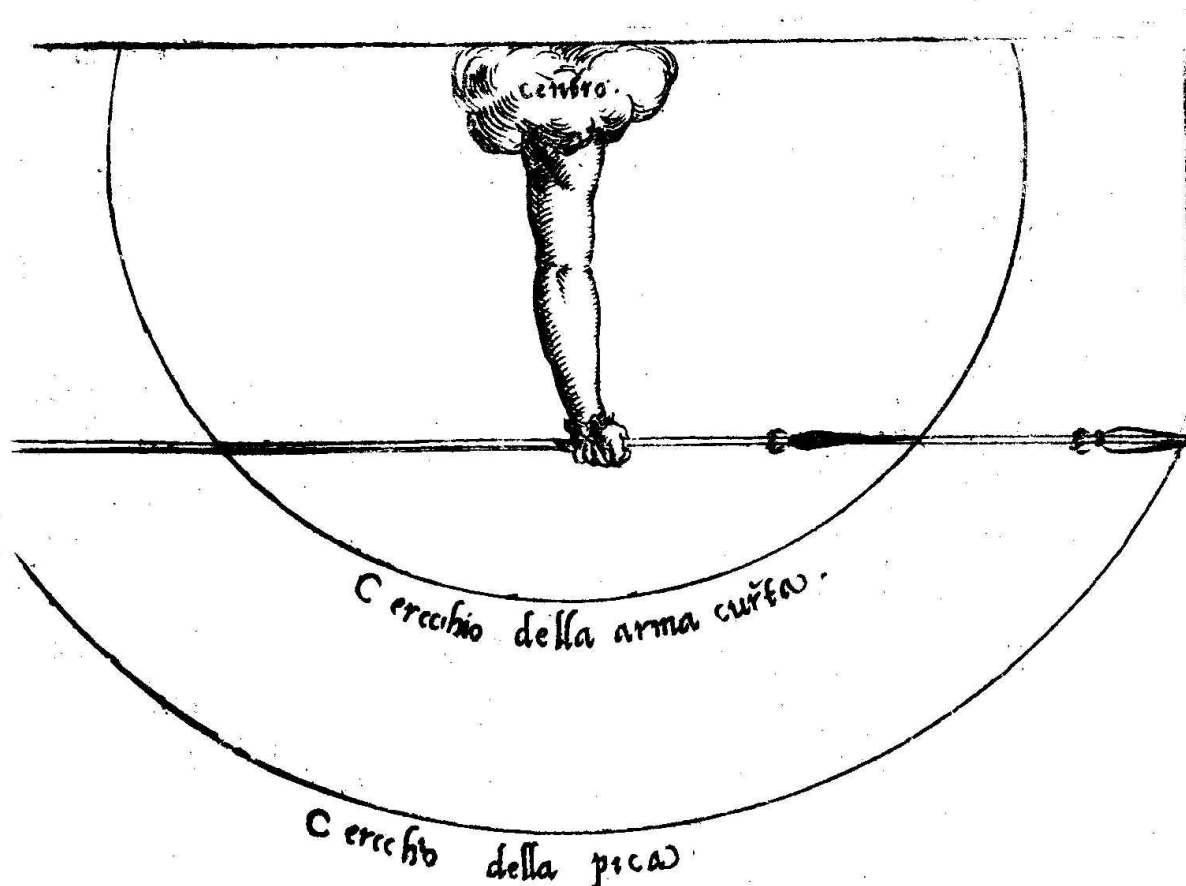
střehu nevydrží ani dlouho stát, natož aby v jeho obraně byla nějaká síla, nebo aby mohl bezpečně útočit. Mnoho jeho síly si vezme samotné držení píky za patu jejího ratiště. Když pak přijde mocný úder, nemá dostatek síly k tomu, aby jej odrazil. Píka je dlouhá přímá linie, jejíž pohyb na začátku u ruky je malý a na konci u hrotu velký. Pro načasovaný a přímý úder je třeba být velmi dobře vycvičen a mít velikou sílu. Je třeba aby ten, kdo ji drží, byl zručný jak při práci s pikou, tak aby byl schopný ji držet tak přesně a rovně, aby hrot mohl udeřit nebo zasáhnout přesně v tom okamžiku, kdy ruka a oko uvidí příležitost. Tohoto efektu lze dosáhnout při zmíněném držení jen velmi těžko, protože ruce jsou unavené držím píky, třesou se a pracují s hrotem nepřesně – rozkmitaně. Abychom se tedy vyhnuli těmto dvěma nepříjemnostem, je třeba píku držet na délku ruky od paty ratiště. Toto místo dostatečně prodlužuje bezpečnou vzdálenost od možnosti zranění. Pokud se ruce položí na délku ruky od sebe a zadní ruka je pevná (tím míním, že drží píku pevně) a přední ruka trochu uvolněně, aby skrz ni píka mohla klouzat tam a zpět, pak dosáhneme držení, které ruce neunavuje.

Proč píka hrotem opisuje větší dráhu než jakákoli kratší zbraň

Je naprosto zřejmé, že píka opisuje hrotem větší dráhu než jakákoli jiná zbraň, obouruční meč delší dráhu než obyčejný meč a meč delší dráhu než dýka. Obecně platí, že čím má zbraň větší délku, tím větší dráhu opisuje její hrot a tím silnější je úder jejím ostřím. Není to způsobeno vahou zbraně ani použitou silou, jak si mnoho lidí myslí – má to přirozenou příčinu, jejíž popis následuje: Pokud máme dva kruhy, jeden větší než druhý, které se oba pohybují jedním způsobem [začnou a skončí pohyb navzájem ve stejný čas], ten větší je rychlejší než menší, protože za stejný čas opíše delší dráhu – tudíž musí být rychlejší. Výsledkem je, že stejná ruka vyzbrojená obouručním mečem zasadí větší ránu, než kdyby držela jednoruční meč; a s dlouhým mečem zasadí větší ránu než s kratším větší ránu než s dýkou. Halapartnou zasadí větší úder než s obouručním mečem a tak to platí dále se všemi ostatními zbraněmi. Takže je naprosto jasné, že těžší sečnou ránu zasadí ten, který má delší zbraň. Nyní je třeba se zamyslet, jaký má toto dopad na údery hrotem – body. Tvrdím, že body jsou také kruhové pohyby, takže píka, která je velmi dlouhá, opisuje větší kruh a důsledkem toho je silnější úder hrotem neboli větší bod. Tvzení, že bod je kruhový pohyb, je možno ukázat na následujícím příkladu. Ruka (napjatá jako přímka, zakotvená jedním koncem například v rameni a s druhým koncem pohyblivým) se vždy pohybuje po kruhu. Napjatá ruka se jinak než po kruhu pohybovat nemůže, s výjimkou toho, kdy se pokrčí a pak zase narovná – a lze také pochybovat, zdali je tento pohyb přímý nebo ne. Takže když si představíme jak na pohyblivém konci

ruky-přímky je další šikmá přímka, například pika, meč, nebo jakákoli jiná zbraň, pak pohyb ruky s sebou po kruhu unáší i řečenou šikmou přímku. Čím je šikmá přímka delší, tím její konec opisuje větší kruh, jak je možno vidět na obrázku.

Tudíž je zřejmé, že čím je pika delší, tím větší kruh opisuje. Z toho plyne že je rychlejší a prochází po delší dráze. Toto je třeba pochopit pro všechny zbraně, které způsobí tím větší sečnou ránu a jdou po tím delší dráze, čím déle s nimi paže pohybuje.

O střezích s pikou

Podle mého, pokud chce člověk udeřit nebo se bránit s pikou, neměl by ji používat jinak než způsobem, který jsem dříve popsal.

Jak zaútočit z popsáných střehů

Pokud je nepřítel v nízkém střehu, je třeba vždy stát buď ve vysokém nebo v přímém střehu. A naopak je třeba stát v nízkém nebo přímém střehu, když je nepřítel ve vysokém střehu. Nejprve je třeba usilovat o co nejsilnější a nejhbitější odrazení nepřítelovy píky, ať už je vevnitř nebo vně. Je třeba toto provést tak, aby se hrot vlastní píky příliš nevzdálil z přímé linie (a tím spotřeboval mnoho času v návratu do přímé linie). Hned po odrazu je třeba provést bod a držet tělo opačně než jsou ruce. Tím se dosáhne toho, že útočník je lépe chráněn před body a silněji zasadí vlastní bod. Vždy z horního střehu se bodá dolů, z dolního střehu vzhůru a z přímého střehu na střed, protože tento způsob bodání je velmi pohodlný a zabere nejméně času.

O obraně ve střezích

Obrana proti útokům z těchto střehů je stejná jako při použití korseky, takže odkazuji na kapitolu věnovanou korsece, abych se neopakoval. Je třeba myslet na to, že je třeba věnovat mnohem více času na procvičení této zbraně, než s jakoukoli jinou, protože všechna naděje na vítězství spočívá v bystrém odhadu načasování a v rychlosti při zasazení úderu.

Nebudu dále pokračovat ve výkladu o pravé znalosti této zbraně – vše, co by mělo být zmíněno, je v této práci. Je třeba vědět, že lidé (kteří nepoužívají žádnou lest a žádné zbytečné způsoby vedení boje) by měli používat jen tento styl boje při tréninku ve svém volném čase. Tím se zlepšuje jejich odhad, více věří svým zbraním a díky tomu jsou rozhodnější a tvrdší. Toto vše je třeba si ověřit skutky a nikoli slovy. A je věcí každého člověka aby se procvičil v tomto Umění; nejprve aby se horlivě naučil principy a pak si cvičením se zbraní získal nejjemnější znalosti a odhad načasování, bez kterých (jak jsem již řekl jinde) není možno dosáhnout úspěchu. Ačkoli v našem čase existovali lidé, kteří díky síle v pažích a hbitosti při zasazování seků zprava i zleva, byli ceněni jako bezvadní, přes to všechno ti, kteří jsou zkušení v opravdovém Umění, by tomu neměli věnovat pozornost, protože ví, že k mistrovství nevedou seky zprava ani zleva, ale spíš body hrotem, a to nikoli body zasazované libovolným způsobem, ale body zasazené s využitím výhod a ve správném čase. Nikdy by člověk neměl zasadit úder, po kterém by mohl být zasažen (což je součást rozdílu mezi hloupým zvířetem a rozumným člověkem); vždy by měl udeřit tak, aby zůstal v bezpečí. A všechny další věci dělat tak, jak je možno se snadno naučit v tomto pravém Umění.

KONEC

Druhá část - Pojednání o Klamu a Falších

4.1 O secích a bodech

Poté, co jsme skončili s pravým Uměním, a popsali vše co se zdálo vhodné a výhodné pro získání správného úsudku při zacházení se zbraněmi a pro získání kompletních znalostí o všech výhodách, čímž lze dojít k i poznání všech nevýhod, by bylo dobré vyjádřit se ke Klamu nebo Falším, abych splnil svůj slib, a také abych vyhověl těm, kterým dělá potěšení bojovat nikoli za účelem někoho zranit nebo zvítězit, ale spíš pro samotné cvičení a zábavu.

Velmi doporučuji Umění hbitě ovládat tělo, nohy a ruce; je skvělé a znamenité. Zvláště rychlé pohyby vycházející z lokte, ramene, ústupy, výpady, zvedání těla a klesnutí, to vše v jeden okamžik. Zkrátka schopnost zasazovat rychle úder jak čepelí tak hrotem, zprava i zleva, bez ohledu na načasování, výhody nebo vzdálenost (mensuru), schopnost zasadit úder náhodně jakkoli a kdykoli. Mnohé toto umění zaslepí pýchou. Pak si skutečně myslí a věří, že prováděním těchto náhodných akcí i v opravdovém boji jsou rychlejší nebo opatrnější a zdrženlivější než jejich protivník. Díky tomuto bláznivému názoru jsou šeredně pyšní a drzí.

A protože se jim často povedlo nepřítele zranit nebo pochroumat falešným bodem nebo sekem, začali být nabubřelí, a začali se domnívat, že se jejich úderům nelze vyhnout. Ale většinou to dopadá tak, že obyčejný prostý trouba, který má pouze dostatečně silný žaludek a kuráž, je propíchně bodem a bídne zabije. Nejlepším lékem pro to, aby se lidé vyhnuli nadměrnému využívání falešných technik, je cvičit tyto falše pouze pro sport a (jak jsem již řekl dříve) pro trénink a zábavu. Lidé sami pak musí čelit pravdě, že když mají co do činění s nepřítelem a když je v ohrožení jejich život, musí předpokládat, že nepřítel je stejně dobrý jako oni, jak ve znalostech tak v síle [zkušenosti i rychlosti]. A musí se tomu přizpůsobit, útočit v co nejkratším možném čase a vždy z dobrého krytu. A všechny Falše a Klamy musí používat jen a pouze při cvičení a zábavě a nespolehat na ně v boji – leda proti lidem, kteří jsou mnohem pomalejší nebo neznají principy pravého umění. Protože Faleš neboli Klam neslouží k zasažení nebo zranění nepřítele. Je to jen sek nebo bod zasazený takovým způsobem, aby se nepřítel v nějaké části odkryl tak, aby jej mohl útočník bezpečně zasáhnout do oné odkryté části. Kolik lze zasadit seků a bodů, tolik jde udělat falší nebo klamů, a dokonce mnohem více, což popíšu na příslušném místě. Obrana pak bude osvětlena v několika slovech.

4.1.1 Falše s jedním mečem nebo jedním rapírem

Vítězství není cíl a záměr tréninku falší. Cílem je spíše hbitost těla a obratnost při zacházení se zbraní. Nebudu se tedy věnovat úvahám na téma jak je člověk krytý nebo odkrytý a jak má větší nebo menší výhodu. Tvrdím, že s jedním mečem lze provést tolik střehů, kolik je možností pro pohyb ruky a nohy.

Tudíž při falši lze provést vysoký, nízký a široký střeh, s pravou nohou vpředu a vzadu. Člověk může držet meč hrotem dozadu a dopředu, může držet pravou ruku na levé straně s hrotem vzadu, může stát v nízkém střehu s hrotem dozadu a dopředu, nebo namířeným k zemi. Při postoji ve všech těchto střezích je možno provést klamný bod zdola nahoru a zarazit jej shora, je možno jej naznačit vně a zarazit vevnitř, nebo naopak.

Stejně jako u bodů, lze podobně zasazovat i seky zprava, zleva, vysoké a nízké, co bude zrovna v daném případě výhodnější. Dále je možno naznačit sek a poté jej dovést na cíl, například naznačit vysoký sek zprava a doseknout na cíl sekem zprava nebo zleva, vysokým nebo nízkým. Podobně při falši seku zleva lze pokračovat dosekem seku zprava nebo vysokým či nízkým sekem zleva.

Je třeba mít na paměti, že při držení meče špičkou mířící dozadu lze falšovat pouze seky, protože body jsou nepohodlné. A protože lidé při práci s touto zbraní velmi často používají odrazení hrotu rukou, je třeba aby si v takovém případě útočník nechal odrazit meč do strany. Tím si získá výhodu větší uvolněnosti a připravenosti pro obloukový úder, který zasadí nepříteli [zpětný sek z odrazu].

Tento sek je nejrychleji připravený k akci, takže je také možno provést tento sek opsáním celého kruhu (když to nepřítel nečeká). Nepřítel totiž bude rozhozený samotným odrazem, po kterém chce zasadit bod, ale nemůže to provést dostatečně rychle. Může být pak dříve zasažen čepelí meče, kterou předtím sám odrazil.

Obecné rady k obraně

Často stává, že člověk soustředěný na práci rukou nevěnuje dostatek pozornosti načasování, nebo získání výhody, a místo toho se celý pohrouží do toho, jak různými a rozličnými způsoby čelit nepřítelově meči. V takových případech je velmi výhodné vědět jak udeřit a co lze provést v nejkratším čase.

Ke střetu s mečem nepřítele dojde vždy shora, uprostřed nebo zdola. Při všech těchto způsobech se člověk nalézá nahoře, nebo dole, vevnitř nebo vně. Vždy to dopadá tak, že když má člověk kryt vysoké seky nebo body, nalézá se pod mečem útočníka v zavěšeném střehu – to se používá nejběžněji. Následuje popis zavěšeného střehu: Při zvednutí ruky k obraně se meč položí šikmo, s hrotem obráceným dolů. Pokud se někdo dostane do této pozice, neměl by se snažit dostat meč zespodu nad nepřítelův meč a poté zasazovat sek, protože by to trvalo příliš dlouho. Raději by měl hbitě udeřit sekem na tu spodní část nepřítele, která je odkrytá, takže mu stačí jen otočit ruku a zasadit sek na nohy, který bezpečně dopadne.

Pokud je ale při obraně seku zleva nebo bodu obránce s mečem nahoře a vně a není v zavěšeném střehu, nejbezpečnější věc je provést výpad kroku a chytit nepřítelovu ruku nebo paži.

To samé je třeba provést, když se obránce nachází uprostřed, vně a vespod. Pokud se ale nalézá vevnitř, nemůže se nijak pokusit o uchopení ruky, protože by se dostal do velkého nebezpečí, že by se sám mohl nabodnout na hrot nepřítelova meče.

Takže aby se obránce vyhnul řečenému hrotu nebo bodu, musí otočit zápěstí a zasadit sek na obličej a zmizet tělem za nohou, která jde vstříc širokému střehu. A pokud se nachází obránceův meč dole a čelil nepřítelově meči ostřím nebo rubem čepěle, pak by měl bez jakýchkoli okolků říznout do nohou a vyhnout se nepřítelově bodu. Je obecným pravidlem, že tělo je třeba držet co nejdále od nepřítele. Údery je třeba mířit na tu část nepřítele, která je nejbližší, ať je výsledný zásah velký či malý. Každý necht' si vezme k srdci radu, že když si všimne, že nepřítelova zbraň je vespod a v zavěšeném střehu, je možno bezpečně chytit ozbrojenou ruku. Ale je třeba udělat to hbitě a odvážně, protože je přitom třeba provést výpad k nepříteli po přímé linii, to jest, provést výpad kroku a přitom uchopit nepřítelův meč blízko rukojeti, i nahou rukou, a pod svým vlastním mečem otočit ruku ven, což má sílu vykroutit meč z nepřítelovy ruky. Nesmí se bát uchopit nahou rukou, protože kdyby musel v tom místě [u rukojeti nepřítelova meče] rukou čelit úderu, při troše štěstí jej to ani neškrábne, protože v tomto místě má zbraň velmi málo síly. Nebezpečné by bylo, kdyby nepřítel stáhl zpátky svůj meč, což způsobí, že meč řeže. V takovém případě by je jednalo o silný řez. Ale útočník by nepříteli neměl dát čas ani pohodlí ke stažení zpět; hned po úchopu musí obrátit ruku ven – v takovém případě nepřítel ztratí všechnu sílu.

Tento způsob útoku je možno trénovat s jakoukoli zbraní. Takže je možno vypořádat obecné pravidlo: Držet tělo co nejdále od nepřítelova meče a zasazovat velké nebo malé údery v co nejkratším čase.

Při zasazování správného seku je třeba použít malý pohyb a strávit při něm co nejméně času a hned po dopadu meč táhnout nebo sunout tak, aby řezal. Bez řezání nemá sek smysl, jakkoli silně je zasazen, zvláště, když dopadá na jemnou nebo měkkou věc. Když se po dopadu meč táhne, celou trasu provádí mocný řez.

O meči a dýce nebo rapíru a dýce

Všechny střehy popsané pro samostatný meč je možno použít i pro meč s dýkou. Při práci s mečem a dýkou dokonce existují lepší důvody proč by se používat termín kryt, než při práci se samostatným mečem, protože meč je držen různě a s tolika nevýhodami, že nijak nekryje žádnou část těla, zato dýka kryje bez přestání. Je nevhodné, aby člověk zvedl obě ruce a nechal své tělo odkryté pro nepřítele – není to přijatelné ani pro pravé umění ani pro umění falše; v obou uměních se jedná o překážku, kterou by bylo nutno překonat. Takové zvednutí rukou je jako kdyby se člověk chtěl nechat schválně porazit. Takže v umění falše je třeba při použití obou zbraní neustále dbát na to, aby vždy jedna z nich kryla. Druhou zbraní lze libovolně ohrožovat nepřítele – na chvíli zaujmout jeden

střeh, na chvíli zas jiný. A ve všech klamat, to znamená předstírat bod a zasadit jiný bod, falšovat bod a zasadit sek a naopak, provést klamný sek a zasadit jiný sek. A při tom všem je třeba pamatovat na to, aby se pravý úder lišil od klamného. To jest, pokud byl naznačen bod seshora, je třeba zarazit bod zespoda, pokud byl naznačen zevnitř, je třeba udeřit zvenčí a při falši seku shora udeřit plně zespoda. Nebo při náznaku seku zprava udeřit sekem zleva, nebo také zprava ale jinak než předtím. Při seku zprava na vysoký cíl udeřit sekem zleva dolů. Vytvořit takovou směs úderů, která se bude skládat z protikladů následujících možností: hrot, ostří, vysoký, nízký, zprava, zleva, vevnitř, vně. Nevidím možnost jak použít lsti s dýkou, která na první pohled není nebezpečná. Například oddálit ji a odkrýt část svého těla nepříteli a tím ho provokovat k útoku, ten pak vykrýt a zasáhnout jej, když to nečeká. Ale podle mne by se tento druh lsti, která odkrývá tělo, neměl používat. Protože člověku přísluší nejprve se bezpečně bránit a pak teprve ohrožovat nepřítele, což by nemohl dělat při používání dříve popsané lsti, když náhodou potká nepřítele, který je odvážný a zkušený. Následující způsob klamání je třeba použít jako poslední možný, například v zoufalých situacích. A to je: Bud' předstírat mocné hození dýky na nepřítelův obličej (toto donutí nepřítele k obraně – bud' zvedne ruce, nebo ustoupí, nebo se pohne na jednu či druhou stranu – a v tomto pohybu a čase, který při něm stráví, ho může hbitý a obezřelý člověk bezpečně zasáhnout) nebo místo falšování seku doopravdy hodit dýku nepříteli do obličeje. V takovém případě je ovšem nezbytné umět házet dýkou tak, aby se zabodla hrotem. Ať se tedy přihodí cokoliv, takové ohrožení dýkou natolik rozhodí a zaměstná nepřítele, že pokud člověk hbitě přistoupí, může jej bezpečně zranit.

Těmto klamům a falším s mečem a dýkou se lze bránit tak, jak člověk uzná za pohodlné, ať mečem nebo dýkou, bez ohledu na (jako při pravém Umění) obranu levé strany dýkou a pravé strany mečem. V tomto falešném umění lidé nepočítají se získáním výhody, načasováním nebo vzdáleností, ale vždy je cílem (hned po navázání kontaktu s nepřítelovým mečem) udeřit po co nejkratší dráze – ať už to je ostřím, nebo hrotem, bez ohledu na to, že úder může být slabý a pouze se slabě a lehce dotkne. Při hře je každý dotek počítán za vítězství.

Co se týče úchopu nepřítelova meče, v žádném případě nedoporučuji provést úchop levou rukou a odhodit předtím dýku, jak jsem již někde viděl. Lepší je se o to pokusit a držet přitom pevně meč i dýku v rukou. I když se to zdá nemožné, každý dostatečně hbitý člověk se silnou rukou to může bezpečně udělat. Tento úchop se používá jak pro situace pod sekem, tak pod bodem, a to následujícím způsobem.

Když seshora přichází sek nebo bod, je třeba čelit mu mečem vně ve třetí nebo čtvrté části nepřítelova meče a s dýkou drženou vevnitř na první nebo druhé části meče. Když se takto náhle převezme nepřítelův meč uprostřed, je třeba mocně otočit nepřítelův meč ven dýkou a přitom držet svůj meč pevně a co nejrovněji proti nepříteli, což způsobí, že se nepřítelův meč snáze otáčí. Není pochyb o tom, že lze takto nepřítelův meč vykrotit z jeho rukou. Čím blíže u špičky je držén, tím snadněji je otáčen nebo kroucen směrem ven, protože opisuje větší kruh a nepřítel má jen málo síly aby mohl vzdorovat tomuto pohybu.

O meči a plášti nebo rapíru a plášti

Abychom mohli klamat nepřítele pláštěm, je nezbytné vědět kolika způsoby nám může posloužit; být zručný v tom, jak jej rovnoměrně poskládat okolo ruky a jak využít výhodu jeho velikosti. Dále je třeba pochopit jak se kryt a jak útočit a překážet nepříteli pomocí pláště, protože se ne vždy přihodí, že lidé bojují s pláštěm omotaným okolo ruky a mečem v ruce. Takže moudrý člověk musí vědět jak pracovat s pláštěm v jakékoli situaci.

Lze získat výhodu z pláště omotaného okolo těla a také když je omotaný okolo ruky. Plášť okolo ruky lze využít takto: Když se přihodí, že se někdo hašteří s nepřítelem, na kterého chce zaútočit, ale nemá u sebe v tu chvíli žádnou zbraň, kdežto nepřítel je ozbrojený a ohrožuje ho, pak musí vzít obě strany pláště co nejbliž u límce, přehrnout si ho přes hlavu a hodit nepříteli do obličeje. Nepřítele, který je do pláště zapletený a jím oslepený, je možno shodit na zem nebo snadno odzbrojit, pokud je člověk hbitý, zvláště když má co do činění s pomalým nepřítelem. Člověk také může získat výhodu použitím pláště, který má na sobě nepřítel, a to tak, že jednou rukou vezme obě jeho strany blízko u límce, pevně jej drží, a tím, jak pevně jej svírá, způsobí, že límec se stane tvrdý a pevný jako past. Druhou rukou pak může mocně udeřit do obličeje a tím se dostat blízko své první ruky, aby mu zlomil vaz.

Je mnoho jiných způsobů jak lze získat výhodu s pláštěm, používají je především lidé špatní a hanební. Například když drží plášť na jedné ruce a meč v druhé, může získat výhodu tím, že kromě krytí úderů (které bylo popsáno v pravém umění), může způsobit těžkosti nepříteli tak, že naznačí vrh pláštěm na nepřítele a pak ho doopravdy hodí. Ale falšovat vrh pláštěm je velmi nebezpečné, protože to nelze provést jinak, než za dlouhý čas. Samotný vrh pláštěm je spíše pravé umění než falešné, protože je (jako příprava k získání vítězství) provedeno po přímce nebo krátké linii. O vrhu pláštěm se zmiňuji v tomto pojednání o klamu (a ne v pojednání o pravém umění) jen z toho důvodu, že když někdo přemůže protivníka tímto způsobem, nedosáhne chlapského vítězství, protože

zasáhne člověka oslepeného pláštěm. Takže když se někdo rozhodne hodit plášť, může ten pohyb vycházet z jeho ruky s pláštěm, nebo být proveden přímo touto rukou, nebo mečem. Aby to mohl provést, je třeba, aby jeho plášť nebyl příliš omotan okolo ruky, ne víckrát než dvakrát. Taky nesmí plášť držet příliš pevně a rovně, aby mohl snáze využít vhodné příležitosti. Jakmile tedy vymrští plášť svou paží dostatečně zběsile [explozivně], musí s tím pohybem spojit výpad kroku na tu stranu, kde je plášť. Ze všeho nejdřív ale musí navázat kontakt s mečem nepřítele – buď jej nalézt nebo vydržet jeho ránu, aby jej nepřítelův meč nemohl při výpadu vpřed zranit.

Při každé příležitosti je vyžadováno, aby se člověk nalézal vně. Když pak přichází sek nebo bod, ať je nad ním nebo uprostřed, a hned jak vykryje útok mečem by měl provést výpad kroku a máchnout pláštěm, ať už je omotaný límcem nebo jinou částí, nebo jej shodit s ramene, když je na rameni. Takto je možno plášť snáze hodit a více rozprostřít do šířky, takže se do něj nepřítel více zamotá a snáze polapí.

Co se týče vrhu pláště mečem, tvrdím, že jej lze hodit hrotem nebo ostřím. Při vrhu hrotem je třeba stát v nízkém střehu s pravou nohou vzadu a pláštěm vpředu. V takovém případě je třeba plášť pořádně nadvakrát přeložit na tloušť ku a položit na paži bez omotávání. Místo zasazení bodu, je třeba hrotem meče schovaným za pláštěm nabrat plášť a s výpadem kroku vybodnout nepříteli na obličej. Tímto způsobem je plášť tak mocně a tak neočekávaně vymrštěn, že nepřítel si toho nemůže všimnout ani se tomu vyhnout. Plášť rychle dopadne na jeho tvář a pak je možno nepřítele zasáhnout do kteréhokoliv místa na těle dle libosti.

Plášť je možno vrhnout ostřím meče, když útočník stojí v nízkém střehu s hrotem meče obráceným dozadu na levou stranu a plášť je nad mečem naskládán ve vrstvách na ruku až po loket, a není omotan. Při falšování seku zleva je možno položit plášť na ostří meče a hodit jej na nepřítele a pak jej zasáhnout takovým úderem, který bude možno zasadit co nejvýhodněji.

Je možno popsat mnoho dalších lstí s pláštěm, jak co se týče vrhání, tak falšování, ale protože si myslím, že toto postačuje jako příklad pro vytvoření dalších variant, ukončím zde toto téma.

4.1.2 Falše při zasazování úderů s mečem a puklím, tarčem a kulatým štítem

Rada týkající se obrany proti falším s kulatým štítem

Kdokoli se pokouší o klam s kulatým štítem, tarčem nebo puklím, popř. abych se lépe vyjádřil, kdokoli se pokouší o klam s mečem a štítem, falšuje buď sek nebo bod nebo odkryje nějakou část svého těla. Na všechny falše seků mířené od kolene vzhůru je třeba navalit se štítem (kterýmkoli z výše zmíněných) a hned pod štítem zasadit bod do nejvíce odkryté části protivníka. Pokud ale úder míří od kolene dolů, je nutno čelit mu rubem meče, jak sekům zprava tak sekům zleva. Hned po krytu je třeba, bez pohybu v nohou nebo tělem, říznout nepřítele do nohy ostřím, které je již připraveno. Tento zásah je tak rychlý, že bezpečně dostihne cíl. Dále všechny body a ostatní seky, vysoké i nízké, by raději měly být kryty zesíleným štítem (nebo jinou obrannou zbraní) spolu s mečem, jehož hrot by měl být vždy natočen směrem k nepříteli. Hned po navázání kontaktu s mečem nepřítele rubem svého meče je třeba říznout nepřítele do obličeje nebo do nohy. Pokud je ale navázán kontakt s mečem nepřítele ostřím obráncova meče, je nutné mocně otočit ruku a tím způsobit řez. Tento styl útoku a obrany náleží práci ke kulatému štítu, tarči a puklí. Všechny ostatní druhy jsou slabé a nevýznamné. To, že se nejprve čelí útoku a pak teprve udeří, způsobí, že se člověk dostane za nepřítelův štít nebo dovnitř mezi jeho meč a tělo, a pak může udeřit snadněji a rychleji než stihne nepřítelův meč nebo štít začít kryt.

Když někdo namítne, že tento druh úderu má jen málo síly a je prostě slabý, odpovím – je to pravda, úder by byl slabý, kdyby byl zasazen sekýrou nebo sekýrkou, která má pouze krátké ostří a lze s ní zasadit pouze jeden druh úderu. Když je ale výše popsáný druh úderu zasazen dobrým mečem, pak způsobí rozsáhlý řez, protože meč má dlouhé ostří a úder je zasazen hned po navázání kontaktu čepelí. Tento úder se zasazuje zvláště na měkké, šlachovité [prokrvené] části těla. Takže, bavíme-li se o lsti a klamu, člověk musí vždy s mečem a štítem jít dopředu a čelit úderům nepřítele zesíleným krytem. A hned po navázání kontaktu s mečem nepřítele musí zevnitř provést řez na obličej nebo na nohy, bez jakéhokoli stahování svého meče za účelem zasazení většího seku nebo bodu. Nejkratší možná cesta je, když se podaří provést obranu i útok naráz.

Jestliže nepřítel odkryje nějakou část svého těla aby vyprovokoval svého soka k útoku, a pak tento útok odrazil a udeřil na něj, pak by člověk neměl útočit, když vidí, že jeho meč se nenachází co nejbližší k nepříteli. Kdyby udeřil a zůstal pořád příliš daleko, musí stáhnout meč a vyhnout se nepřítelově ráně a pak pohodlně udeřit shora nebo kamkoli jinam. Velice snadno lze ztratit hodně času, protože tarč a jemu podobné štíty jsou těžké, a pokud se tyto pohyby minou cílem, jejich síla se po zbytek dráhy pohybu ztratí [promáchnutí]. Pokud se přihodí, jak jsem již dříve řekl, že vlastní zbraň je mnohem blíže k nepříteli než nepřítelova zbraň k nám, pak je nepřítel připraven

k obraně. V takovém případě je třeba nikoli falšovat úder a vrátit svůj meč do výchozí polohy, ale udeřit rovnou a zasáhnout nepřítele hned napoprvé, tak odhodlaně a rychle jak je jen možno. Tento druh útoku patří spíše k pravému umění než ke klamům a falším.

O falších se dvěma meči nebo rapíry

Tento druh zbraní má tak ohromnou svobodu v možnostech kombinací útoků a obrany jako žádný jiný druh zbraně, který bych s nimi mohl porovnat. S těmito zbraněmi je možno vytvořit nekonečné množství střehů, a všechny jsou bezpečné a jisté, kromě dvou, které jsou zaujaty a vedeny vně. Popis těchto střehů následuje.

Oba meče jsou drženy špičkami dozadu: Tento druh střehu jakoby sloužil k tomu nechat se zabít nebo držet obě zbraně vysoko, což člověk vydrží jen krátce, protože hmota zbraní je přirozeně těžká a má sklon k tíhnutí dolů, což velmi unavuje ruce. Takže z těch dvou střehů, které jsou vedeny vně, by měly být popsány všechny takové, které lze vymyslet a provést při práci s těmito zbraněmi. Například vysoké střehy, nízké, široké, upravené, zkrácené a všechny kombinované, které lze namátkou vytvořit. Například jeden meč provede vysoký střeh a druhý meč široký střeh. Další lze vytvořit provedením nízkého a širokého střehu, nízkého a vysokého střehu, dvou nízkých střehů a dvou vysokých střehů. Tyto poslední dva jsou ale nepříjemné a unavující stejně jako dva vysoké střehy a tudíž by se neměly používat. Dále může člověk vést jeden meč špičkou dopředu a druhý špičkou dozadu. Když se člověk zamyslí nad tím, kolika způsoby může pohybovat rukama, pažemi, nohama a celým tělem, může velmi snadno najít a cvičit různé jiné způsoby střehů. Každý z těchto pohybů sám o sobě dostačuje k pozměnění střehu. Ve všech těchto střezích lze s každou rukou a mečem procvičovat falše proti nepříteli, někdy naznačením úderu, jindy provedením odkrytí. Přesně k těmto párovým zbraním patří taktika jednou zbraní provést klam, a zaútočit buď stejnou, nebo druhou zbraní. A podobně: odkrýt se jednou zbraní a krýt se stejnou, nebo druhou. Tuto taktiku dodnes nebylo možno provádět s žádnou jinou zbraní, než se dvěma meči. Při práci s jinými zbraněmi zbraň, která provádí klam, také provádí finální útok, takže díky vynaložené a potřebné síle toto trvá dva takty. Díky tomu jsou lidé toho názoru, že falše s sebou nesou velké riziko vlastního zranění a zároveň jsou velkou ztrátou času. Ale při práci se dvěma meči k tomuto nedochází, protože jsou to dvě zbraně, které mají stejnou sílu v útoku i v obraně a je možno obě používat jedním způsobem, pokud je vždy splněn předpoklad, že je daný člověk dostatečně zkušený a umí zacházet s oběma zbraněmi stejně dobře. Může pak ve stejný čas provést dva body, dva seky, jak zprava tak zleva.

Pokud by ovšem bylo veškeré cvičení soustředěno pouze na sport a hru, měl by člověk neustále jedním mečem provádět útok na nepřítele a druhým se bránit. Takže pokud máme co do činění s nepřítelem vyzbrojeným dvěma meči, jeden z nepřítelových mečů vždy musí provést výpad kroku a udeřit hrotem nebo ostřím a tomuto meči je třeba se bránit, protože je velmi silný a nese v sobě velké nebezpečí [je podpořen krokem a tělem]. Druhý meč, který byl dříve vpředu, neprovádí žádný výpad a tudíž nemůže udeřit více než silou paže a krytu, a to je pro úder nedostatečný. Na druhou stranu je to velmi vhodné pro obranu. Tyto pravidla platí jak pro nepřítele tak pro útočníka. Takže v pozici s pravou nohou vpředu, v jakémkoliv střehu, lze klamat předním mečem a zaútočit s ním, nebo lze klamat zadním mečem a zaútočit s ním. Třetí možnost je klamat jedním a zaútočit druhým. Tento druh klamu patří ke dvěma mečům více, než jakékoli jiné zbraně. Je třeba vždy pečlivě myslet na to, aby jeden meč vždy přímo mířil na nepřítele, zatímco druhým mečem se provádí klam a následný opravdový úder. Zatímco je nepřítel donucen krýt se proti falši a následnému úderu jednoho meče, je možno přiblížit se a udeřit druhým mečem, pokud najdeme nějaké odkryté nebo snadno zasáhnutelné místo. Pokud tedy při boji se dvěma meči budeme mít neustále na paměti toto pravidlo, abychom vždy měli jeden meč proti nepříteli s cílem překážet mu v odhodlání provést protiútok, můžeme se snažit falšovat jednou s jedním, pak s jiným mečem, někdy bod, jindy sek, a pak provést opravdový útok buď mečem který klamal, nebo tím druhým. Ale v praxi a při provádění tohoto všeho je nezbytné, aby člověk vždy pečlivě rozhodoval a odhadoval a už při provedení falše viděl, s jakým uměním pro pohyb těla se nepřítel odkryje, a tam provedl výpad a nabodl nepřítele tím mečem, který je odkryté části zrovna nejbližší, a kterým může bezpečněji zaútočit.

Je třeba si uvědomit, že existuje velmi silný a úsporný způsob útoku: Naznačit předním mečem bod nebo sek, a naznačovat ne jednou nebo dvakrát, ale pokaždé jinak, nahoru, dolů, někdy bodem, jindy sekem. Cílem je zmást a zaměstnat oba nepřítelovy meče a nakonec při vhodné příležitosti zarazit do nepřítele zadní meč, vždy s výpadem kroku. Klam prováděný zadním mečem je nevýhodný, protože bez podpory kroku je tak krátký, že je k ničemu. Nemůže zaměstnat nepřítelovy meče natolik, aby je přinutil odkrýt se nebo rozhodit stabilitu těla [nebo přinutil nepřítele ke kroku]. Z toho je možno vyvodit, že po takovém klamu zadního meče vůbec není bezpečné a jisté zaútočit stejným zadním mečem nebo předním mečem, protože nepřítel se nijak neodkryl ani nebyl zaměstnán. Nejlepší věc, kterou je možno po klamu zadním mečem udělat, je zasadit bod nebo sek odhodlaně s výpadem kroku. Hned jak se nepřítel pohne aby se bránil, je třeba udeřit na něj stejným mečem do odkrytého místa. Nelze

totiž zaútočit druhým mečem, protože prvním útokem zadního meče se meč, který byl vpředu, dostal dozadu. Takže nemůže udeřit, leda by byl podpořen výpadem kroku a dalším výpadem, což by trvalo příliš dlouho. Tudíž když se někdo snaží s výpadem kroku prorazit meč vevnitř, měl by se snažit pokračovat v opravdovém útoku stejným mečem, protože jak jsem uvedl dříve, útočit druhým mečem by trvalo příliš dlouho. Udělám z toho tedy pravidlo pro práci s těmito zbraněmi: Pokud člověk klame předním mečem, může provést opravdový útok stejným nebo druhým mečem s provedením výpadu. Pokud klame zadním mečem, měl by okamžitě a rozhodně pokračovat opravdovým úderem stejného meče, ale s výpadem kroku. Pokud rána neskončí v protivníkovi, musí opět okamžitě vyrazit stejným mečem a zaútočit bodem nebo sekem, vysokým nebo nízkým, co se mu bude v dané chvíli více hodit.

Rada týkající se obrany se dvěma meči nebo rapíry

Ve sportu nebo při hře se lze nepříteli postavit jakýmkoliv způsobem, například když je nepřítel ve vysokém střehu, postavit se do nízkého nebo širokého střehu. Ale je mnohem rytířštější a pohodlnější postavit se nepříteli se stejnou nohou vpředu a ve stejném střehu jako má nepřítel, vysokém nebo nízkém. V takovémto postoji totiž nepřítel velmi obtížně zaměstná svým klamem oba meče. Dále je třeba vzít v úvahu, že přední meč kryje jak klamy, tak opravdové údery, a dělá to velmi jednoduše. Pokud je držen nahoře, pak skloněním špičky dolů kryje tu část těla, ke které je skloněný. Máme tedy na paměti tyto pravidla – stát vždy stejně jako nepřítel a krýt jeho klamy předním mečem. Když tedy přicházejí jeho klamy nebo údery, pak hned po vykrytí předním mečem je třeba provést výpad šikmého kroku a zadním mečem zasadit bod na nějaké odkryté místo, nebo sek zprava na nohy, nebo (což je lepší) sek zleva šikmo na obličej nebo šikmo na paže. Tento úder zasáhne nejsnáze, protože nepřítelův přední meč je zaměstnán a jeho zadní meč nemůže přijít dopředu a čelit tomuto úderu. Nepřítel ani nemůže snadno udeřit, protože (díky výpadu řečeného šikmého kroku) se tělo dostalo z přímé linie, takže nepřítel nemůže pohodlně udeřit svým zadním mečem. Pravděpodobně bude dříve zasažen do tváře nebo do ruky.

Tudíž nechť se každý člověk odhodlá (hned poté, co čelil nepřítelově meči a navázal svým předním mečem kontakt s jeho mečem) k přiblížení a k úderu vlastním zadním mečem. Nikdy ať se nebojí nepřítelova zadního meče, protože mu nemůže způsobit zranění, jelikož tělo se mu vyhne (jak jsem dříve řekl), a i kdyby mohl způsobit zranění, nepřítel se musí nejprve bránit, takže je natolik svázán obranou, že nijak nemůže způsobit zranění.

Falše útoků s obouručním mečem

Co se týče klamů a falší s obouručním mečem, není třeba věnovat pozornost více práci s mečem v rovném souboji, to jest jeden proti jednomu, než používání meče proti mnoha protivníkům. Obouruční meč je sestaven především k obraně proti přesile. Je třeba se pohybovat se vši hbitostí a obratností, pracovat s ostřím i s hrotem, prudce opisovat velké kruhové pohyby tak, jak vyžaduje tvar, velikost a způsob držení meče.

Člověk by neměl věnovat příliš pozornosti tomu, jestli opisuje velké či malé kruhy, nebo jestli se má více soustředit na útoky hrotem než ostřím. Především musí být přesvědčen o tom, že k vítězství jej dovede hbitost a aktivní kontrola bojové situace jakoukoliv technikou. Z toho plyne, že je možno zaujmout množství střehů, ze kterých vyberu (bez nadbytečného vysvětlování proč) šest nejpohodlnějších a nejběžnějších. První může být pojmenován vysoký střeh, druhý široký střeh, třetí nízký střeh. Z nich vycházejí zbylé tři, provedené na druhou stranu. Celkem šest.

Vysoký střeh lze zaujmout tak, že meč je s rukou zvednutý vysoko a daleko od těla, s hrotem meče obráceným na tu stranu, kde je ruka držící meč u záštity, například pokud je u záštity pravá ruka a pravá noha je vpředu, je třeba držet i meč namířený hrotem na stejnou stranu.

Existuje také jiný vysoký střeh obrácený k tomu prvnímu a to je: Bez jakéhokoli pohybu v nohou obrátit hrot na druhou stranu, tudíž nalevo a zkřížit přitom ruce. Je třeba poznamenat, že v tomto vysokém střehu, ať už je na jakékoli straně, je nutno meč držet hrotem dolů.

Druhý je široký střeh, který je třeba zaujmout s rukama nataženými od těla nikoli do výšky, ale přímo do strany. Z něj vyplývá druhý široký střeh, obrácený na opačnou stranu. Je možno jej zaujmout zkřížením rukou.

Třetí je nízký střeh, ve kterém je nutno meč držet hrotem poněkud vzhůru. Protiklad nebo opak tohoto střehu je možno zaujmout otočením meče na druhou stranu a zkřížením rukou. Je možno zaujmout mnoho jiných střehů, například držet meč vysoko s hrotem dozadu s myšlenkou zasadit rovnou úder dolů nebo řezající sek čepelí. Nebo držet meč nízkou s hrotem nazad, za účelem vytáhnout jej zespodu nahoru. Ale u těchto střehů mají falše jen

malý význam. Pokud obecně nějaký klam stojí za používání, pak je to klamný sek. Ale ten by se s obouručním mečem neměl nikdy provádět, protože stojí příliš mnoho času. Je totiž nutno zvážit, že hned po klamném seku je třeba provést sek opravdový. S obouručním mečem není nijak pohodlné ani provedení klamného seku po kterém následuje opravdový bod, protože váha samotného sekacího pohybu při zasazování seku dostane ruce do takové pozice, ve které ztratí sílu, takže mohou jen s velkými obtížemi zastavit úder se záměrem okamžitě po zastavení klamného seku zarazit opravdový bod. Tudíž faleš použitelné při práci s obouručním mečem by vždy měly začínat bodem a pak by se měl zasadit sek zprava nebo zleva. Nebo naznačit bod nahoru a zarazit bod dolů nebo jinam. Kdyby někdo opravdu potřeboval provést klamný sek, nechť to provede rubem meče, opíše celý kruh a zasadí pak následnou sečnou ránu, při které vždy provede výpad kroku. Při procvičování této faleš rubem čepele se zkříženými rukami, pak kdykoli chce provést krok dopředu aby zaútočil, musí udělat výpad kroku pravou nohou. Pokud z jakéhokoli z těchto střehů chce naznačit klamný bod, což je nejlepší co může s obouručním mečem udělat, musí jednat podle stejných pravidel týkajících se výpadu kroku. Dále klamný bod a následný sek se s obouručním mečem dělá především proto, že řečený sek je mnohem silnější než bod, protože obouruční meč je dlouhý a díky tomu při zasazování seku opisuje větší kruh. A ještě dále, obouruční meč je natolik těžký, že malinký a slabý pohyb na jednom konci vytvoří a dá dostatek síly pro velmi razantní úder na opačném konci. Zasazování seků je ale velmi nebezpečné, protože trvá hodně dlouho. Zvláště velké kruhy popisované obouručním mečem, pod kterými lidé s citem pro načasování a dobrým postřehem mohou zasadit mečem nebo jinou zbraní bod. Takže abychom se vyhnuli tomuto nebezpečí, je třeba před zasazením rozhodného seku nejprve zasadit bod, a to spíše rozhodný než klamný, a to co nejdále, kam až pustí natažené ruce. Tím lze donutit nepřítele aby se vzdálil natolik, aby bylo možno snadno zasadit sek s výpadem kroku bez obav z toho, že by nepřítel mohl zasáhnout rychleji vedeným bodem. Tudíž pokud člověk stojí ve vysokém střehu s hrotem obráceným na jakoukoli stranu, musí fingovat bod a s výpadem kroku zasadit takový sek, který se mu bude nejvíce hodit, zprava nebo zleva. Toto lze dále podobně cvičit i v širokých a nízkých střezích, ve kterých je mnohem jednodušší fingovat řečený bod, než v jiných střezích.

Je třeba vzít v úvahu situaci, kdy se nepřítel vyhne šikmým krokem seku zasazenému po klamném bodu. Ruce i meč se pak vahu švihů dostanou tak daleko mimo oblast své síly, že meč může narazit do země nebo může odkrýt celou část těla před kterou předtím byl. Nejlepší zvládnutí této situace je: hned po zjištění, že rána šla naprázdno, nechat meč jít (nikoli ale celým šikmým kruhem okolo hlavy) až do pozice, ve které hrot míří dozadu a dolů takovým způsobem, že je možno jej přímo po kruhu dostat do vysokého střehu [vytáhnout řezem], ze kterého se může rozhodnout k opětovnému útoku nebo k obraně na jakékoli straně těla, takže má zase zbraň pod kontrolou a může dělat to, co mu poskytne největší výhodu.

Obrana proti obouručnímu meči

Obrana proti obouručnímu meči vyžaduje odvážné srdce, protože lidé, kteří při obraně proti těmto velikým úderům neberou v úvahu výhodu načasování, které je nejdůležitější ze všeho, utíkají a ustupují a mají za jisté, že žádný z těchto úderů nelze vykrýt. Takže když má někdo co do činění s nepřítelem, který drží obouruční meč, je třeba mu čelit v nízkém střehu. Pokud přichází klamný bod tak blízko, že může způsobit zranění, je třeba jej nejprve odrazit a pak zarazit bod do nepřítelova obličje nebo zasadit sek shora dolů na ruce aniž by přitom obránce zvedl po kruhu meč [krátký sek/řez bez náprahu]. Ale klamné body jsou nejčastěji dostatečně daleko od cíle a nedojdou až k tělu, protože se používají pouze k vystrašení nepřítele a k tomu, aby ustoupil, aby bylo více času k provedení seku s výpadem kroku (kterýžto krok dá seku mnohem větší razanci). Dále je možno si všimnout a odhadnout ze vzdálenosti nepřítele, jestli bod zasáhne nebo ne, protože je možno snadno odhadnout jak daleko je možné natáhnout paže. Takže když klamný bod nedosáhne na cíl, není třeba se snažit jej odrazit, ale je třeba čekat až nepřítel provede sek, a pak teprve provést výpad kroku a zarazit do něj bod.

Pokud se přihodí, že je třeba se bránit proti obouručnímu meči s jedním mečem nebo s dýkou, pak je třeba se přesvědčit, že obouruční meč nemůže útočit jinak než sekem nebo bodem. Pak při obraně proti bodu je třeba odrazit jej a ustoupit krok zpátky; při obraně proti seku je třeba hned při zvednutí obouručního meče (náprahu) ve stejnou chvíli provést výpad kroku vpřed a zasadit bod. Pokud ale není čas zasadit úder, je třeba čelit seku a vydržet jej v první části nepřítelova meče blízko u záštity. To se provede tak, že se záštita [nebo ona první část meče] uchopí jednou rukou a druhou rukou se zasadí úder. Toto lze provést, pokud je obránce hbitý a aktivní, protože obouruční meč má v tomto místě málo síly.

O partyzáně, halapartně, korsece a halberdě

Klamy nebo faleš jsou u těchto zbraní mnohem snáze rozpoznatelné než u krátkých zbraní držených v jedné ruce, protože pohyb obou rukou naráz je pomalejší než pohyb jedné samotné ruky. Je to způsobeno tím, že tyto zbraně

jsou delší a tudíž opisují ve svých pohybech větší kruhy, a to je možno snáze zpozorovat při seku než při bodu. Takže nejlepší klam použitelný při práci s těmito zbraněmi je klamný bod. Sek by se neměl používat nikdy nebo málo, leda v nějaké nezbytně nutné situaci, jak bude popsáno dále. Při práci s těmito zbraněmi popíšu čtyři střehy, tři z nich s hrotem dopředu. První z těchto tří je s hrotem zbraně drženým nízko a zadní rukou zvednutou.

Druhý je s hrotem vysoko, pravou rukou vzadu a nízko. Třetí je s hrotem vodorovně a rukama taktéž vodorovně. Ve všech těchto střezích musí člověk provádět klamně úder vně a zarazit pravé úder vevnitř, nebo klamat vevnitř a zarazit vně, nebo klamat nahoru a zarazit zespoda a naopak. Při provádění klamů vevnitř či vně je třeba pamatovat na tuto poznámku: Vždy je třeba s myšlenkou na lepší kryt při falši opisovat kruh zadní nohou k té straně, kam bude naměřen následný útok po klamu.

Čtvrtý střeh je často používaný, především při práci s halapartnou. Při něm je zbraň držena patou neboli tupým koncem dopředu a ostřím vysoko zvednutým. Toto se často používá s myšlenkou vyčkat na útok nepřítele, aby se mu mohl člověk lépe bránit patou nebo středem hole, a pak mohl přistoupit a zaútočit sekem s výpadem kroku, což je nejhbitější a nejpohotovější útok.

V tomto střehu je možno použít klam poté, co se podařilo vykryt nepříteľův úder patou zbraně, a pak se provedl výpad kroku dopředu aby se zasadil sek. Pokud nepříteľ zvedne nebo přiblíží zbraň aby se bránil tomuto úderu, pak je třeba stáhnutím zbraně zrušit sek a zasadit spodní bod s výpadem kroku.

Tento druh úderu velmi pravděpodobně bude fungovat bez jakéhokoli nebezpečí, když se provede hbitě a rychle.

O píce

I s píkou je možno použít nějaké klamy, i když je to zbraň prostá všech zahnutých vidlic a spíše je vhodná k předvádění udatnosti než klamu. Jelikož může ohrozit pouze hrotem a krýt pouze svou délkou, lze provádět klam pouze hrotem. Co se týče pravého umění, není to zrovna zásah do černého. Říkám, že je možno držet píku různými způsoby, tak jak to bude člověku poskytovat největší výhodu – buď za konec nebo uprostřed, buď více vzadu nebo více vpředu tak, jak bude pohodlné tomu, kdo ji drží. Podobně lze s píkou zaujmout tři střehy. Prvý je přímý s rukama vodorovně. Druhý je s hrotem dolů, třetí s hrotem vysoko. V každém lze naznačit bod vně nebo vevnitř, vysoko nebo nízko a vzápětí odhodlaně prorazit opačný bod, zadní noha je vždy vedena tím směrem, kam je píka naměřena k úderu. Při práci s píkou člověk musí vztít pečlivě v úvahu, že je to práce zadní ruky, která píku vede, bodá s ní, stahuje ji a ovládá a že přední ruka neslouží k ničemu jinému, než aby pomáhala píku udržet.

Obrany proti klamům s tyčovými zbraněmi

Zatím jsem se nezmiňoval o obraně proti halapartně a ostatních zbraních, protože se tato obrana shoduje s obranou proti píce. Chci se krátce zmínit o všech dohromady, protože s nimi člověk buď nemůže opravdu provést klam nebo nemůže držet zbraň pevně. A i když je to možné udělat, nedoporučuji pokoušet se zbraň vytrhnout, protože je velmi těžké vzít zbraň drženou pevně oběma rukama. Takže aby se člověk ubránil, měl by se vrátit k pravému Umění a pamatovat na to, aby se kryl před nepřítelem, jako by chtěl zasadit opravdový úder, a skolit nepřítele zasazením rozhodného bodu dříve než se nepříteľ dostane do dalšího tempa. A nechť si každý při zasazování svých úderů dá pozor na to, aby byl hbitý a vedl své tělo a ruce tak rychle a v takovém pořádku, že zbraň kterou útočí jej může celého krýt. Zde tedy končím s falšemi, při jejichž procvičování je třeba dbát na to, aby každá faleš, kterou nepříteľ nevykryje, mohla nepřítele dostihnout a zasáhnout, protože pokud je faleš zasazena tímto způsobem, dochází jen k velmi malé ztrátě času.

4.1.3 Jak si lze vlastním cvičením vybudovat tělesnou sílu

Kdyby příroda obdařila člověka silou podobně jako zrakem, sluchem a jinými smysly (jak mnozí věří), které nelze vlastní snahou vylepšit nebo zhoršit, bylo by nejen zbytečné, ale úplně směšné vyučovat způsob jak si vybudovat sílu. Jakoby někdo tvrdil, že bude učit člověka slyšet nebo vidět lépe, než přirozeně vidí a slyší. Stejně tomu tak je i když se stane malířem nebo hudebníkem. Vidí sice proporce mnohem lépe než předtím, nebo se poslechem naučí harmonii a soulad zvuků, které předtím neznal, ale ani v těchto případech nelze prohlásit, že vidí nebo slyší lépe než předtím. Jejich umění totiž vychází nikoli z lepšího vidění nebo sluchu, ale z toho, že je vjemu lépe porozuměno. Se silou tomu ale tak není, přestože se zdá zřejmé, že člověk ani zítra ani jindy nezdvihne závaží, které nezdvihl dnes. Naproti tomu, pokud se člověku se stále stejným zrakem podaří zítra nebo jindy uvidět věc, kterou ze stejné vzdálenosti neviděl včera, neměl by si dělat zbytečné starosti s vylepšováním zraku; je spíše

v nebezpečí, že uvidí méně, než více, což se běžně stává studentům a podobným lidem, kteří svůj zrak velmi procvičují. Takže není žádných pochyb o tom, že si člověk rozumným cvičením může zvětšit sílu. Podobně lze sílu ztratit přílišným odpočíváním, což, kdyby to nebylo zjevné, by bylo možno dokázat nespočetným množstvím příkladů. Můžete potkat šlechtice, rytíře a jiné, kteří jsou nejsilnější a nejhbitější v běhu nebo skákání, nebo ve vyhoupenutí se do sedla nebo v útoku koňmo – ale stejně tak nemohou zvednout tak velké břímě jako vesničan nebo nosič zavazadel. Oproti tomu nosič zavazadel a vesničan jsou velmi pomalí a těžkopádní, neumí ani vylézt na svého koně bez pomoci žebříku. Toto pramení pouze z toho, že každý člověk se neprocvičuje v tom, co je nejvíce obdivováno. Takže když si chce člověk vybudovat sílu pro práci se zbraněmi, mělo by pro něj být vhodné cvičit takovým způsobem, jaký bude dále popsán.

Aby si člověk vybuchoval výše uvedenou sílu a hbitost, je třeba vzít v úvahu tři věci, to jest ruce, chodidla [autor měl zřejmě na mysli tělo, asi se jedná o překlep] a nohy. Je nezbytné velmi dobře procvičit všechny tři, protože když například známe dobře práci rukou a přitom nevíme nic o pohybu nohou a naše dovednost v pohybu vpřed a vzad je neuspokojivá, často to způsobí pád.

Na druhou stranu když má někdo dobře procvičenou práci nohou, ale ví málo o načasování pohybu rukou, stává se, že sice udělá krok vpřed ve správný čas, ale protože mu chybí dovednost v pohybu rukou, nejen že se mu nepodaří zranit nepřítele, ale často si sám způsobí zranění [např. naběhne nepřítele na meč]. Je také velmi dobrý důvod vést a držet tělo na jeho základně [rovně, opřené o nohy]. Když se ohne příliš dozadu nebo dopředu, na jednu či druhou stranu, omezí to přímou cestu práce rukou a nohou, a tělo ať chce nebo ne, je zasaženo. Tudíž zaprvé popíšu způsob jak procvičovat ruce, zadruhé nohy a zatřetí spojenou práci těla, nohou a rukou.

O procvičování síly rukou

I když je člověk silný a statný, stejně nezasadí úder rychleji a silněji než jiný člověk, který je sice slabší, ale více cvičí. Bezpochyby se natolik unaví v rukou, nohou a těle, že se nevydrží dlouho namáhat při provádění takové práce. Bylo mnoho takových, kteří kvůli této únavě propadli beznaději a vzdali své cvičení ve zbraní, protože si začali myslet, že se na to prostě nehodí. Podlehli ale sebeklamu, protože soustavným cvičením lze tuto únavu přemoci takovým způsobem, že netrvá dlouho, a tělo, nohy a ruce se natolik posílí, že těžké věci se jim zdají lehké a jsou schopny zacházet velmi hbitě s jakýmkoli druhem zbraně a rychle přemoci každý druh obtíží a těžkostí. Takže když někdo chce cvičit své ruce se záměrem vybudovat si sílu, musí se neustále snažit přemoci únavu a nalézat odhodlání v myšlence, že bolest není způsobena přirozeným vyčerpáním, ale spíše se jen potlouká okolo něj, protože zatím nepřízpůsobil částí svých rukou tomuto cvičení.

Při tomto cvičení je třeba myslet na dvě věci, to jest na ruku, která se pohybuje, a na věc, se kterou je pohybováno. Když tyto dvě věci správně popíšu, doufám, že získám přesně to, co potřebuji. Co se týče ruky a pojednání o pravém Umění, ve všech třech jejích částech, to jest v zápěstí, v lokti a rameni, je třeba aby se ruka pohybovala co nejrychleji a nejsilněji. Při každém pohybu je třeba dbát na vlastnosti zbraně držené v ruce. Těch je ale nespočet, takže je vynechám a budu dále hovořit pouze o jednom meči, protože práce s mečem vytváří systém a řád pro práci se všemi ostatními zbraněmi.

Meč, jak každý ví, útočí hrotem nebo ostřím. Pro útok ostřím je nezbytné, aby si člověk zvykl zasazovat seky zprava a zleva s nějakým klackem nebo jinou věcí vhodnou k tomuto účelu. Nejprve je třeba cvičit opisování kruhu v rameni, což je nejsilnější a nejpomalejší sek, který je možno zasadit. Další, hned následující, je kruh v lokti a pak v zápěstí, které je pohotovější a připravenější než loket a rameno. Po několika dnech cvičení opisování těchto tří kruhových seků, prováděných jeden za druhým tak rychle jak je jen možno, a když se cvičenec cítí, jakoby se mu v ruce uvolnily všechny šlachy a klouby, a že je schopný udeřit a zasadit ránu silně ze dvou těchto kloubů, to jest z lokte a zápěstí, měl by nechat ramenní kloub bez pohybu a zvyknout si zasazovat silné a rychlé údery s těmito dvěma klouby – loktem a zápěstím, velmi dlouho. Nakonec by měl tímto způsobem cvičit pouze zápěstí. Když zjistí, že se mu dostatečně posílila ruka a zápěstí, ať cvičí zasazování úderu ze zápěstí, dvakrát nebo třikrát, někdy zprava, někdy zleva, jednou zprava, jednou zleva, dvakrát zleva a jednou zprava a podobně dvakrát zprava a jednou zleva. Cílem je, aby si nezvykl zasadit sek zprava hned po seku zleva. Někdy je totiž vhodné a velmi výhodné, aby člověk zasadil dva seky zprava a dva seky zleva nebo po dvou secích zprava zasadit jeden zleva. Tyto údery by měly být cvičeny jak jednou tak druhou rukou, v pevném postoji v jednom přiměřeném kroku. Měly by být procvičovány jednou nahoře, hned zase dole a hned zase ve střední výšce. Co se týče váhy neboli závaží, které je drženo v ruce, ať je to meč nebo jiná zbraň. V žádném případě nedoporučuji mínění těch lidí, kteří pro posílení lidské ruky nejprve cvičí s těžkou zbraní, s odůvodněním, že když si nejprve zvyknou na těžkou zbraň, budou jim pak běžné zbraně připadat lehčí. Naopak si spíše myslím, že aby si člověk velkým břemenem nezadusil svou sílu, je třeba nejprve pracovat s velmi lehkou zbraní, takovou, aby se mohl co nejrychleji pohybovat. Protože

cílem tohoto umění není zvedat nebo nosit těžká břemena, ale rychle se pohybovat. Největší hbitost se nezískává zacházením s velkými břemeny, spíše se ztrácí. Získat hbitost lze jen opakovaným a častým pohybem.

Poté, co se nějakou dobu cvičenec namáhal s lehkou zbraní, je nezbytné vzít jinou, těžší zbraň, aby cítil, že se mu zvětšuje síla v ruce. Těžší zbraň mu způsobí zase trochu více únavy, ale ne tolik, aby začala bránit v rychlosti. Jak se zvětšuje tato síla, je třeba po troškách zvětšovat váhu zbraní. Takže nebude trvat dlouho, a cvičenec bude schopen zacházet velmi hbitě s libovolně těžkým mečem. Úder hrotem neboli bod nelze zasadit bez podpory nohou a těla, protože zasazení silného bodu se skládá z hbitého a načasovaného pohybu rukou, nohou a těla. K procvičení bodu je nezbytné, aby cvičenec věděl jak je napolohovat v každém ze tří střehů, aby mohl z každého střehu zasadit silný bod v co nejkratším možném čase. Takže by měl dbát na to, aby v nízkém střehu prováděl rozumný krok, vedl ruku vně svého kolene, zasazoval body hbitě, stahoval ruku zpátky a natahoval přední nohu trochu více dopředu se záměrem, aby mohl bod dosáhnout dále. Když ale cvičenec provede výpad přední nohy tak daleko dopředu, že šířka výpadu mu začne být bolestivá, měl by, aby se vyhnul nepříjemnostem, přikročit za sebou zadní nohou přesně tolik, aby byly nohy od sebe stejně daleko jako před provedením výpadu kroku. Takový bod často musí být vymrštěn nebo vystřelen dopředu, aby prodloužil ruku. Je třeba zvyknout si zasadit bod bez předchozího stahování ruky, takže je díky tomu mnohem lépe připraven spočinout v širokém střehu. Široký střeh je zaujmut (jak je dobře známo) s rukou a nohou nataženými ven, ale nikoli vstříc nepříteli. Při bodání je třeba nechat cvičence vidět, že zasazuje bod tak rovně jak jen může, což způsobí, že bod může dosáhnout dále.

Když se cvičenec rozhodne zasadit bod, je nutné, aby pohnul tělem a nohama takovým způsobem po kruhu, že ramena, paže a nohy jdou všechny po stejné přímé linii. Procvičováním tohoto sjednoceného pohybu lze docílit provedení velkého a silného bodu. Tento způsob provedení bodu by měl být velmi často procvičován, aby si tělo a nohy (jak bylo řečeno dříve) zvykly pohybovat se po kruhu, protože tento pohyb člověka učí, jak uhnout tělem [z úderu i vbodnice]. Nejobtížnější je bod z vysokého střehu. Ne kvůli bodu samotnému, ale protože, zdá se, je vysoký střeh (zvláště s pravou nohou vpředu) velmi nepříjemný. Také proto, že je jen málo lidí, kteří jsou dostatečně dovední a dokáží se napolohovat tak, aby mohli zasadit bod co nejrychleji. Nejprve je třeba věnovat pozornost napolohování, aby člověk stál připraven. Následuje popis jak se napolohovat: Stát s rukou nahoře, co nejvíce nad tělem, s účelem zarazit bod bez zpětného pohybu paže nebo ztrácení času. Ruka je držena vysoko a natažená (aby mohla být takto držena s menšími obtížemi). Nohy by měly stát blízko sebe a spojené, a to proto, že tento střeh slouží spíše k útoku než k obraně, takže je nezbytné mít připravený výpad. Takže v okamžiku vystřelení bodu musí cvičenec provést takový výpad přední nohy, aby provedla přiměřený krok, a nechat spadnout ruku do nízkého střehu. Když chce opustit nízký střeh a znovu zaútočit vysokým střehem, buď musí ustoupit přední nohou blízko k zadní noze, nebo přikročit zadní nohou k přední noze. Necht' často procvičuje zasazování bodu následujícím způsobem: Pokaždé at' nejprve zaujme vysoký střeh s nohama spojenýma a pak vystřelí bod s výpadem přední nohy. Když ale cvičenec zjistí, že zaujmutí střehu ho unavuje a bolí, pak se musí za účelem prodloužení [a uvolnění] paže a silnějšího úchopu pevně prsty chytit do nějaké škvíry nebo tyčky, která trčí ze zdi tak vysoko jak jen může zvednout ruku a přizpůsobit své tělo postoji v tomto střehu. [Cvičení na žebříku – postavit se k žebříku pravým bokem, chytit jednu příčku vysoko zvednutou pravou rukou nad tělem. Příčka slouží k uvolnění ruky, která díky úchopu nemusí nést váhu celé ruky (a zbraně), ale přesto je modelována ve správné pozici pro střeh. Cvičení se provádí i na levou stranu.] Když tedy cvičenec procvičoval toto cvičení přiměřeně dlouho tak, že sám zjistí, že dokáže hbitě a aktivně zasazovat údery a body jednoduše jeden za druhým, měl by procvičovat jejich kombinace, to jest po bodu zasadit sek zápěstím zprava, pak zleva, pak další bod. Při tom vždy musí pamatovat na to, aby při zasazování seku vycházel pohyb ze zápěstí, aby po bodu opisoval kruh zadní nohou [dokročil] za účelem prodloužení rány. A když po seku zprava chce pokračovat sekem zleva, musí provést výpad šikmého kroku tak, aby hned po něm mohl výpadem přímého kroku zarazit mocný spodní bod. Takto necht' se procvičuje v zasazování mnoha těchto uspořádaných úderů za sebou, vždy ale s opravdovým pohybem v nohou a těle a s velikou hbitostí v co nejkratším možném čase. Přitom si vždy může pomoci nejbezpečnějším a nejspolehlivějším pravidlem: Aby pohyboval rukama a nohama a nechal přitom tělo pevné a stabilní, aby se nenaklánělo šeredně dopředu (především hlava, která je velmi důležitou součástí těla), aby tělo bylo raději zakloněné dozadu než dopředu, a aby nedělal tělem žádné jiné rotace, než při opisování kruhu když se vyhýbá sekům a bodům.

Další vhodné cvičení následuje poté, co se cvičenec naučil útočit. Pak za účelem posílení rukou necht' na sebe nechá útočit klackem nebo jinou těžkou věcí, seky i bodáním. Necht' těmto útokům čelí a snaží se je svým mečem udržet a krýt body úhyby tělem a výpadem vpřed. Podobně pod seky necht' udeří dříve než dopadnou nebo at' jim čelí v jejich první části s výpadem kroku, aby mohl být lépe připraven k zasazení bodu a snáze vydržel ránu. Dále když dojde cvičenec k závěru, že již vhodně splnil podmínky, které si na sebe kladl a zesílil si nástroj svého těla, zůstává již jen, aby vycházel z pěti principů, kterými člověk získává odhad. A at' dále řídí a uspořádává své pohyby dle učení a významu těchto pravidel. Poté at' si vezme k srdci radu jak útočit a bránit se, aby porozuměl výhodám každého jednotlivého úderu. Není žádných pochyb, že tímto řádem může dosáhnout takové dokonalosti v tomto Umění, po jaké touží.

KONEC

Použité termíny

halapartna (italská halapartna, sudlice) Viz. *tyčové zbraně*. Čepel s hrotem a připevněnou sekyrou, bodci a zpětným hákem. Celek je připevněn k dřevěnému ratišti. Zpětný hák je součástí ostří čepele a jeho vnitřek je nabroušený. Délka zbraně je cca 2,7m (9 stop).

halberda Viz. *tyčové zbraně*. Čepel s hrotem, připevněnou sekyrou a zpětným hákem. Celek je připevněn k ratišti. Zpětný hák je na rubu čepele.

horní bod bod nad mečem soupeře, shora dolů

korseka Viz. *tyčové zbraně*. Čepel s hrotem, po stranách jsou symetricky připevněné dva další bodce. Celek je připevněn k dlouhé dřevěné holi – ratišti. Díky zmenšené váze a délce čepelí nemá příliš síly pro sek, ale celá její síla tkví ve třech bodech.

krok Zadní noha se přesune dopředu a stane se přední nohou. Úder je načasován tak, aby dopadl spolu s dopadem nohy.

nízký střeh Člověk spustí paži přímo dolů blízko ke koleni (ale ne na něj) a bude držet meč špičkou trochu vzhůru namířený doleva. Je třeba tento střeh provést paží napnutou dolů ke koleni, ale vně kolene.

obrat Obrat o 360 stupňů

partyzána Viz. *tyčové zbraně*. Hrot se dvěma sekyrami symetricky připevněnými k ratišti.

píka Viz. *tyčové zbraně*. Dlouhá čepel s hrotem připevněná k velmi dlouhému ratišti. Délka zbraně je 3-4m (10-14 stop).

půlkrok Zadní noha se přisune těsně za přední NEBO Přední noha udělá krok a zadní se za ní přisune do stejné pozice jako předtím

půlobrat Obrat o 100-180 stupňů

síla Pojem síla je třeba chápat v širších souvislostech spíše jako účinnost pohybu vzniklou rychlým a uvolněným opakováním pohybů a souhrou celého těla spíše než jako sílu vzniklou např. vzpíráním těžkých věcí. Cílem je síla rychlá, uvolněná a neomezovaná nadbytečným objemem svalů. Síla specializovaná na vybrané opakované pohyby.

skluz(únik) Šikmý pohyb zpět, krok nebo půlkrok

spodní bod bod pod mečem soupeře, zdola nahoru

šikmý krok Šikmý pohyb vpřed

široký střeh Ozbrojená ruka se natáhne tak daleko a doprava jak jen je možno a přitom vzdálí meč od těla. Špička meče míří zprava po přímce vstříc levé straně, na které je nepřítel a díky tomu může velmi dobře zasáhnout i bránit.

tyčové zbraně

Postava na obrázku drží v ruce halapartnu. Shora dolů na zemi leží partyzána, korseka a halberda.

úder hrotem bod

úder ostřím sek dokončený tahem čepele, ukončený řezem

úhyb stranou Pohyb doleva nebo doprava

ústup Pohyb zpět, krok nebo půlkrok

vevnitř Jeden ze dvou mých mečů je mezi nepřítelovými meči, jeden z nepřítelových mečů je mezi mými meči.

Nebo oba mé meče jsou mezi nepřítelovými meči.

Nebo můj meč se nachází na té straně protivníkovy meče, která je blíže k tělu.

vně Oba mé meče jsou vně nepřítelových mečů (ŠPATNÝ STŘEH).

Nebo můj meč je na straně nepřítelova meče, která je dále od jeho těla.

vnější bod Pokud nepřítel drží meč v pravé ruce, bod vychází z meče drženého na straně nepřítelova ramene a zad (vzhledem k nepřítelově meči) a míří na jeho centrum.

vnitřní bod Pokud nepřítel drží meč v pravé ruce, bod vychází z meče drženého na straně nepřítelova těla a obličeje (vzhledem k nepřítelově meči) a míří na jeho centrum.

vysoký střeh Je totožný s pohybem, který opíše každý člověk po tasení meče z pochvy, špička se skloní směrem dopředu a dolů. Příčná linie vedoucí ze špičky meče je pořád namířena na nepřítele, buď na jeho obličej nebo na hrudník.

výpad Přední noha a tělo vystřelí dopředu, zadní noha zůstává na místě a propne se.

Symbols

úder hrotem, **63**
úder ostřím, **63**
úhyb stranou, **63**
ústup, **63**
šikmý krok, **62**
široký střeh, **62**

H

halapartna (italská halapartna, sudlice), **62**
halberda, **62**
horní bod, **62**

K

korseka, **62**
krok, **62**

N

nízký střeh, **62**

O

obrat, **62**

P

píka, **62**
půlkrok, **62**
půlobrat, **62**
partyzána, **62**

S

síla, **62**
skluz(únik), **62**
spodní bod, **62**

T

tyčové zbraně, **63**

V

výpad, **63**
vevnitř, **63**
vně, **63**
vnější bod, **63**
vnitřní bod, **63**
vysoký střeh, **63**